

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Lukas Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Lukas addangan duktor nga kahuwang-huwang-na kas Pablo pagpasamwak (Col 4:14; Flm 24) pero ma'in iya Hebro. Aniya' magpaminugad nga taga Antioquia, Siria iya ngan aniya' may liwat magpaminugad nga taga Filipos iya, pero akatu'anan kita nga addangan iya si mga tangkod huwang-na si Pablo nga ga'i gayod agpasibaya' si iya si pakaprisu-na (2Tim 4:11).

Agsurat-nay to Ebanghelyo ngan 59-63 AD (mga 30 anyos kahuman abanhaw si Jesus). I maka'anna' ato ag'inala'-na si Lukas tikang si kalugaringun-na pagpanginsayod si mga magpakatu'anan tikang pa gayod si panikangan pati' si mga magparapamasamwak. Klarado liwat nga aniya' nag'inala'-na tikang si dati nagsurat-na si Markos.

Agsurat-nay to para si Teofilo, addangan si mga punu'-na si mga taga Roma o ma'in ngani' addangan nga malanga i katungdanan-na ngan mayaman (1:1), pero i katuyu'an-na sito Ebanghelyo ma'in hamok para si iya kundi' paray to liwat pagpabaskog si dimu'an magpanutu'o ngan da'inan may pagsaruman si mga pagpakara'at-na si mga ga'i magtutu'o. Aruyag si Lukas pagpamatu'od nga i magpanutu'o nga ma'in Hebro ungod gayod nga aniya' katungud-na paghuwang si nagpanhadi'an-na si Diyos ngan yaynan katungod

sigon si nagturu'-na si Kristo. Aruyag iya nga i pagpasamwak si mahalap sumat agsara si bug'os kalibutan.

Ato sito Ebanghelyo agpasabot si Lukas nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas nga nagsa'ad-na si Diyos nga tisalbar si mga Hebro ngan da'inan may si dimu'an a'a magtutu'o si iya. Malabbat isturya nga ato hamok kina'anda'an: 1. I pagdayaw-na si mga anghel ngan ka'allum-na si Jesus pati' i pagbisita-na si mga manliliwat karniro (2:13-16) 2. I pabilin-na si Jesus ari si templo ngan dusi pa hamok i idad-na (2:41-52) 3. I maluluy'on Samaritano (10:25-37) 4. I palalag dadi' (15:11-32) 5. I mayaman lalla pati' si Lazaro (16:19-31).

I la'in pa mga sa'adalan-ta ato nga agparaburubwilta-na si Lukas pag'isturya, iya i pagpangadyi', i pagdalum-na si Espirito Santo, i ungod pagkalipay, i pagpanginanu-na si mga danda si Jesus ngan pagparapasamwak-na, i pagpasaylu-na si Diyos si mga sala' pati' i pag'andam si magpanutu'o para si pagbwilta-na gihapon si Ginu'o Jesus.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. I Pagpasayod kon Pinapa'i to Asurat (1:1-4)
2. I Pag'andam si Ka'allum-na si Jesus (1:5-2:52)
3. I Pag'andam si Jesus si Trabahu-na Pagpasamwak (3:1-4:13)
4. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Galilea (4:14-9:9)
5. Patala Dahulo si Jesus si Galilea (9:10-50)
6. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Judea (9:51-13:21)

7. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Perga (13:22–19:27)
8. I Pagsallud-na si Jesus si Jerusalem pati' i Pag'ampu'-na ari si Bukid-na si Ka'ulibuhan (19:28–22:46)
9. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (22:47–23:56)
10. I Pagkabanhaw pati' i Pagpakulaw-na si Jesus si mga taga Emmaus (24:1-53)

Pagtikang

Buhat 1:1

¹Talahuron Teofilo,

Akatu'anang kaw nga malabbat i magpanalinguha pagtipon ngan pagsurat si mga magpaka'agi na hinabo' mahi'unong si Jesu-Kristo, nga atuman si uras nga allom pa kami' magpanutu'o sito.*

²Asurat to nga gana' gayod pagkala'inan-na si mga sakatu'anang-ta tikang si mga magpakasayod gayod si panikangan ngan mga iya mismo i magparapasamwak sito mga allingon. ³Sanglit talahuron Teofilo, tungod kay agmato gayod ako si pagparapanginsayod sito dimu'an tikang si panikangan, akahuna'-huna' ako nga angay kon akasurat ako adda nga hinamis ngan agsurunud-sunod na para atuman i katuyu'an-mo. ⁴Agsurat-koy to basi' akatu'anang kaw nga akatapuran i mga nagparaturu' si ka'aw.

Nagpakatu'an i Kina'allum-na

si Juan Paragbunyag

---

* **1:1** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: nga hasta sito mga ka'urason ga'i apara' si mga inisipan kami'.

⁵ Siray mga panahon ngan si Herodes i hadi' si Judea, aniya' paraghalad nag'arunan Sacarias nga sakop si grupu-na si mga paraghalad Abias. I alla-na nag'arunan Elisabet tikang liwat si mga paraghalad grupu-na si Aaron. ⁶ Si pangulawan-na si Diyos matadong gayod mga iya duwangan ngan gana' barasulon si mga iya si dimu'an sugu'-na pati' mga tugun-na si Paragdalom. ⁷ Pero ga'i mga iya agpandadi' hasta nga agkamaraktong tungod si Elisabet.

⁸⁻⁹ Siray mga allaw, pala'in-la'in grupo si mga paraghalad i maghimo si mga buruhaton ari si templo si adda duminggo. Kabatasanan si kada grupo i pagpili' pina'agi si ripa kon say i pasallod si templu-na si Paragdalom pagtubod si insinso. Adda allaw, ngan turnu-na na si grupu-na si kas Sacarias, ngan huwang iya sito mga buruhaton atubang si Diyos, iya i mapili' pagsallod si templo. ¹⁰ Ngan anakka na i uras pagtubod si insinso, sigi may parangadyi'ay i dimu'an mga para'ampo' ari si gawas.

¹¹ Mangno aniya' paluwa' linihug-na anghel si Paragdalom si kawanan banda si uru'altar panunuburan. ¹² Pakakulaw-na si Sacarias, nginarat iya ngan tinakka katalaw. ¹³ “Dakaw atalaw, Sacarias,” lingun-na si anghel. “Sapakalihan-na si Diyos i nagpara'ampu'-mo. Agdadi' lalla i alla-mo, ngan kinahanglan Juan i pina'arun-bi. ¹⁴ Mahaya gayod i kalipay-bi si iya ngan anlaksi may i malabbat a'a si paka'allum-na, ¹⁵ tungod kay labaw iya si pangulawan-na si Paragdalom. Ga'i iya ag'inom bino o bisan ay makalalanguha

irimnon, ngan i Espirito Santo i magdalom si iya tikang pa gayod si pagburud-na si iya si nanay-na.† ¹⁶ Malabbat mga a'a-na si Israel i sapabalik-na gihapon si mga pagtu'u-na si Paragdalom, i Diyus-na mga iya. ¹⁷ Papadahulu'on iya si Paragdalom nga huwang i kina'iya pati' gahom nga pariho si tawa'-na si Elias pagpabalik si gugma'-na si mga tatay pada'iray si mga dadi'. Papadahulu'on iya basi' sapabwilta-na i dati mga dunung-na si mga magparapakangbungul-bungol pariho si tawa'-na si mga matadong a'a. Iyay nan i nagpapadahulu'an si iya basi' andam i mga a'a si pagtakka-na si Paragdalom.”

¹⁸ Amatilaw si Sacarias si anghel, “Pinapa'i pakasiguru-ko nga a'ungod nan? Maktong na ako ngan da'ingan may liwat i alla-ko.”

¹⁹ “Ako si Gabriel nga tinapuran-na si Diyos. Aglihug-na ako pagtuli si ka'aw sito mahalap sumat. ²⁰ Pero, tungod kay ga'i kaw anutu'o si mga allingun-ko, angula kaw tikang ina'anto ngan ga'i kaw akapahalling tubtob si allaw nga atuman to, nga sigurado anakka si tama' uras.” ²¹ Siray uras, agpara'antahak-na na si mga a'a si Sacarias ngan ag'usa gayod mga iya kon ay kay maliyat iya ari si sallud-na si templo. ²² Si pagawas-na, ga'i na iya akabagawan. Akahuna'-huna' dagos mga iya nga aniya' maka'urusa kurulawan sakulawan-na ari si templo, kay sigi na hamok iya pasabot ngan ga'i na akayawit.

²³ Pakakumpli-na na si turnu-na ari si templo, agbalik iya. ²⁴ Ga'i agliyat, agburod i alla-

---

† **1:15** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: tikang si paka'allum-na.

na ngan ga'i agguwa'-guwa' si ruma' tubtob si kalima bulan. ²⁵ “I Paragdalom sito i magbuwan si ako. Yayto na i mga allaw nga agpakulaw-na na i pagpalangga'-na si ako ngan ag'ala'-na na i kamamalu'an-ko si mga a'a tungod si ga'i pagdadi'-ko,” lingun-na si Elisabet.

Nagpakatu'an i Kina'allum-na

si Jesus

²⁶ Ngan panakka-na si annom bulan si pagburudan-na si Elisabet, aglihug-na gihapon si Diyos i anghel nag'arunan Gabriel pan Nasaret, adda baryo si prubinsya Galilea.

²⁷ Nagpapada'iray iya ari si adda dangkanda nga ga'i pa akalabutan nag'arunan Maria nga papakasalon si addangan nag'arunan Jose, nga tikang si mga ka'uru'ampuhan-na si Hadi' David.

²⁸ Pada'iray dayon i anghel ngan aminugad, “Kumusta kaw! Ka'aw i pinalangga' si dimu'an. Matapit si ka'aw i Paragdalom.”

²⁹ Aburong ngan ag'usa gayod si Maria sito mga allingon ngan parapinsar-na kon ay i karuyag sidngun-na sito pangumusta. ³⁰ “Dakaw atalaw, Maria,” lingun-na si anghel, “kay ka'aw i makakarawat si pagpalangga'-na si Diyos. ³¹ Agburod kaw ngan lalla i dadi'-mo. Kinahanglan Jesus i pina'arun-mo. ³² Labaw gayod iya ngan ararunan, Dadi'-na si Gilalabawi Diyos. Purumwanun-na si Paragdalom Diyos si iya i trunu-na si kapapu'an-na Hadi' David. ³³ Iya i magdalom si ka'uru'ampuhan-na si Jacob ngan gana' katapusan-na si ginhadi'an-na.”

³⁴ “Pinapa'i may nga atuman nan nga ga'i pa may ako akalabutan si bisan say lallaha?” lingun-na si Maria.

³⁵ Anaruman may i anghel, “Pahuwang si ka'aw i Espirito Santo ngan akalandungan kaw si gahum-na si Gilalabawi Diyos. Sanglit i sagrado dadi' nga ma'allom, iya i ararunan Dadi'-na si Diyos. ³⁶ Hasta ngani' i paryinti-mo Elisabet, tikaka'alluman na. Bisn kon ga'i kunta' iya pwidi agdadi' hasta nga anakka iya si kamaktungon, i ka'annom bulan na dina i pagburudan-na, ³⁷ kay gana' nga ga'i sahimu-na si Diyos.”

³⁸ Anaruman gihapon si Maria, “Adda hamok ako rilihugun-na si Paragdalom. Atuman kunta' si ako i mga allingun-mo.” Mangno pa'amban dayon si iya i anghel.

Agbisita-na si Maria

si Elisabet

³⁹ Ga'i agliyat, ag'andam dayon si Maria pagpada'iray si bungtu-na kas Sacarias ari si katagud-turan parti si Judea. ⁴⁰ Ngan panakka-na si ruma'-na mga iya, mangumusta dayon iya si Elisabet. ⁴¹ Si pakabati'-na si Elisabet si busis-na si Maria, angiwa dagos i dadi' ari si battung-na ngan i Espirito Santo i magdalom si iya. ⁴² Akapinugad dayon iya makusog, “Pinalangga' kaw gayod labaw si dimu'an mga danda ngan pinalangga' liwat binurud-moy nan! ⁴³ Day ma'in makatutu'o nga ako i sapili'-mo pagbisita, ka'aw

nga nana-na si Paragdalum-ko. ⁴⁴ Ngan pakabati'-ko si paman'u-mo, angiwa dayon i dadi' si battung-ko tungod si kalipay-na. ⁴⁵ Malipayon kaw tungod si pagtutu'u-mo nga atuman si ka'aw i mga allingun-na si Paragdalum-ta.”

I Kanta Pagdayaw-na si Maria

⁴⁶ Mangno agrayhak si Maria pagbusngal,
“Agdayaw-ko i Paragdalom

⁴⁷ ngan bali kalipayan i kasing-kasing-ko tungod si Paragsalbar-ko Diyos,

⁴⁸ kay manginano si ako nga adda hamok rilihugun-na, ubos si kamutangan.

Tikang ina'anto, pirinugarun-na si dimu'an mga a'a hasta si mga titakka pa panahon, nga ako i pinakamalipayon a'a,

⁴⁹ tungod si mga urusahon sahimu-na si Mak-agagahom si ako,
sagrado i arun-na.

⁵⁰ Anakka i kalu'uy-na si mga magpanahod si iya,
tikang si ina'anto panahon hasta si mga tisunod pa.

⁵¹ Agpakulaw-na i gahum-na pina'agi si buhat-na,
pagwarak si mga mahaya dalum-na.

⁵² Ag'ala'-na i mga puno' tikang si mga pwistu-na,
ngan agpamalabaw-na i mga dara'ug-da'ugon.

⁵³ Agpakuntintu-na si mga kahalapan i mga anggana'
pero agpapinda-na i mga mayaman nga gana' mga binawa-na.

⁵⁴ Agbuligan-na i mga a'a-na si Israel, nga magpanirbi si iya,

ngan ag'intom si pagkalu'oy

⁵⁵si Abraham pati' si mga ka'uru'ampuhan-na hasta si kahastahan, kay iyay nan i sa'ad-na pada'iray si kapapu'an-ta kam.”[‡]

⁵⁶Tallo bulan dina i pag'istar-na si Maria ari si ruma'-na si kas Elisabet myintras iya agbalik.

I Kina'allum-na

si Juan Paragbunyang

⁵⁷Panakka-na si kasiyam bulan si pagburud-na si Elisabet, aka'alluman iya ngan lalla i dadi'-na. ⁵⁸Pakabati'-na si mga bugtu'-na hasta si mga katiringpid-na si kalu'oy nagpakulaw-na si Paragdalom si iya, pahuwang may mga iya si kalipayan-na.

⁵⁹Pagwalo' allaw-na si dadi', aniya' magpamada'iray pagturi' sito pagpakilala nga Hebro iya. I karuyag-na kunta' mga iya nga inarunan i dadi' Sacarias pina'irog si tatay-na. ⁶⁰Pero aminugad si Elisabet, “Ma'in! Kinahanglan Juan i pina'aron si iya.”

⁶¹Anaruman dina mga iya, “Pero gana' bugtu'-bi nga da'inan sinan i arun-na?” ⁶²Sanglit agpasabut-na mga iya i tatay pagpatilaw kon ay i saruyagan-na papa'arunon si dadi'.

⁶³Amalako pannuratan si Sacarias ngan ag'usa gayod mga iya kay i nagpasurat-na, “Juan i arun-na.” ⁶⁴Mismo siray uras a'ala' i kangulahan-na ngan akayawit dagos iya ngan agtikang pagpahalling pagdayaw si Diyos. ⁶⁵Agpa'usa i

---

[‡] **1:55** I mga allingon si Kanta-na si Maria, ag'inala'-na si pala'in-la'in parti si Kada'an Kasuratan.

dimu'an mga katiringpid-na, ngan abantog dagos i mahinabo' si katagudturan parti si Judea.
⁶⁶ Pakakatu'an-na si dimu'an magpakabati' nga i gahum-na si Paragdalom pahuwang si iya, ag'usa mga iya ngan agsipurupatilaway, “Ay daw i manakka sito dadi' si damuri allow?”

I Kanta Pagdayaw-na si Sacarias

⁶⁷ Mangno agdaluman-na si Espirito Santo si Sacarias, i tatay-na si Juan, ngan amahalling si makigpasumat-na si Diyos si iya,

⁶⁸ “Angay gayod nagdayaw i Paragdalom, i Diyus-na si mga a'a-na si Israel,
 kay pada'ito iya ngan aglukat-na i mga ginsakupan-na.

⁶⁹ Aniya' nagpa'undung-na addangan nga gamhanan pagsalbar si kita kam,
 nga tikang si mga ka'uru'ampuhan-na si rilihugun-na David.

⁷⁰ Atuman to si mga pinahallingan-na si mga sagrado paragsumat siray mga panahon nga:

⁷¹ Pada'ito iya pagsalbar si kita kam tikang si mga kuntra-ta
 pati' si magpanhumot si kita.

⁷² Agpakulaw-na i kalu'uy-na pada'iray si mga kapapu'an-ta
 ngan ag'intum-na pirmi i sagrado pagkasarabutan naghimu-na.

⁷³ Yayto i sagrado sumpa' nagpumwan si kapapu'an-ta kam Abraham:

⁷⁴ nga salbar-na kita kam si buruhatun-na si mga kuntra-ta,
 basi' gana' satalawan-ta pagsirbi si iya.

- ⁷⁵ I pagsirbi-ta si iya tangkod ngan matadong tubtob si katapusan-na si kinabuhi'-ta.
- ⁷⁶ Sanglit no', araranan kaw paragsumat-na si Gilalabawi kay ka'aw i magdahulo si Paragdalom paghawan si pangngagihan-na.
- ⁷⁷ Ka'aw i tipakatu'an si mga a'a-na nga papa'angkunon si mga katalwasan-na si pagpasaylo si mga sala'-na.
- ⁷⁸ Ngan yaynan dimu'an tikang si mahigugma'on kalu'uy-na si Diyus-ta kam, sanglit aniya' sirak tikang si langit tidanta' si kita kam.
- ⁷⁹ Tipada'ito iya basi' akadanta'an i magpangistar si kalu'uman pati' i magpakatambunan si landung-na si kamatayon, ngan basi' agpakatuttot kita kam si mahalap lalan pangngagihan pada'iray si kamu-rayawan.”§
- ⁸⁰ Anhaya i dadi' ngan agdugang pa i kabaskog si kina'iya-na. Ag'istar iya si disyirto tubtob si panahon nga agpahayag-na na i kalugaringun-na si mga a'a-na si Israel.

2

I Kina'allum-na si Jesus

Mateo 1:18-25

¹ Siray panahon, aniya' mandu'-na si Emperador Augusto nga kinahanglan agparihistro i dimu'an nga sakop si nasyon Roma. ² Iyay

---

§ **1:79** I mga allingon si Kanta-na si Sacarias, ag'inala'-na si pala'in-la'in parti si Kada'an Kasuratan.

nan i primiro pagpanrihistro si mga a'a ngan paggubirnadur-na si Cerenio ari si Siria. ³ Tungod sinan, agbalik i dimu'an a'a si mga bungtu-na si mga ginikanan-na pagparihistro.

⁴ Sanglit pa'amban si Jose si Nasaret, adda baryo si prubinsya Galilea, ngan pasagka iya pan Bethlehem, Judea. Iyay nan i bungto kina'alluman-na si Hadi' David ngan pada'iray kas Jose kay addangan may iya si mga ka'uru'ampuhan-na. ⁵ Pada'iray si Jose pagparihistro huwang si Maria i pinahanda-na nga burod na siray uras. ⁶ Si pag'istar-na na mga iya ari, iya nayray i kasiyam bulan si pagburud-na si Maria. ⁷ Ka'alluman iya ngan lalla i suhag-na. Agputus-na si Maria i dadi' si amon ngan aghulid-na si adda pammassabsaban kahon tungod kay panno' na i ruma' pandidiskansuhan.

I mga Manliliwat Karniro

pati' i mga Anghel

⁸ Matapit siray lugar aniya' mga manliliwat karniro nga agpangistar si kapatagan ngan agparapanmangno si mga inataman-na kon sangom. ⁹ Sinan sangom, aniya' pakulaw si mga iya adda anghel-na si Paragdalom ngan agsiga si mga iya i maka'angayan danta'-na si Paragdalom. Kinulbahan ngan agkataralaw gayod mga iya. ¹⁰ “Dakam agkataralaw,” lingun-na si anghel. “Pada'ito ako si ka'am pagpakatu'an si mahalap sumat nga akabuwang mahaya kalipayan para si dimu'an mga a'a. ¹¹ Aniya' addangan Paragsalbar ma'allom ina'anto ato si bungtu-nay to si David para si ka'am dimu'an. Iya i Tinu'ingan Mannanalwas, nga Paragdalom. ¹² Yayto i pangngilalahan

nga ungod isturya-koy to: Sa'anda'an-bi i dadi'-dadi' nagtukuy-ko nga nagputos si amon ngan naghulid si adda pammasabsaban kahon.”

¹³ Kata'ud-ta'uran, hintak pamaluwa' i kalab-batan pa gayod mga kahuruwangan-na man langit ngan aghuruwang mga iya pagdayaw si Diyos si pagpinugad,

¹⁴ “Darayawon i Diyos ari si langit, ngan amurayaw i mga pinalangga'-na a'a ato si kalibutan nga magpalipay si iya.”

¹⁵ Ngan pabwilta-na si mga anghel pan langit, ag'aradda i mga manliliwat pagpinugad, “Tana kam pan Betlehem kay kulawan-ta kam i hinabo' nga nagpasumat-na si Paragdalom si kita kam.”

¹⁶ Sanglit agdadagmit mga iya ngan sa'anda'an-na si Maria pati' si Jose, huwang i dadi'-dadi' nga aglibbak si adda pammasabsaban kahon.

¹⁷ Pakakulaw-na mga iya si dadi', agpasamwak-na dayon i dimu'an mga allingon nagsumat si mga iya mahi'unong si dadi'. ¹⁸ Agpa'usa gayod i dimu'an magpakabati' si mga sumat-na si mga manliliwat. ¹⁹ Pero agparahilum-na si Maria i dimu'an mahi'unong sito. Agpara'isip iya kon ay i karuyag sidngun-na sito ngan ga'i to apara' si inisipan-na. ²⁰ Si pagpamalik-na si mga manliliwat, bali i mga kalipayan-na ngan agdayaw-na gayod mga iya i Diyos, tungod si dimu'an mga sapakalihan-na pati' si mga sakulawan-na, nga agkapariho gayod si dimu'an nagsumat-na si mga iya si anghel.

Nagbawa si Jesus ari si Templo

²¹ Ngan pagwalo' allaw-na si dadi', nga iya na i tama' uras si pagpaturi' pagpakilala nga Hebro iya, nag'arunan to iya Jesus kay iya may i aron dati nagpumwan-na si anghel myintras iya nagburod.

²² Ngan sakumpli-na na mga iya i tala'an pagtuman si bala'ud-na si Moises hi'unong si paglimpyo si baha'o maka'alluman, agbawa-na kas Jose pati' si Maria i dadi' pan Jerusalem pagpakatu'an ari si templo nga nagpatubyan nayto si Paragdalom.

²³ Agda'inan mga iya sinan kay aniya' maka'anna' si Bala'ud-na si Paragdalom nga, “Kinahanglan nagtagama para si Paragdalom i balang suhag lalla ma'allom.”* ²⁴ Si pariho uras agsalingabut-na mga iya i pagpakatu'an nga limpyado na si Maria pina'agi si pagbawa mga gurulisan sigon si Bala'ud-na si Paragdalom nga agtugon pagpahalad “adda padis sarampati o ma'in ngani' duwa mga dumaraga punay.”†

²⁵ Aniya' nag'arunan Simeon mag'istar si Jerusalem. Matadong iya ngan bali karilihuso a'a. Agdaluman-nay to iya si Espirito Santo ngan sigi panimulat si titakka magli'aw si mga a'a-na si Israel. ²⁶ Agpasabut-na iya si Espirito Santo nga ga'i iya amatay myintras ga'i pa sakulawan-na i Tinu'nan Mannanalwas nga papabawahun-na si Paragdalom. ²⁷ Tungod kay agdaluman-na iya si Espirito Santo, akapada'iray to si hawan-na si templo. Siray uras nagbawa si Jesus si mga mahanak-na ari pagtuman si kabatasanan nga kinahanglanun-na si Bala'od para si iya.

²⁸ Pasallud-na mga iya kugus-na dagos i dadi' si

---

* **2:23** Exo 13:2,12 † **2:24** Lev 12:8

Simeon ngan agdayaw-na i Diyos si pagpinugad:

²⁹ “Amu-ko, tugutin na i rilihugun-mo
pagkarawat si murayaw kamatayon
nagsa'ad-mo

³⁰ kay sakulawan-na mismo si duwa mata-ko
mannalbar to nagpabawa-mo

³¹ nga nagtagama-mo basi' kinakulawan si
dimu'an ka'aha'an.

³² Iyay to dadi' i makasana'ag nga agpakatu'anan
si kamatu'uran i mga ma'in Hebro,
pati' i magbuwan unra si mga ginsakupan-mo
nga a'a-na si Israel.”

³³ Agpa'usa gayod i tatay pati' i nanay-na si
dadi' si mga allingun-na si Simeon parti si iya.

³⁴ Mangno, agpalako si Simeon si Diyos para si
kabubuwasan-na mga iya ngan agpinugad-na i
nanay nga si Maria, “Yayto dadi' i nagtagama
basi' malabbat ato si Israel i magpakadusmog
ngan malabbat may liwat i magpakabangon. Nag-
tagama iya pagpakulaw si mga katuyu'an-na si
Diyos, pero malabbat si iya i ga'i mangabuyon,

³⁵ kay pina'agi si iya, agpakaguwa' i mga tinago'
inisipan-na. Hasta ka'aw huwang si magkabirido'
nga day pariho si nagtudyok labasa i kasing-
kasing-mo.”

³⁶ Aniya' liwat paragsumat-na danda si Diyos
nag'arunan Ana. Dadi'-na iya si Fanuel nga
sakop si pamilya Aser ngan maktong na gayod
iya. Agtig'ob mga iya dahulo si alla-na pito'
ta'on kahuman si pangasal si mga iya ³⁷ ngan
tikang si pakabalu-na, ga'i na iya inallahan hasta
nga anakka utsintay kwatro i idad-na. Pirmi

iya pada'iray si templo pag'ampo' allaw san-gom huwang na i pagpu'asa pati' pagpangadyi'.

³⁸ Siray mismo uras, padugok to dayon si mga iya ngan agpasalamat iya si Diyos. Sigi to pahalling mahi'unong si dadi' atubang si dimu'an a'a ari nga agparapanimulat liwat si paglukat si mga a'a nga sakop si pamunu'an-na si Jerusalem.

³⁹ Pakahaman-na si dimu'an turumanun-na mga iya ari si templo pagsunod si Bala'ud-na si Paragdalom, agbalik si Jose pati' si Maria pan Galilea ngan diritso si mga tinubu'an-na lugar, Nasaret. ⁴⁰ Anhaya i dadi' ngan mahalap i pamuhu'-na. Panno' iya si kadunong ngan agpalangga'-na iya si Diyos.

Pabilin si Jesus ari si Templo

⁴¹ Balang Pyista si Paglabay,† pada'iray si Jerusalem i mga mahanak-na si Jesus ta'un-ta'on pagpamyista. ⁴² Ngan pagdusi anyus-na si Jesus, pamada'iray gihapon mga iya pagpamyista tungod kay iya na i kabatasanan. ⁴³ Ari mga iya sallod si pito' allaw gayod kapyistahan myintras agpamalik. Ngan pagpamalik-na na si mga mahanak-na, pabilin si Jesus nga ga'i sakatu'anana mga iya. ⁴⁴ Tungod kay i mga pagkagasi-na huwang iya ari si mga magpamalik, sigi hamok mga iya baraktasay hasta nga ag'adda allaw. Mangno agtikangan-na mga iya pag'anda' si mga kaburugtu'an pati' si mga kakurumpaniyahan.

---

† **2:41** I Pyista si Paglabay, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

⁴⁵ Ngan ga'i na gayod mga iya sa'anda'ana, pabwilita mga iya gihapon pan Jerusalem pag'anda' sito. ⁴⁶ Si katallo allaw kahuman si pagpamalik-na mga iya, sa'anda'an-na dina mga iya nga agparatingkulo' ari si hawan-na si templo nga makihampang si mga ma'istro ari. Agpamati' to gayod si mga iya ngan sigi patilaw. ⁴⁷ Ag'usa i dimu'an a'a ari tungod si kalalum-na si pagsabut-na pati' si kalistuhan-na pagsaruman. ⁴⁸ Ngan pakakulaw-na si mga mahanak-na, bali gayod i mga pag'usa-na. Agpinugad-na iya si nanay-na, “No', ay kay agda'itu-mo kami' sito? Bali na kabaraka kami' si tatay-mo pagpara'anda' si ka'aw.”

⁴⁹ Anaruman dina si Jesus, “Apa'i may kay agpara'anda'-bi ako? Ga'i ba' kam akatu'anan nga kinahanglan panginanu-ko i mga tawa'-na si Tatay-ko ato si templo?” ⁵⁰ Pero ga'i mga iya agpakasabot si karuyag sidngun-na si mga allingun-na.

⁵¹ Mangno, amaya' si mga iya i dadi' agbalik pan Nasaret ngan agsunod na gayod si mga karuyag-na. Pero agparahilum-nay to hamok dimu'an si nanay-na. ⁵² Akatambahan i kadunung-na si Jesus ngan anhalap i pamuhu'-na. Akatambahan pa liwat i pagpalangga'-na si iya si Diyos pati' si mga a'a.

3

I Pagparapasamwak-na

si Juan Paragbunyang

Mateo 3:1-12; Markos 1:3-5,7-8

1-2 Ngan panakka-na si kakinsi ta'on si pagtinagal-na si Tiberio pagka'emperador, sapili'-na si Diyos si Juan nga dadi'-na si Sacarias pagpahalling si allingun-na ari si disyirto. Si Poncio Pilato, iya i gubirnadador siray si Judea, si Herodes* may i sari'i si Galilea, i sirari-na may nag'arunan Felipe i sari'i si Iturea pati' Trakonite, ngan si Lisaniyas may i sari'i si Abilinia. Iyay nan i panahon nga kas Anas pati' si Caifas i mga gilalabawi paraghalad. ³ Agpada'iray-na si Juan i dimu'an mga lugar magpalibot si Suba' Jordan, pagwali si mga a'a nga kinahanglan mga iya agbasol huwang si pagbag'o ngan agpabunyag,† basi' apasaylo i mga sala'-na. ⁴ Tungod sinan atuman i mga allingon maka'anna' si Libru-na si paragsumat Isaias:

Aniya' addangan ari si disyirto nga agparapasamwak,

“Hawani-bi i aragihan-na si Paragdalom;
tadungu-bi i lalan ralangnganan-na.

⁵ Arabunuhan i dimu'an kapatagan nga nagpalibutan si mga kabubukiran,
ngan paratagon i dimu'an mga buntay pati' mga tagudturon.

Taradungon i mga baliko' lalan,

---

* **3:1-2** Dadi'-na iya si Hadi' Herodes nga agtinagal si Galilea pati' Perea, i katallo parti si ginhadi'an. Kulawin si mapa si pahina 22. † **3:3** Si kabatasan-na si mga Hebro, aniya' la'in katuyu'an-na si pagbunyag kuntra si pagbunyag Kristiyano. Agsob i mga nagbunyagan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na.

ngan haramison i mga garu'-gadu'on.

⁶ Papakulawun-na si Diyos i dimu'an mga a'a si titalwas si mga iya.”‡

⁷ Agpinugad-na si Juan i magpanggubok nga tipabunyag si iya, “Mga alisto kam gayod pagpamakunu-kuno! Say i magsumat si ka'am nga agpakalikay kam si titakka kastigu-na si Diyos kon agpamabunyag kam? ⁸ Agpakulawa kam dahulo pina'agi si mga buhat-bi nga agpamasol kam huwang si pagbag'o. Ma'in nga agpanarig na kam hamok si mga kalugaringun-bi pagpinugad, ‘Tatay kami' may si Abraham.’ Kay sumatan-ta kam, bisan tikang sito mga kababatuhan akahimo i Diyos mga dadi' para si Abraham. ⁹ Kay i kastigu-na akapariho si hatsa nga agpabantay-na andang si pu'un-na si mga kakayuhan, ngan bisan ay kayuha nga ga'i agbuwa' mahalap, tinabbong ngan pinabar'og.”

¹⁰ “Kon sugad, ay may i angay buhat kami'?” lingun-na si mga a'a.

¹¹ Anaruman si Juan, “Angay gayod si ka'am nga mga aniya' nan duwa badu'-na pagbuwan si gana', ngan si mga aniya' nan pagkakan-na, pagbuwan si gana'.”

¹² Aniya' liwat magpamadugok mga parag-sukot buhis pagpabunyag. Agpamatilaw mga iya, “Ma'istro, ay may i angay buhat kami'?”

¹³ Agpinugad-na mga iya, “Dakam agsukot subra si angay surukutun-bi.”

¹⁴ Mangno aniya' mga sundalo mamatilaw si iya, “Ay may liwat i angay buhat kami'?”

---

‡ 3:6 Isa 40:3-5

Anaruman may si Juan, “Dakam agparapang-warta si mga a'a ngan dakam agparapamasumbong mga binurubullo' sala' si mga iya. Akuntintuha kam si swildo nagparapangarawat-bi.”

¹⁵ Mahaya gayod i mga pagla'um-na si mga a'a ngan aka'anna' si mga inisipan-na nga tingali si Juan na i Tinu'inan Mannanalwas.

¹⁶ Agsarumanan-na si Juan i mga inisipan-na mga iya dimu'an, “Parti hamok si buwahi' i pagbunyag-ko si ka'am, pero aniya' barantugon nga mas labaw pa i gahum-na. Ma'in ngani' ako angay bisan pagbak'ad si sintas-na si sapatu-na. Burunyagan-na i ditangnga' si mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo, § pero burunyagan-na i ditangnga' paghusgar nga akapan'api.*

¹⁷ Aniya' andang nag'antanan-na tapan basi' sahimaliran-na i mga gini'ok ngan salalin-na ari si kamalig-na, pero papabar'ugun-na i mga babang si gana' kapaparungun-na api.” ¹⁸ Aggamit pa liwat si Juan mga pala'in-la'in allingon pag'aghat si mga a'a pati' pagpasamwak si mahalap sumat si mga iya.

¹⁹ Ag'isugan-na si Juan si gubirnadador Herodes kay agtig'uban-na i bayaw-na Herodias, huwang i dimu'an mga pala'in-la'in pa mga mara'at binuhatan-na. ²⁰ Ngan tungod sinan,

---

§ **3:16** Parti si espirituhanon pagbunyag, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati' i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4. * **3:16** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Burunyagan-na i mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo ngan burunyagan-na liwat mga iya nga akapalkasan i mga pagtutu'u-na pina'agi si mga kakurihan.

akatambahan pa liwat i mga sala'-na si gubirnadador kay agpapisu-na si Juan.

I Pagbunyag si Jesus

Mateo 3:13-17; Markos 1:9-11

²¹ Antis si pakapisu-na si Juan, sigi parabunyangay i mga a'a ngan agpabunyang liwat si Jesus. Dungan si pagpangadyi'-na, kahuman si pagbunyang si iya, angabri i langit ²² ngan i Espirito Santo pan hawod pada'iray si iya nga kinakulawan gayod i puhu'-na pariho si adda sarampati. Aniya' liwat kinabati'an busis tikang si langit nga agpinugad, “Ka'aw i Dadi'-ko[†] nga hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si ka'aw.”

I Ginikanan-na si Jesus

Mateo 1:1-17

²³ Siray uras, mga traynta anyos na si Jesus si pagtikang-na si trabahu-na para si Diyos. I pagkagasi-na si dimu'an, nga si Jesus, iya i dadi'-na si Jose.

Si Jose, iya i dadi'-na si Eli.

²⁴ Si Eli, iya i dadi'-na si Matat,
nga dadi'-na si Levi.

Si Levi, iya i dadi'-na si Melqui,
nga dadi'-na si Jana.

Si Jana, iya i dadi'-na si Jose,

²⁵ nga dadi'-na si Matatias.

[†] **3:22** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'ingan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5; Buhat 13:33), i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5).

Si Matatias, iya i dadi'-na si Amos,
nga dadi'-na si Nahum.
Si Nahum, iya i dadi'-na si Esli,
nga dadi'-na si Nagai.
²⁶ Si Nagai, iya i dadi'-na si Maat,
nga dadi'-na si Matatias.
Si Matatias, iya i dadi'-na si Semein,
nga dadi'-na si Jose.
Si Jose, iya i dadi'-na si Juda,
²⁷ nga dadi'-na si Joan.
Si Joan, iya i dadi'-na si Resa,
nga dadi'-na si Sorobabel.
Si Sorobabel, iya i dadi'-na si Salatiel,
nga dadi'-na si Neri.
²⁸ Si Neri, iya i dadi'-na si Melqui,
nga dadi'-na si Adi.
Si Adi, iya i dadi'-na si Cosam,
nga dadi'-na si Elmodam.
Si Elmodam, iya i dadi'-na si Er,
²⁹ nga dadi'-na si Josue.
Si Josue, iya i dadi'-na si Elieser,
nga dadi'-na si Jorim.
Si Jorim, iya i dadi'-na si Matat,
nga dadi'-na si Levi.
³⁰ Si Levi, iya i dadi'-na si Simeon,
nga dadi'-na si Juda.
Si Juda, iya i dadi'-na si Jose,
nga dadi'-na si Jonan.
Si Jonan, iya i dadi'-na si Eliakim,
³¹ nga dadi'-na si Melea.
Si Melea, iya i dadi'-na si Mainan,
nga dadi'-na si Matata.
Si Matata, iya i dadi'-na si Natan,

- nga dadi'-na si David.
³² Si David, iya i dadi'-na si Jesse,
nga dadi'-na si Obed.
Si Obed, iya i dadi'-na si Boas,
nga dadi'-na si Salmon.
Si Salmon, iya i dadi'-na si Naason,
³³ nga dadi'-na si Aminadab.
Si Aminadab, iya i dadi'-na si Admin,
nga dadi'-na si Arni.
Si Arni, iya i dadi'-na si Esrom,
nga dadi'-na si Fares.
³⁴ Si Fares, iya i dadi'-na si Juda,
nga dadi'-na si Jacob.
Si Jacob, iya i dadi'-na si Isaac,
nga dadi'-na si Abraham.
Si Abraham, iya i dadi'-na si Tare,
³⁵ nga dadi'-na si Nahor.
Si Nahor, iya i dadi'-na si Serug,
nga dadi'-na si Reo.
Si Reo, iya i dadi'-na si Peleg,
nga dadi'-na si Eber.
³⁶ Si Eber, iya i dadi'-na si Sela,
nga dadi'-na si Cainan.
Si Cainan, iya i dadi'-na si Arfaxad,
nga dadi'-na si Sem.
Si Sem, iya i dadi'-na si Noe,
³⁷ nga dadi'-na si Lamec.
Si Lamec, iya i dadi'-na si Metusela,
nga dadi'-na si Enoc.
Si Enoc, iya i dadi'-na si Jared,
nga dadi'-na si Mahalalel.
³⁸ Si Mahalalel, iya i dadi'-na si Cainan,
nga dadi'-na si Enos.

Si Enos, iya i dadi'-na si Set,
 nga dadi'-na si Adan,
 ngan si Adan i dadi'-na si Diyos.

4

I Pagtintar si Jesus

Mateo 4:1-11; Markos 1:12-13

¹ Pag'amban-na si Jesus si Suba' Jordan, agdaluman-na na si Espirito ngan aggiyahan-na iya kon singnga iya pa'arop ari si disyirto ² sallod si kwarinta diyas. Sinan mga allaw agparatintar-na iya ari si Satanas ngan gana' si iya kakan-kakanay. Sanglit angabat iya kalingantuhan si katapusan.

³ Agpinugad-na iya si Satanas, “Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos, tighimu'on daw batoy to pan.”

⁴ Anaruman si Jesus, “Yayto i maka'anna' si Kasuratan: ‘Ga'i a'allom i a'a si kinakan hamok.’*”

⁵ Mangno, agbawa-na iya si Satanas pada'iray si madyalta buntay ngan hintak agpakulaw-na si dimu'an mga ginhadi'an si kalibutan.

⁶ Agpinugad-na iya, “Pumwan-ko si ka'aw i dimu'an gahom si pagtinagal sinan hasta pa i mga makawiwili kahalapan-na, kay nagpumwan nan si ako ngan pwidi sapumwan-ko si bisan say saruyagan-ko. ⁷ Sanglit kon angampo' kaw si ako, tawa'-mo naynan dimu'an.”

⁸ Anaruman si Jesus, “Yayto i maka'anna' si Kasuratan: ‘Ampu'in i Paragdalom Diyus-bi, ngan iya hamok i sinirbihan-bi.’†”

---

* **4:4** Deut 8:3 † **4:8** Deut 6:13

⁹ Kahuman sinan agbawa-na namay iya si Satanas pada'iray si Jerusalem ngan agpatunggu-na iya si pinakamadyalta binubungan-na si templo. Aminugad si Satanas, “Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos, paluksuha daw ¹⁰ kay aka'anna' may si Kasuratan:

Lihug-na i mga anghel-na pagpanginano si ka'aw nga akabantayan kaw pahalap.

¹¹ Mga iya i manarag si ka'aw, basi' ga'i akadabal si bato bisan i kitid-mo.”‡

¹² Anaruman si Jesus, “Aka'anna' si Kasuratan: ‘Dakam agpurbari-bi pagpirit i Paragdalom Diyus-bi nga sakulawan-bi i pagkadiyus-na.’§”

¹³ Pakahuman-na si Satanas pagpurbar kon sapasala'-na si Jesus, pa'amban iya ngan ag'antahak na hamok si tama' uras para si iya.

Nagdiri' si Jesus

si mga taga Nasaret

¹⁴ Pagbalik-na si Jesus si Galilea, i gahum-na na si Espirito Santo i magdalom si iya. Abantog dayon i mahi'unong si iya ari siray bug'os lugar.

¹⁵ Sigi iya panuro' si mga sinaguga-na si mga Hebro sanglit nagparadayaw iya si dimu'an mga a'a.

¹⁶ Mangno pada'iray iya si baryo Nasaret, si tinubu'an-na lugar, ngan pasallod iya si sinaguga ari si Allaw Pandidiskanso, kay iya may i kabatasanan-na. Pan dahulu'an-na iya si mga a'a pagbasa si Kasuratan. ¹⁷ Nagparu'do' si iya i nilikid sinurat-na siray si paragsumat

---

‡ 4:11 Salmo 91:11,12 § 4:12 Deut 6:16

Isaias. Agbuklad-nay to tubtob nga satakka-na kon singnga aka'anna' ari:

¹⁸ Atiya' si ako i Espiritu-na si Paragdalom,
 kay ako i tinu'inan-na*
 pagpasamwak si mahalap sumat pada'iray si
 mga anggana'.

Agpapada'itu-na ako basi' agpakatu'anan
 i mga bihag nga papalibrihon na mga iya,
 pati' i mga buta nga papakulawon na mga iya.
 Agpapada'itu-na liwat ako basi' pamahuway i
 magparapamakuri si mga dara'ug-da'ugon,
¹⁹ ngan basi' agpakatu'anan i mga a'a nga
 pakulaw-na ina'anto si Paragdalom i
 pagpalangga'-na.†

²⁰ Katapos aglikid-na gihapon i sinurat ngan
 agpumwan-nay to si kasugbung-na si puno' si
 sinaguga. Mangno aningkulo'. Agpamuslong si
 iya i dimu'an a'a ari si sinaguga. ²¹ Agtikang si
 Jesus pagwali si mga iya, “Mismo si pakapakali-bi
 ina'anto, atuman to kasuratan.”

²² Si pagparapahalling-na aruyag gayod i
 dimu'an mga a'a si iya ngan agpangusa tungod
 si mga maka'angayan allingon nagparayawit-
 na. Malabbat ari i magsipurupatilaway si mga
 katiringpid-na, “Ma'in ba' to i dadi'-na si Jose?”

²³ Pero padayon hamok si Jesus si pagpahalling-
 na, “Sigurado nga yayto parahallingon, ‘Duktor,
 bulungon i kalugaringun-mo,’ i nagpapa'igu'-bi si
 ako ngan makigpabuhat-bi may liwat si ako ato

---

* **4:18** Si Grikuhanon: ako i nagbu'bu'an-na lana. Iyay nan i kabatasanan-na mga iya pagtu'in si addangan si malanga pwisto.

† **4:19** Isa 61:1,2

si tinubu'an-koy to lugar i nagparabuhat-ko kuno' ari si syudad Capernaum.

²⁴ “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' paragsumat-na si Diyos nga nagpaki'angayan si kalugaringun-na lugar. ²⁵ Akapasiguro ako si ka'am nga malabbat mga balo siray ato si Israel ngan panahun-na kas Elias. Anhuraw siray tallo ngani' tunga' ta'on ngan aniya' grabi gutom si bug'os nasyon. ²⁶ Pero ga'i naglihog si Elias nga akapada'iray si bisan say si mga iya, pero pada'iray lugod dina iya si adda balo danda ari si bungto Sarepta nga sakop si syudad Sidon. ²⁷ Ma'in nan hamok iya, ngan panahun-na kas Eliseo nga paragsumat-na si Diyos, malabbat liwat i mga liprusuhon ato si Israel, pero gana' bisan addangan si mga iya i nagpahalap-na si Eliseo. I manhalap lugod dina siray, iya i addangan nga taga prubinsya Siria nag'arunan Naaman.”

²⁸ Si pakabati'-na sinan si mga a'a ari si sinaguga, agkasirina mga iya dimu'an. ²⁹ Agpamungkaras mga iya ngan nagdagnas si Jesus pagawas si baryo. Yayto baryo aka'anna' si adda tagudtod nga aniya' pangpang si bihing-na. Sanglit ari iya nagbawa basi' linaho'. ³⁰ Pero ragun-dagun-na hamok i ka'aha'an ngan durudiritso i langngan-na.

I Pagpapinda-na si Jesus

si Mara'at Espirito

Markos 1:21-28

³¹ Mangno, padalugdog iya pan Capernaum, Galilea. Ngan panakka-na si Allaw

Pandidiskanso, agturo' iya si mga a'a. ³² Ag'usa mga iya kay si pagturu'-na, aniya' pwirsa-na si mga allingun-na pagpasunod.

³³ Ari si sallud-na si sinaguga, aniya' addangan lalla nga nagbawa-bawa si adda mara'at espiritu. Anurakaw to makusog pina'agi si busis-na si lalla, ³⁴ “Ha! Ay ba' gayod i tuyu'-mo si kami', Jesus taga Nasaret? Pada'ito ba' kaw pagtapok si kami' pan impyirno? Sakilala-ta kaw. Ka'aw i Sagrado A'a nga nagpabawa-na si Diyos.”

³⁵ Animol si Jesus, “Dakaw pararibok! Papindaha anan si iya!” Mangno, padusmug-na si mara'at espiritu i lalla atubang si mga iya ngan papinday to si iya pero ga'i akapaddihan.

³⁶ Kinulbahan ngan agpangusa gayod i dimu'an mga a'a ngan agsipuruparatilaway, “Ay ba' to klasiha mga allingon? Mapwirsa i gahum-na, kay bisan i mga mara'at espiritu samandaran-na ngan pamapinda dayon.” ³⁷ Sanglit, abantog si Jesus ari si kaburubungtuhan siray lugar.

I Pagbulung-na si Jesus

si Malabbat A'a

Mateo 8:14-16; Markos 1:29-38

³⁸ Pagawas kas Jesus si sinaguga ngan agpamada'iray mga iya si ruma'-na si Simon, nga inadalan-na. Siray uras, mara'at i alabatan-na si ugangan-na danda si Simon tungod kay kalinturado iya. Agpa'alayon mga iya si Jesus pagbulong sito. ³⁹ Sanglit, duguk-na si Jesus i maburong ngan agmandaran-na nga a'ala' i kalintura-na. A'ala' i panas-na ngan agpanginanoy to dayon pagkiwa para si mga iya.

⁴⁰ Pakatunud-na si allaw, agpamawa-na si mga a'a pada'iray si Jesus i dimu'an maburong nga mga pala'in-la'in i binati'-na. Agpandu'unan-nay nan si palat-na sa'uru'addangan ngan agpanhalap. ⁴¹ Malabbat liwat mga mara'at espirito magpamapinda si malabbat a'a nga sigi panurakaw, "Ka'aw i Dadi'-na si Diyos!" Pero agpangisugan-nay nan ngan ga'i agpanugutan-na nga agpakayawit pa kay agpakatu'anang nga iya i Tinu'inan Mannanalwas.

⁴² Kanalungan, pada'iray si Jesus si adda mamingaw lugar. Sigi aranda'ay i mga a'a si iya. Ngan paka'anda' si iya, aghawiran-nay to kunta' mga iya. ⁴³ Pero aminugad dina si Jesus, "Kinahanglan sapasamwak-ko ari si ditangnga' liwat mga bungto i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos, kay iyay nan i panlihugan si ako." ⁴⁴ Sanglit, sigi iya wali si mga sinaguga ari si Judea.

5

I Pag'agda-na si Jesus

si Primiro mga Inadalan

Mateo 4:18-22; Markos 1:16-20; Juan 1:40-42

¹ Adda allaw, agparatutunggo si Jesus si bihing-na si Danaw Genesaret* ngan aggurubok si iya i mga a'a pagpamati' si allingun-na si Diyos. ² Akakulaw iya duwa paraw nga nag'ambanan hamok si mga mannagat ari si nabnaban kay agpanyabyab dina si mga pukut-na. ³ Pasang'at

---

* **5:1** I Danaw Genesaret, iya liwat i nag'arunan: Danaw Galilea.

iya si adda sito mga paraw nga tawa'-na si Simon, ngan tigpatukal-tukal-nay to diki'it si baybayon. Mangno aningkulo' iya si paraw ngan agparaturu'an-na i mga a'a.

⁴ Pakatapus-na pagparapahalling, agpinugad-na si Simon, “Pakurukalalumu-bi, ngan taktaku-bi pukut-bi nan basi' akabawa.”

⁵ Anaruman si Simon, “Sinyor, agbudlay gayod kami' pakanalong, ngan gana' sabawa kami' bisan adda pa may. Pero tungod kay agpinugad kaw, taktak-koy to mga pukot.”

⁶ Pakahaman-na mga iya agtaktak, mabuburhaton gayod i mga pukut-na tungod si kalabbat-na si daying mga sadakup-na. ⁷ Sanglit agpaypay-na mga iya i mga kabakas-na nga agpanakay si la'in paraw basi' akabuligan mga iya. Pamadugok to ngan agkargahan-na mga iya i duwa paraw ngan mga matutulluron tungod kay puro panno' si daying.

⁸ Pakakulaw-na sinan si Simon Pedro, anluhod iya atubang si Jesus ngan aminugad, “Paragdalom, patalaha si ako kay adda ako makasasala!” ⁹ Agda'inan iya sinan kay kinulbahan iya ngan ag'usa hasta pa i mga ka'adda-na sakayan tungod si mga pagtama'-na. ¹⁰ Ag'usa liwat i duwangan kabakas-na si Simon, nga kas Santiago pati' Juan, i mga dadi'-na si Sebedeo.

Pero agpinugad-na si Jesus si Simon, “Dakaw atalaw. Tikang ina'anto, mga a'a na i sabawamo pagtapod si Diyos pariho si daying sabawamo tubtob ina'anto.” ¹¹ Sanglit agbungsud-na mga iya

i mga paraw-na, agpangambanan-na i dimu'an mga inanna'-na ngan amaya' mga iya si Jesus.

I Pagbulong si Liprusuhon

Mateo 8:2-4; Markos 1:40-44

¹² Ngan ari kas Jesus si adda bungto, aniya' padugok lalla nga tanak i bug'os puhu'-na si lipruso. Pakakulaw-na sinan a'a si Jesus, pa'akkom iya. Mangno makimalu'oy, “Sinyor, sapahalap-mo gad ako, kon aruyag kaw.”

¹³ Agdu'unan-na si palat-na si Jesus i lalla ngan aminugad, “Oho' gad, buhat-koy nan. Anhalapa!” A'ala' dayon i liprusu-na.

¹⁴ Mangno agtugunan-nay to si Jesus, “Dakaw agsumat si bisan say, pero pada'iraya si paraghalad ngan pakulawon si iya i puhu'-mo. Tighalara ari si nagmandu'-na si Moises para si manhalap basi' kinatu'anan nga nagparatuman pa i Bala'od.”

¹⁵ Pero agsasamwak dina i mga sumat mahi'unong si iya. Sanglit sigi durugukay i mga a'a pagpamati' si iya pati' pagpabulong si mga nagpangabat-na. ¹⁶ Bisán bali i kasibutan-na, agsob palitira si Jesus pan kamingawan pagpangadyi'.

Agpalangnan-na si Jesus

i Irapa

Mateo 9:2-8; Markos 2:3-12

¹⁷ Adda allaw, aniya' mga Parisiyo pati' mga paragturo' bala'od magpaningkulo' matapit si iya si pagparaturu'-na. Tikang to mga iya si dimu'an kaburubungtuhan-na si Galilea pati' si Judea hasta pa si Jerusalem. Siray uras, ari

si Jesus i gahom pagpahalap si mga maburong nga nagpumwan-na si Paragdalom. ¹⁸ Kata'ud-ta'uran aniya' magpanakka nga agpamawa irapa lalla nagbayawan si panlibbakan. Ag'isasalod gayod kunta' mga iya si ruma' basi' sabawa-nay to mga iya atubang si Jesus. ¹⁹ Pero gana' mga sa'anda'an-na pa'agi nga sahimu-nay nan mga iya tungod si kalabbat-na si a'a. Sanglit amanahik mga iya si hagdan pan binubungan.† Agbulsugan-na mga iya ngan agtuntun-na mga iya i irapa huwang si naglibbakan-na ari si tangnga'-na si ka'aha'an, yungod si Jesus. ²⁰ Ngan pakakulaw-na si Jesus si pagtapud-na sito mga a'a, aminugad iya, “Sangkay, nagpasaylo na i mga sala'-mo.”

²¹ Agtikang dayon pagngurub-ngurob i mga Parisiyo pati' i mga paragturo' bala'od, “Say ba' to aha'a maglalabaw to si Diyos? Gana' makapasaylo si mga sala' kon ma'in hamok i Diyos.”

²² Akatu'anang si Jesus si mga inisipan-na, sanglit amatilaw iya, “Ay kay da'ingan sinan i mga inisipan-bi? ²³ Singnga sito i masayon: I pagpinugad, ‘Nagpasaylo i mga sala'-mo’ o i pagpinugad, ‘Anungguha ngan alangngana?’ ²⁴ Pero, basi' sakatu'anang-bi nga i Pinili' A'a aniya' gahum-na ato si kalibutan pagpasaylo si mga sala', palangngan-koy to irapa.” Mangno agpinugad-na i irapa, “Agtuninunga si ako. Anungguha, addu'on naglibbakan-moy nan ngan agbalika.” ²⁵ Anunggo dayon iya atubang si dimu'an, agbitbit-na i naglibbakan-na ngan agparadayaw

---

† **5:19** Si kada'an mga panahon, binarritalapok i mga binubungan nga naghimo pammalayahan.

iya si Diyos si pagbalik-na. ²⁶ Ag'usa i dimu'an ngan agpakapinugad mga iya, “Pambihira i sakulawan kami' ina'anto.” Agdayaw-na mga iya i Diyos bawa i mahaya pagtahod si iya.

I Pag'agda-na si Jesus si Levi

nga Nag'arunan Liwat Mateo

Mateo 9:9-13; Markos 2:14-17

²⁷ Kahuman sinan, palangngan si Jesus ngan samasiran-na namay i paragsukot buhis nag'arunan Levi nga agparatingkulo' si pwistuna. Agpinugad-na iya si Jesus, “Amaya'a ngan agsunura si ako.” ²⁸ Ag'ambanan-na si Levi i dimu'an inanna'-na ngan amaya' si iya.

²⁹ Mangno aniya' allaw nga agtima mahaya pakan si Levi para si Jesus ari si ruma'-na, ngan malabbat i mga paragsukot buhis[‡] pati' la'in pa nga nagpaminugad makasasala'[§] nga makitangka' si mga iya pagkakan. ³⁰ Pero aniya' pamalabay mga Parisiyo huwang i mga paragturo' bala'od nga sakup-na mga iya nga agriklamo ari si mga inadalan-na, “Ay kay makihuwang kam pagkakan pati' pag'inom si mga paragsukot nan buhis hasta si mga makasasala' nan?”

³¹ Mismo si Jesus i manaruman si mga iya, “Ma'in i mga mahalap a'a i magpanginahanglan duktor, kundi' i mga maburong dina. ³² Ga'i ako pada'ito pag'agda si magpaminugad nga matakadong mga iya a'a, kundi' pada'ito ako pag'agda

---

[‡] **5:29** I paragsukot buhis ma'in tarapuran kay traydor si nasyun-na. [§] **5:29** Aniya' mga sala'-na sinan mga a'a pariho si bisan say aha'a pero mga iya i nagpaminugad makasasala' tungod kay ma'in mga iya rilihuso.

si mga makasasala' basi' agpamasol huwang si pagbag'o.”

Nagpatilawan si Jesus

Mahi'unong si Pagpu'asa

Mateo 9:14-15; Markos 2:18-20

³³ Siray, aniya' mga nagpili' allaw si pagpu'asa basi' gana' la'in kinapinsaran pwira hamok si Diyos. Sanglit, aniya' ari maminugad si Jesus, “I mga inadalan-na si Juan Paragbunyag agsob agpamu'asa huwang si pagpangadyi'. Agbuhat-nay nan liwat si mga inadalan-na si mga Parisiyo. Pero mga inadalan-moy nan sigi hamok paman-gan pati' pangirinom.”

³⁴ Anaruman si Jesus, “Ga'i may gad ahimo nga ga'i amangan i mga imbitadu-na si kinasal lalla kon awinan pa iya. ³⁵ Pero ma'in na pira arala'on na i makapariho si kinasal lalla, ngan sinan mga allaw iya na dina i angay pagpu'asa-na si mga inadalan-ko.”

I Pagkarawat

si Baha'o Pagturu'-na si Jesus

Mateo 9:16-17; Markos 2:21-22

³⁶ Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Gana' magtabas si baha'o bado' basi' pinatangbil si kada'an. Kay kon da'ito sito i nagpatangbil-mo, agisi' i baha'o badu'-mo, ngan ma'in angay pagpapadis i baha'o pati' i kada'an.”

³⁷ Agsumatan-na mga iya si adday to pa: “Gana' magpa'isi si baha'o irimnon si kada'an na anit pangngingisihan, kay amura' to kon

pa'isi-mo, mangno aburhat i pangngingisihan ngan atumpa i irimnon. ³⁸ Ma'in da'inan sinan. Kinahanglan i baha'o irimnon pina'isi may si baha'o pangngingisihan. ³⁹ Pero bali kuri pagsalli' si pagtu'u-na si a'a. Halimbawa', gana' maruyag magtintim si baha'o hagos kon gara' na si bahal, kay lingun-na dina, 'Mas mahalap i kada'an.' ”

6

Kon Say i Paragdalom

si Allaw Pandidiskanso

Mateo 12:1-14; Markos 2:23-3:6

¹ Sin adda, pabalatas kas Jesus si kapatagan nga akatuman si Allaw Pandidiskanso. Sigi pangattos i mga inadalan-na si mga matahak uhay-na si trigo ngan sigi panilsi'. ² Aniya' mga Parisiyo magrik-lamo si iya, “Ay kay agkattos kam si Allaw Pandidiskanso bisan kon sakatu'an-an-bi nga supak nan si bala'od?”

³ Anaruman may dina si Jesus, “Ga'i ba' sabasa-bi kon ay i nagbuhat-na siray si David ngan alinganto iya hasta i mga kahuruwangan-na?”

⁴ Pasallod iya si pangngangampu'an tulda* ngan angaddo' si pan nagla'in para si Diyos. Agkakan-nay nan nga i mga paraghalad hamok i tugot pagkakan sinan ngan agbuwanan-na pa liwat i mga kahuruwangan-na. Pero ma'in nan sala' para si mga iya.”

⁵ Si katapus-tapusan, aminugad si Jesus si mga iya, “I Pinili' A'a, iya i Paragdalom si bisan ay, iya pa ba' i Allaw Pandidiskanso?”

* **6:4** Si Grikuhanon: ruma'-na si Diyos. Kulawin si pahina 610.

⁶ Si adda gihapon Allaw Pandidiskanso, pasallod iya si sinaguga ngan agparaturo'. Aniya' lalla ari nga piyapi i kawanan tamburu'-na. ⁷ Aniya' liwat mga Parisiyo ari pati' mga paragturo' bala'od magparapanganda' rason nga sapa'akusar-na mga iya si Jesus si pagtrabaho si Allaw Pandidiskanso. Sanglit agtigamanan-na gayod mga iya kon pahalap-na si Jesus i lalla. ⁸ Pero sakatu'anan-na si Jesus i mga inisipan-na. Sanglit agpinugad-na i piyapi tamburu'-na, "Anungguha ngan pada'ituha si dahulu'an." Sanglit anunggo i lalla ngan pan dahulu'an.

⁹ Mangno aminugad si Jesus si mga iya, "Amatilaw ako si ka'am, singnga sito i nagpatugot si bala'od si Allaw Pandidiskanso: Pagbuhat kahalapan o karat'an? Pagpanginano si a'a basi' asalbar i kinabuhi'-na o amatay to nga bulag si Diyos?"

¹⁰ Amuslong si Jesus si mga iya dimu'an ngan katapos agmandaran-na i lalla, "Buklaron tamburu'-moy nan." Agbuklad-na si lalla, ngan anhamis gihapon i pustura-na si tamburu'-na pariho si dati. ¹¹ Pero bali i mga kapuringut-na, sanglit agbararagawan-na dayon kon pa'i-na mga iya si Jesus.

I Pagpili'-na si Dusi Apostol

Mateo 10:2-4; Markos 3:16-19; Buhat 1:13

¹² Adda sinan mga allaw, pasagka si Jesus si adda tagudtod pagpangadyi' ngan sigi hamok iya ampo' si Diyos pakanalong. ¹³ Kanalungan, agban'u-na i mga inadalan-na ngan agpili' iya dusi nga agpanu'anan-na bilang mga apostol. ¹⁴ Yayto i dusi: Si Simon nga nag'arunan-na si Jesus, Pedro,

si Andres nga sirari-na si Simon, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago nga dadi'-na si Alfeo, si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote, ¹⁶ si Judas nga dadi'-na si Santiago, pati' si Judas Iscariote i titraydor si katapusan.

I mga Malipayon

pati' i mga Mabidun'on

Mateo 5:3-12; Markos 3:7-12

¹⁷ Mangno aghururuwang mga iya padalugdog ngan pamahuway si kapatagan. Ari agpangantahak i kalabbatan pa mga inadalan-na pati' kalabbatan mga taga Judea. Aniya' si mga iya nga mga taga Jerusalem gayod ngan aniya' pa liwat magpakahuwang sito grupo nga tikang dina si mga ligiron matapit si duwa syudad Tiro pati' Sidon. ¹⁸ Agpamada'iray to mga a'a basi' agpakapakali si mga turu'-na ngan agpakapabulong i ditangnga' si mga binati'-na. Agpanhalap i mga nagpamawabawa si mga mara'at espirito, ¹⁹ ngan agtalinguha gayod i mga maburong nga akasaphid si puhu'-na, kay abantad i gahum-na pagbulong, ngan agpanhalap mga iya dimu'an.

²⁰ Anili' si Jesus si mga inadalan-na ngan aminugad,

“Mga malipayon kam mga anggana' nan ina'anto, kay ka'am i magpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos.

²¹ Mga malipayon kam mga lingantoy nan ina'anto, kay ka'am i papagustuhan.

Mga malipayon kam mga masurub'on nan
ina'anto,
kay ka'am i papalaksihon.

22 Mga malipayon kam kon nagpanhumutan
kam si a'a, kon nagsikway ngan
nagparasamyangan hasta kon nagdiri' i
pagka'a'a-bi,
kay para si mga iya bali kam ra'at tungod si
pagsunud-bi si Pinili' A'a.

23 “Si kahinabu'-na sinan, aglipaya kam ngan
agpanlaksiha kam, kay mahaya i sakarawat-bi
primyo ari si langit pariho si mga sakarawat-na si
mga paragsumat-na si Diyos siray nga nagparapa-
masakitan si mga ginikanan-na sito mga a'a.

24 Pero mga papabidu'on kam mga mayaman nan
ina'anto,
kay sakarawat-bi na i makali'aw si ka'am.

25 Mga papabidu'on kam mga magpakagustuhan
nan ina'anto,
kay ka'am i papalingantuhan.

Mga papabidu'on kam mga magpanlaksi nan
ina'anto,
kay ka'am i papaluha'on.

26 Mga papabidu'on kam mga nagparapandayaw
nan si dimu'an mga a'a,
kay tikarawat kam pariho si mga sakarawat-
na si mga burubullo' paragsumat-na si
Diyos siray
nga nagparapandayaw-na si mga ginikanan-
bi.

*I Paghigugma' si Kuntra
Mateo 5:39-42*

²⁷ “Lugod, sumatan-ta kam magpakabati' nan si ako: Higugma'u-bi i mga kuntra-bi, pakulawu-bi si mahalap i magpara'at si ka'am. ²⁸ Palakuhin si mga kabubuwusun-na i mga magpati'aw si ka'am, ngan pangadyi'i-bi i mga magparapamasakit si ka'am. ²⁹ Kon aniya' si ka'am manampalo, pa'atubangu-bi pa si iya i dambila' bayhun-bi. Kon aniya' mangankon si dyakit-bi, dakam agdiri'u-bi kon hugkas-na pa i badu'-bi. ³⁰ Bisan say i mamalako si ka'am, buwani-bi ngan kon aniya' mag'angkon si tawa'-bi, dakam agpiritu-bi nga pabalik-na pa si ka'am. ³¹ Kon ay i naghingyap-bi binuhat-na si la'in para si ka'am, buhatu-bi nan.

³² “Kon i naghigugma'-bi hamok i maghigugma' may si ka'am, ay may i darayawon si nagbuhat-bi? Bisan i mga nagpaminugad makasasala', aghigugma' si mga maghigugma' may si mga iya. ³³ Ngan kon agbuhat kam hamok mahalap si magbuhat may mahalap si ka'am, ay may i darayawon si nagbuhat-bi? Bisan i mga nagpaminugad makasasala' agbuhat-nay nan. ³⁴ Ngan kon i pagpa'indam-bi tungod hamok kay agla'om kam nga binayaran, ay may i darayawon si nagbuhat-bi? Bisan i mga nagpaminugad makasasala' agpama'indam si mga kaparihu-na makasasala', kay agla'om mga iya nga binayaran pariho si nagpama'indam-na. ³⁵ Lugod, higugma'u-bi i mga kuntra-bi ngan buhatu-bi i mahalap para si mga iya. Pa'indamu-bi mga iya ngan dakam agla'om si mga bayad-na. Mangno i primyu-bi bali haya, hasta i pagkakilala nga ka'am i mga dadi'-na si Gilalabawi Diyos kay aka'irog kam si iya nga bali kadaluman si mga mara'at a'a nga

ga'i magkatara'o pagpasalamat. ³⁶ Alu'uya kam pariho si Tatay-bi nga maluluy'on.

I Tama' Pagtratar si La'in
Mateo 7:3-5

³⁷ “Dakam aghusgar, ngan ga'i may kam naghusgaran si Diyos. Dakam agpatok ngan ga'i may kam nagpatukan. Agpasayluha kam ngan papasaylun-na may kam. ³⁸ Amuwana ngan buruwanan-na may kam. Sa'angkun-bi i ka'abunda-na nga niyugyog ngan nagsu'so' hasta nga agsapwa si pannukulan, kay bisan ay i nagsukulan-bi, iya may i surukulan pagpabalik si ka'am.”

³⁹ Agsumatan-na liwat mga iya si Jesus sito is-turya nga agtukoy si kamatu'uran: “Pwidi ba' akapatuttot i adda buta si kaparihu-na buta? Sigurado nga agkataralibho' mga iya duwangan. ⁴⁰ I iskwila angga'i akalabaw si ma'istru-na. Pero bisan say mata'o na si dimu'an nagkinahanglan-na tururu'on, akapariho na iya si ma'istru-na.

⁴¹ “Ay kay sakulawan-mo lugod i day panarut-suhan nga makabuta si igkasi a'a-mo, pero ga'i sapanginanu-mo i day gip'at nga makasalingkop si kalugaringun-mo mata? ⁴² Pinapa'i-mo may pakapinugad si igkasi-mo, ‘Sangkay, ala'an-ta kaw si makabutay nan si ka'aw,’ nga mismo i makasalingkop si mata-mo ga'i sapanginanu-mo? Mahalap kaw gayod agsilhig si hawan-na si la'in! Ala'on dahulo i makasalingkop si mata-mo, ngan kahuman sinan saklaru-mo na ngan sa'ala'-mo i makabuta si igkasi-mo.

Kon Ay i Pu'on, iya i Buwa'
Mateo 7:16-20

⁴³ “Gana' kayo nga mahalap i kamamatan-na nga agbuwa' mara'at, o ma'in ngani' mara'at i kamamatan-na nga agbuwa' mahalap. ⁴⁴ Bisan kon pariho i pagkukulaw si duwa kayo, akilala kon singnga i mahalap tungod si buwa'-na. Gana' magpangko' si prutas igos tikang si pu'un-na si tangulon o ma'in ngani' ubas tikang si pu'un-na si sapinit. ⁴⁵ Agpagawas-na si mahalap a'a i mga kahalapan kay iya may i sari'i si inisipan-na, ngan agpaguwa'-na si mara'at a'a i mga karat'an kay iya may liwat i sari'i si inisipan-na. Bisan ay i manapwa si inisipan-na, iya may i sapahalling-na.

I Duwangan Panday
Mateo 7:24-27

⁴⁶ “Ay kay pirmi ako agparaban'u-bi, ‘Paragdalum-ta kaw, Paragdalum-ta kaw,’ pero ga'i agtuman-bi i mga tugun-ko? ⁴⁷ Sumatan-ta kam kon ay i kaparihu-na si addangan nga padugok si ako, akapamati' si mga allingun-ko ngan agtuman-na si kinabuhi'-na. ⁴⁸ Akapariho iya si a'a magtindog ruma' nga ag'ukaran-na malalom nga anakka si bato i pundasyun-na. Si panakka-na si unop, ga'i to sabawa-na si baha' ngan ga'i to abantad, kay masarig i pagkatindog. ⁴⁹ Pero i makapamati' si mga allingun-ko kundi' ga'i to atuman si kinabuhi'-na, akapariho si magtindog ruma' nga gana' purupundasyunay. Si pangigu'-na si baha' sito ruma', sigurado nga arugno' ngan agawad i dimu'an.”

7

*I Pagtutu'u-na si Sinturyon**Mateo 8:5-13*

¹ Pakahaman-na si Jesus agpahalling sinan dimu'an atubang si mga a'a, pasallod iya si syudad Capernaum. ² Aniya' ari maburong nga agmasakit na. Rilihugun-nay to si adda sinturyon* ari ngan pina'ura-nay to gayod si amu-na. ³ Akapamati' i sinturyon mahi'unong si Jesus, sanglit tig'alayon iya si mga kilala-na mata'o kamabu'utan Hebro pag'ala' si Jesus. Makigpapada'iray-nay to si ruma'-na basi' abulong i rilihugun-na. ⁴ Panakka-na mga iya ari si Jesus, agparapakimalu'oy gayod mga iya si iya, "Angay to gayod a'a nga sabuligan-mo si panlihugan-nay to ⁵ kay aghigugma'-na kita kam mga Hebro, ngan iya i magpatindog si sinaguga ato." ⁶ Sanglit amaya' si Jesus si mga iya.

Si pagdadara'un-na na mga iya si ruma', aniya' naglihug-na gihapon si sinturyon mga kumpaniya-na pagpinugad, "Sinyor, dakaw na hamok agparapabudlay kay ma'in gad ako angay pagpadagos si ka'aw si ruma'-ko. ⁷ Sanglit ngani' ga'i sa'aku'-na mismo si kalugaringun-ko nga angay ako padugok si ka'aw. Kundi' amusngala hamok kay sigurado anhalap i rilihugun-ko. ⁸ Da'inan sinan i pagtu'u-ko kay adda may liwat hamok ako rilihugon nga ata'o pagsunod si mga malanga katungdanan-na, ngan aniya' may liwat mga sundalu-ko nga salihug-ko. Aminugad ngani' ako si addangan, 'Pada'iraya,' diritsoy to dayon

---

* **7:2** Isinturyon, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 3 pati' 6.

pa'amban. Si addangan ray namay, 'Tuwa,' sigurado padugok to si ako. Aminugad ngani' ako si rilihugun-ko, 'Trabahu'on to,' diritsoy to dayon trabahu-na."

⁹ Pakabati'-na sinan si Jesus, ag'usa-nay nan gayod ngan pa'atubang si kalabbatan magpa-mungyod si iya. Aminugad iya, "Sumatan-ta kam, ga'i pa ako aka'anda' a'a nga da'inan kahaya i pagtutu'u-na ato si bug'os Israel." ¹⁰ Mangno ag-balik i nagpanlihog mga a'a ngan sa'usisahan-na mga iya nga mahalap na dina i rilihugon.

Ag'allum-na Gihapon si Jesus

i Dadi'-na si Balo

Markos 5:21-24,35-43; Juan 11:1-44

¹¹ Ga'i agliyat, pada'iray si Jesus si adda bungto nag'arunan Nain, ngan amaya' si iya i mga inadalan-na pati' bali labbat pa mga a'a. ¹² Pagdadara'un-na mga iya si pwirtahan-na si kuta'-na si bungto, aniya' minatay burubata' nagbayawan pan gawas nga nagpalibbak si karro sigon si kabatasanan-na mga iya paglablong. Iyay nan hamok i sulo dadi'-na si nanay-na nga balo na. Bali labbat mga a'a si bungto magpanlibod. ¹³ Pakakulaw-na si Paragdalom si nana, bali i kalu'uy-na sito ngan aminugad, "Dakaw agpanangis."

¹⁴ Katapos, padugok iya ngan angantan si karro ngan diritso pamahuway i magpamayaw. Aminugad iya, "No', ako i magpinugad si ka'aw, pabanguna!" ¹⁵ Pabangon i minatay ngan amahalling dayon. Mangno, agpa'intriga-nay to gihapon si Jesus si nana-na.

¹⁶ Bali i mga pag'usa-na mga iya dimu'an ngan agdayaw-na mga iya i Diyos. Lingun-na mga iya, “Aniya' mangusbong si kami' gilalabawi paragsumat-na si Diyos. Atiya' na i Diyos pagbulig si mga ginsakupan-na.” ¹⁷ Agwarak i sumat mahi'unong si Jesus si bug'os Judea hasta pa si mga lugar magpalibot sito.

Si Jesus

pati' si Juan Paragbunyag

Mateo 11:2-19

¹⁸ Akasumatan si Juan si mga inadalan-na mahi'unong sinan dimu'an. Duwangan si mga iya i nagban'u-na ¹⁹ basi' salihug-na pagbagat si Paragdalom ngan pagpatilaw, “Ka'aw na ba' i nagparapanimulat nga tipada'ito, o kinahanglan pa ba' kami' ag'antahak la'in?”

²⁰ Ngan pakabagat-na na mga iya si Jesus, aminugad mga iya, “Agpapada'itu-na kami' si Juan Paragbunyag si ka'aw pagpatilaw, ‘Ka'aw na ba' kuno' i nagparapanimulat nga tipada'ito, o kinahanglan pa kami' ag'antahak la'in?’ ”

²¹ Mismo siray uras, bali labbat i mga sapahalap-na si Jesus nga aniya' mga binati'-na, mga maburong pati' mga nagpamawa-bawa si mara'at espirito hasta pa liwat malabbat mga buta nga sapakulaw-na gihapon. ²² Sanglit agpinugad-na i mga nagpanlihog, “Agbalika kam ngan sumati-bi si Juan kon ay i mga sakulawan-bi pati' i mga sapamati'an-bi na. Pinugarubi nga agpakakulaw gihapon i mga buta, agpakalangnan i mga lulid, agpanhalap i mga liprusuhon, agpakapamati' i mga bungol, a'allom

gihapon i mga minatay, ngan nagpasamwak si mga anggana' i mahalap sumat. ²³ Sanglit, tig'ala'on si iya i duda-na si pagpinugad nga malipayon i a'a nga ga'i ag'amban si pagtutu'u-na si Diyos tungod si ako.”

²⁴ Pakataliwan-na si mga nagpanlihug-na si Juan, agtikang si Jesus pagpahalling si magpantarambak mahi'unong si Juan, “Ngan pamada'iray-bi si disyrto, ay i nagkukulawan-bi ari? Addangan ba' nga akapariho si bigahaw nga sigi hamok baya'-baya' kon palingnga i bariyo?

²⁵ Kon ma'in nan, ay may kay pamada'iray kam pag'usisa? Aniya' ba' a'a ari nga mahalap i pamadu'-na? Gana', kay i magsalin si mga mahal bado' ngan gara' si ka'abundahan, awiray ag'istar si mga palasyo. ²⁶ Pero ay may dina i nagpada'iray-bi pag'usisa? Tungod ba' si paragsumat-na si Diyos? Tama', ngan sumatan-ta kam, nga ma'in hamok iya paragsumat-na si Diyos ²⁷ kay si Juan i nagtukoy si Kasuratan:

Aniya' paragsumat-ko nga padahulu-ko si ka'aw paghawan si pangngagihan-mo.†

²⁸ Sumatan-ta kam, si dimu'an mga a'a naghinganak si nana‡ gana' manlabaw si Juan. Pero i gimimini si magpakasakop na si mga nagpanhadi'an-na si Diyos labaw pa si iya.”

²⁹ Akapakali i dimu'an mga a'a si mga allingun-na si Jesus, huwang i mga paragsukot buhis, sanglit agpakapinugad mga iya nga tama' i pa'agi-na si Diyos tungod kay sabunyagan-na mga iya

---

† **7:27** Mal 3:1   ‡ **7:28** Nagsabi nga si Juan naghinganak si nana, basi' apakumparar iya si mga a'a nga magpaka'ambit na si kinabuhi' nga tikang si Espirito Santo.

si Juan. ³⁰ Pero agdiri'-na si mga Parisiyo pati' si mga kunusido si bala'od i katuyu'an-na si Diyos para si mga kalugaringun-na, kay ga'i mga iya agpamabunyag si Juan.

³¹ Agpadayon i mga allingun-na si Jesus, “Singnga na daw to hamok sapaparihu-ko mga a'ay to ina'anto panahon? Ay ba' sito i mga kaparihu-na? ³² Si pagdiri'-na mga iya si kami', agkuntra pirmi i mga allingun-na nga day akapariho si mga dadi'-dadi' nga awiray si mirkado agparapaningkulo' ngan sigi burubaran'uhay:

Agparapanukaran kami' kam,
pero ga'i kam agpanayaw.

Sigi kami' dirinamagay,
pero ga'i kam agpamanangis.

³³ Pada'ito si Juan Paragbunyag nga ga'i parapangumbiti o parapaki'inom, ngan agpaminugad kam, ‘Nagbawa-bawa iya si mara'at espirito.’ ³⁴ Mangno pada'ito namay i Pinili' A'a nga parapangumbiti pati' parapaki'inom, ngan agpaminugad namay kam, ‘Atiya' i bali kamakikinakan pati' paralango, kumpaniya-na si mga paragsukot buhis pati' si mga makasasala.’ § ³⁵ Pero kinakulawan nga tama' i kadunung-na si Diyos pina'agi si mga madunong binuhatan-na si dimu'an mag'ako' sito.”

Si Jesus

---

§ 7:34 Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 169.

pati' i Makasasala' Danda

Mateo 18:23-34; 26:6-13; Markos 14:3-9; Juan 12:1-8

³⁶ Mangno addangan si mga Parisiyo ari i mangimbitar si Jesus pagpangamudto si mga ruma'-na. Sanglit amaya' iya sito ngan agtarangka' mga iya si lamisa pagkakan.*

³⁷ Aniya' danda ari siray bungto nga binantog si pagkamakasasala'-na. Ngan pakakatu'an-na nga agkakan si Jesus si ruma'-na si Parisiyo, pada'iray iya ngan agbawa pasangngit nga i pangngisihan-na hinimo tikang si bato alabastro. ³⁸ Mangno padugok to ngan payungod si kitid-na. Sigi to panangis tubtob nga abasi' si luha'-na i kitid-na si Jesus. Katapos agpahitan-nay to si barahibu-na, ag'uruk-na ngan agbu'bu'an-nay to si pasangngit.

³⁹ Pakakulaw-na sinan si Parisiyo mag'imbitar si iya, aka'anna' si huna'-huna'-na, “Kon paragsumat-nay to a'a si Diyos, sakatu'anana kunta' kon say nan mag'antan nan si iya ngan kon ay nan klasiha iya danda. Akatu'anana kunta' iya nga makasasala' nan.”

⁴⁰ Agsarumanan-na si Jesus i sari'i si isip-na, “Aniya' surumatun-ko si ka'aw, Simon.”

“Sumatin ako, Ma'istro,” lingun-na may si Simon.

⁴¹ “Aniya' duwangan a'a nga mangutang si adda parapa'utang kwarta. I addangan angutang si iya kinyintos dinari† diplata, ngan i addangan may singkwinta. ⁴² Bisan addangan si mga iya gana'

---

* **7:36** Si panahun-na kas Jesus, aggamit mga iya mapundok kitid-na lamisa ngan agpanhapa' basta aniya' pakan. † **7:41** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo.

mga pammayad-na si mga sa'utang-na, sanglit ga'i na hamok mga iya agpabayad-na. Sinan, say si mga iya i urog maghigugma' si magpa'utang?"

⁴³ Anaruman si Simon, "Tingali i mahaya utang-na nga ga'i nagpabayad."

"Tama' gayod i pagkapili'-mo," lingun-na si Jesus.

⁴⁴ Mangno anili' iya pada'iray si danda ngan agpinugad-na si Simon, "Sakulawan-moy to danda nga agbasi'-na si luha'-na i kitid-ko ngan agpahitan-nay to si barahibu-na. Pero ka'aw, ay i nagbuhat-mo si pasallud-ko si ruma'-mo sigon si kabatasanan pagkarawat si bisita? Ga'i ngani' ako agparu'du'an-mo bisan buwahi' pannawsaw-ko.

⁴⁵ Ga'i ako ag'uruk-mo, pero yayto danda, tikang pa gayod si pamanahik-ko, ga'i iya pahuway si ka'u'urok si kitid-ko. ⁴⁶ Ga'i ako agbu'bu'an-mo masangngit lana si takulok, pero agbu'bu'an-na pasangngit i kitid-ko. ⁴⁷ Sumatan-ta kaw, kinakulawan nga mahaya i gugma'-na. Kon sugad, akatu'anan ako nga nagpasaylo na i malabbat sala'-na.‡ Pero kon i pagkagasi-na si a'a nga diki'it hamok i papasayluhon si iya, kinatu'anan may liwat nan tungod si diki'it gugma'-na."

⁴⁸ Mangno agpinugad-na si Jesus i danda, "Nagpasaylo na i mga sala'-mo."

⁴⁹ Sigi ngururub-ngurubay i ditangnga' mga bisita, "Say ba' to aha'a nga agparabasang-basang pagpasaylo si mga sala'?"

---

‡ 7:47 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Kon sugad sumatan-ta kaw nga nagpasaylo na i malabbat sala'-na tungod si mahaya gugma'-na.

⁵⁰ Agpinugad-na si Jesus i danda, “I pagtutu'umo, iya i makasalbar si ka'aw. Murayaw pa kunta' i kamutangan-mo.”

8

I Isturya Hi'unong

si Parasaburak

Mateo 13:2-9; Markos 4:1-9

¹ Kahuman sinan, aglibot si Jesus si mga kaburubungtuhan pati' mga kaburubaryuhan. Agparapasamwak-na i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos. Huwang si iya i Dusi ²⁻³ ngan aniya' liwat magpamahuwang mga danda nga agpakabulig si mga pagkinabuhi'-na nga mga kalugaringun-na gayod kwarta. I ditangnga' sinan mga danda, iya i magpanhalap si mga binati'-na ngan i ditangnga' may i nagpamapindahan si mga mara'at espirito. I magpamaya', iya kas Maria nga nag'arunan Magdalena nga nag'ambanan si pito' mara'at espirito, si Juana nga alla-na si Chuza nga tinapuran si panimalay-na si Herodes, si Susana, ngan malabbat pa.

⁴ Sigi tarakkahay i mga a'a tikang si pala'in-la'in mga bungto. Ngan naggururubukan na gayod si Jesus sinan mga a'a, agsumatan-na mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: ⁵ “Aniya' para'uma nga patakod basi' agsaburak. Si pagsaburak-na si uma-na, aniya' mga gahi' nga aka'anna' dina si lalan. Agpakatumbanan to ngan agpamadugok i mga manuk-manok pagtuktok.

⁶ Aniya' liwat mga gahi' nga aka'anna' dina si

malambo bato nga manipis hamok i pitak-na si dyata'. Sanglit si panuduk-na, alayong to dayon mga tinanom tungod kay tulos atuhò' i pitak. ⁷Aniya' liwat mga gahi' nga aka'anna' dina si pitak nga aniya' pa mabilin mga gamut-na si simpot. Anubo' to dungan si gahi' ngan agsuputan-na i mga tinanom. ⁸ Pero aniya' may liwat mga gahi' nga aka'anna' si mahalap pitak. Sanglit mahalap i panuduk-na, anhaya ngan amuwa'. I kutsitsa-na ag'addahatos dubli kuntra si nagpasaburak." Pakapinugad-na sinan, amahalling iya makusog, "Si mga a'a makapamati', kunta' amati'."

I Katuyuan-na si mga Isturya

nga Agtukoy si Kamatu'uran

Mateo 13:10-13; Markos 4:10-12

⁹ Agpatilawan-na iya si mga inadalan-na kon ay i tinago' karuyag sidngun-na si isturya-na. ¹⁰ Anaruman si Jesus, "Nagpumwan na si ka'am i pagsabut-bi nga iya i nagparatago' siray, kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos, pero nagparatago' payto si ditangnga'. Sanglit i mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran i naggamit-ko, basi' sigi mga iya buruslungay, pero gana' mga sakulawan-na. Sigi paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-na.*

Ag'isplikar-na si Jesus

i Isturya si Parasaburak

Mateo 13:18-23; Markos 4:13-20

---

* **8:10** Isa 6:9

11 “Yayto i karuyag sidngun-na si isturya-koy ray: I gahi', iya i allingun-na si Diyos. 12 Aniya' mga a'a nga akapariho si lalan. Agpakapamati' to, mangno anakka si Satanas ngan ag'ala'-na si mga iya i allingon nga nagpasaburak si mga inisipan-na. Agbuhat-nay nan si Satanas basi' ga'i mga iya agpanutu'o nga agkasaralbar. 13 I malambo bato namay nga manipis hamok i pitak-na si dy-ata', akapariho si mga a'a nga mga malipayon pagkarawat si allingon, pero mababaw hamok sito i mga ginamut-na. Agpanutu'o dahulo mga iya, pero panakka-na si mga kakurihan pagpur-bar kon ungod i mga pagtutu'u-na, pama'amban to dayon mga iya. 14 I pitak nga aniya' mga ti-tudok simpot, akapariho si mga a'a nga agpakapamati' pahalap, pero sadurudiki'it akapugungan i pagtubu'-na si mga pagtutu'u-na tungod si mga kabaraka si pagpanginabuhi', si kayamanan pati' si mga magbuwan si mga iya kalipayan, ngan ga'i amatgas i mga pagtu'u-na. 15 Pero i mahalap pitak akapariho si mga a'a nga tangkod ngan mahalap i mga inisipan-na. Si pakapakali-na mga iya si allingon, ag'aku'-nay to ngan tungod si padayon pagti'os, mahalap i binuwa'-na.

I Lampara

si Sallud-na si Biso'

16 “Gana' ato magsulsol lampara, mangno agtagu'-na dina si biso' o ma'in ngani' si dilalum-na si katri. Lugod, agpa'anna'-nay to si tama' pamma'anna'an basi' sakulawan-na dayon i danta' si pasallod. 17 Pariho si mga allingun-ko, bisan kon nagparatago' ina'anto, akaguwa'

to gihapon ngan kinakulawan, ngan bisan kon nagparatambunan, abaway to si pangulawan-na si dimu'an. ¹⁸ Sanglit agmatuha kam kon pinapa'i-bi agpamati'. Bisan say i aniya', iya i binuwanan pa; pero bisan say i gana', hasta i gasi-na nga tawa'-na, inala' pa tikang si iya."

I Nana-na

pati' i mga Bugtu'-na si Jesus

Mateo 12:46-50; Markos 3:31-35

¹⁹ Mangno anakka i nana-na pati' i mga bugtu'-na lalla si Jesus pag'usisa si iya. Pero ga'i mga iya pwidi agpakatapit tungod kay naggurubukan iya si mga a'a. ²⁰ Aniya' makasumat si iya, "Awiray si gawas agparapanunggo i nana-mo huwang i mga bugtu'-mo ngan baragatun-na kaw."

²¹ Anaruman si Jesus, "I magpakapamati' si allingun-na si Diyos nga ahimoy to kabatasanan si mga kinabuhi'-na, mga iya dina i nana-ko pati' kabugtu'an-ko."†

I Pagpahuda'-na si Jesus

si Madlos

Mateo 8:23-27; Markos 4:36-41; 6:47-52; Juan 6:16-21

²² Adda allaw, agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, "Patalabok kita kam pan dambila'-na si danaw." Sanglit pamasang'at mga iya si paraw ngan agpamataliwan. ²³ Kata'ud-ta'uran, hintak anmadlos ngan asalakay i mga nagsakayan-na hasta nga mapapannu'on. Bali

---

† **8:21** Si Grikuhanon: i mga bugtu'-ko lalla pati' mga bugtu'-ko danda, ngan i nagtukoy sinan i mga nag'aku'-na si Jesus bilang kabugtu'an si pagtu'o.

kadilikado i mga kamutangan-na pero mahalap dina i pamaturi-na si Jesus. ²⁴ Sanglit nagdugok iya si mga inadalan ngan nagpukaw, “Sinyor, Sinyor, matutulluron na kita kam!”

Anunggo si Jesus ngan agpugungan-na i bariyo pati' i mga mahaya alon. Pahuway i madlos ngan hintak anhuda'. ²⁵ Agpatilawan-na i mga inadalan-na, “Singnga na i mga pagtutu'u-bi?”

Si mga katalaw-na pati' si mga pag'usa-na, agsipurupatilaway mga iya, “Ay ba' to gayod iya? Samandaran-na bisan i bariyo pati' i buwahi' ngan agsunod si iya.”

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa A'a

Mateo 8:28-34; Markos 5:1-20

²⁶ Padayon i pagtalabuk-na kas Jesus pan dambila'-na si Danaw Galilea, ari si lugar-na si mga Gerasenes.‡ ²⁷ Ngan pasalta-na si Jesus si paraw, aniya' dayon sapantawan-na sunsari'i lalla nga nagbawa-bawa si mara'at espirito. Yaynan lalla maliyat na nga ga'i agparabado' ngan ga'i agpara'istar si ruma' kundi' si mga kwiba panlalabbungan dina. ²⁸ Ngan pakakulaw-na may si lalla si Jesus, anggasod iya. Mangno aglalahi iya padugok ngan pa'akkom atubang si iya. Anurakaw iya, “Ay i tuyu'-mo si ako, Jesus, Dadi'-na si Gilalabawi Diyos? Makimalu'oy ako si ka'aw, dakaw ako agpasakitin!” ²⁹ Akapinugad

---

‡ **8:26** Ma'in malabbat na mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si lugar-na si mga Gadareno kay agtapit i duwa syudad Gadara pati' Gerasa. Kulawin si Mateo 8:28; Markos 5:1 pati' si mapa si pahina 22.

iya sinan kay agmandaran-na si Jesus i mara'at espirito nga pa'amban ari si a'a. Malabbat na bisis nga tinakka iya kon sakup-na iya sito. Bisan kon nagparakadinahan i mga langngun-na pati' i mga kitid-na ngan mahalap pa i pagkabantay, parapuknut-na hamok i kadina-na. Katapos, agparalahi'an-na iya si mara'at espirito pada'iray si mga mamingaw lugar.

³⁰ Mangno agtilaw-na iya si Jesus, “Say i arunmo?”

“Kalabbatan,” i saruman-na may si lalla, tungod kay bali labbat mara'at espirito i magbawa-bawa si iya. ³¹ Sanglit sigi to hamok mga iya pakimalu'oy si Jesus nga ga'i mga iya agpakamandaran pagsalod si Buhon nga gana' salad-na. §

³² Aniya' magtarambak kabaktinan nga agparapamu'ad si bihing-na si tagudtod. Agparapaki-malu'oy i mga mara'at espirito si Jesus nga akabalyo mga iya si puhu'-na si kabaktinan, ngan agpanugutan-nay to. ³³ Pakaguwa'-na si mga mara'at espirito si puhu'-na si lalla, diritsoy to pamabalyo si kabaktinan. Mangno palahi i bug'os grupo pada'iray si pangpang diritso si buwahi' ngan agkaralimbo.

³⁴ Pakakulaw-na si mahinabo' si mga magpangataman si kabaktinan, pamalahi mga iya pan

---

§ **8:31** I Buhon nga gana' salad-na, iya i pag'arun-na si mga Hebro si lugar-na si mga magkamaratay na magin matadong may o ma'in. Ag'arunan-na liwat nan mga iya dilalom pitak, nga si Grikuhanon linggwahi Hades. Kundi' ma'in nan i impyirno kay anan hamok mga iya myintras ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran i kada addangan kon akapanlangit iya o kon akapan'impyirno. Kulawin si Pgpk 20:1-15.

syudad hasta si katahuk-tahukan pagpakatu'an sito. ³⁵ Sanglit agpamada'iray i mga a'a pagpanginsayod. Ngan panakka-na mga iya ari si Jesus, sakulawan-na mga iya i lalla nga ga'i na nagbawabawa si mga mara'at espirito. Agparatingkulo' to atubang si Jesus, aniya' na badu'-na, ngan mahalap na gayod i paminsada-na. Ngan tungod sinan, bali i mga katalaw-na mga iya. ³⁶ Padayon pagpasayod i magpakakulaw kon pinapa'i anhalap i nagbawabawa. ³⁷ Mangno ag'aradda i mga a'a sakop siray lugar pagpakimalu'oy si Jesus nga kon pwidi pa'amban si mga iya kay ga'i na agpangagwanta si mga katalaw-na. Sanglit pasang'at iya si paraw basi' agpakataliwan.

³⁸ I lalla may nga nagpa'ambanan-na si mga mara'at espirito makimalu'oy pag'ibabaya' si iya, pero agpinugad-na dina, ³⁹ “Agbalika na ngan pasumaton i mahaya nagbuhat-na si Diyos para si ka'aw.” Sanglit pa'amban i lalla ngan agpasamwak-na si bug'os syudad i mahaya nagbuhat-na si Jesus para si iya.

I Minatay Dadi'

pati' i Danda Makasaphid

si Badu'-na si Jesus

Mateo 9:18-26; Markos 5:22-43

⁴⁰ Pagbalik-na kas Jesus, bali labbat i magtupo' si iya tungod kay agpanla'om to dimu'an nga titakka iya. ⁴¹⁻⁴² Kata'ud-ta'uran, aniya' manakka punu'-na si sinaguga nag'arunan Jairo. Addangan hamok sito i dadi'-na, mga dusi anyos i idad-na nga durudangkanda. Pa'akkom dayon iya si

kitiran-na si Jesus ngan agparapakimalu'oy nga kon pwidi pada'iray si Jesus si mga ruma'-na, kay agmasakit na i dadi'-na.

Si pagparalalangngan-na na kas Jesus, nag-parasaligsigan iya si kalabbatan magpamaya'.⁴³ Aniya' danda ari nga agparalalaha' dusi na ta'on,* pero gana' si iya makapahalap. ⁴⁴ Patapit iya si damurihan-na ngan agsaphid-na i sidsid-na si badu'-na si Jesus. Mismo siray uras, pahuway dagos i pagdaras-na si laha'-na.

⁴⁵ Amatilaw si Jesus, “Say i makasaphid si badu'-ko?”

Ngan agbaribad na gayod i dimu'an, aminugad si Pedro, “Sinyor, naggurubukan kaw si mga a'a ngan nagparasaligsigan.”

⁴⁶ Pero aminugad dina si Jesus, “Akatu'anan ako nga aniya' magsaphid si badu'-ko, kay sa'abat-ko nga abantad i gahum-ko pagpahalap.”

⁴⁷ Pakahuna'-huna'-na si danda nga ga'i na satagu'-na i mahinabo' si iya, padugok iya ngan pa'akkom si kitiran-na si Jesus nga bali pagkurug-kudugan. Agsumat-na atubang si dimu'an mga a'a kon ay kay agsaphid-na si Jesus pati' i hintak paghalap-na. ⁴⁸ Mangno agpinugad-na iya si Jesus, “Mana, i pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw. Murayaw pa kunta' i kamutangan-mo.”

⁴⁹ Si pagparapahalling-na pa si Jesus, aniya' manakka tikang si ruma'-na si Jairo, i punu'-na si

---

* **8:43** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ngan tibos na i kwarta-na si kapapaduktor.

sinaguga, ngan agsumat iya, “Minatay na i dadi'-mo. Gana' na pulus-na si pagpara'ulang-mo si Ma'istroy nan.”

⁵⁰ Pakabati'-na sinan si Jesus, agpinugad-na si Jairo, “Dakaw abaraka, anutu'uha hamok ngan sigurado anhalap iya.”

⁵¹ Ngan panakka-na si ruma'-na kas Jairo, agdiri'-na pagsallod si kwarto i dimu'an mga a'a pwira kas Pedro, Juan, Santiago pati' i mahanak-na si dadi'. ⁵² Siray uras, bali kasamukan si mga a'a si guwa' ngan sigi dirinamagay para si dadi'. Animol si Jesus, “Dakam agparapandinamaganan. Ma'in pa iya gayod i kamatayun-na si dadi'. Yayto kamatayon, pariho hamok si magpaturi.”

⁵³ Pero nagpattawahan dina si Jesus si mga a'a kay akatu'anang mga iya nga minatay na i dadi'.

⁵⁴ Mangno, agbikyaw-na si Jesus i tamburu'-na si dadi' ngan aminugad, “Ni', pabanguna!”

⁵⁵ Agbalik i espiritu-na, ngan diritso iya pabangon. Mangno tigbuwanan-na si Jesus si mga iya karakanon i dadi'. ⁵⁶ Nginarat i mga mahanak-na, pero agtugunan-na mga iya si Jesus nga ga'i pagparasumat si bisan say mahi'unong si hinabo'.

9

Aglihug-na si Jesus

i Dusi Inadalan

Mateo 10:9-15; 14:1-2; Markos 6:8-11,14-16

¹ Mangno agtiripun-na si Jesus i Dusi ngan agpamuwanan-na gahom pagpapinda si dimu'an mga mara'at espiritu pati' pagbulong si mga binati'. ² Mangno aglihug-na mga iya pagpasamwak

kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'ana si Diyos ngan da'inan may i pagpahalap si mga maburong. ³ Agtugunan-na mga iya sito: “Dakam agbawa bisan ay si mga langgan-bi. Dakam agbawa baston, bag, karakanon, kwarta, pati' pagsalinan. ⁴ Bisang singnga kam ruma'a agdayon, dakam palalin tubtob nga pamataliwan kam sinan bungto. ⁵ Ga'i ngani' kam pinanginano si mga a'a, paspasu-bi i alpug-na si kitid-bi nga tikang sinan bungto kon pataliwan kam pagpakatu'an nga gana' na baratununbi si mga iya.” ⁶ Sanglit pamataliwan i mga inadalan-na ngan agpamada'iray-na i dimu'an kaburubungtuhan hasta i mga kaburubaryuhan pagpasamwak si mahalap sumat pati' pagpahalap si mga maburong.

⁷ Siray uras, aka'aning'ing si gubirnadador Herodes si dimu'an mahi'unong sinan. Nagsamukan gayod iya tungod kay aniya' magpaminugad nga si Jesus, iya si Juan Paragbunyag nga abanhaw. ⁸ Aniya' liwat magpaminugad nga agbwilta na si Elias pagtuman si sa'ad, ngan i ditangnga' may agpaminugad nga adda iya paragsumat-na si Diyos siray mga panahon nga abanhaw. ⁹ Pero aminugad si Herodes, “Agpapugutan-ko na si Juan. Pero say to? Malabbat mga urusahon sapakalihan-ko parti si iya.” Sanglit agtalinguha gayod iya nga sabagatan-nay to.

Agpakakan si Jesus

mga Singko Mil A'a

Mateo 14:13-21; Markos 6:32-44; Juan 6:5-13

¹⁰ Ngan pabwilta-na si mga apostol kahuman si pagpanlibut-na, agsumatan-na mga iya si Jesus si mga nagpanbuhat-na. Mangno agpangagd-nay to nga pamalitira mga iya pada'iray si syudad Betsaida nga mga iya hamok. ¹¹ Pero malabbat i magpaka'aning'ing ngan agpanlanat si mga iya. Agtupu'-na si Jesus i mga a'a ngan agpanginanu-na. Agpangisturyahan-nay to kon pinapa'i mga iya agpakasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos ngan agpamahalap-na i mga binati'on.

¹² Ngan pagtutunud-na na si allaw, pamadugok si Jesus i Dusi ngan agpaminugad, “Pamalitirahon naynan mga a'a basi' agpakapada'iray na mga iya si mamatapit baryo pati' katahuk-tahukan nga agpaka'anda' si mga karakanun-na pati' si mga pandidiskansuhan-na. Atiya' kita kam akatuman si mamingaw lugar.”

¹³ Pero anaruman dina iya, “Ka'am na hamok i mamuwan karakanon si mga iya.”

Lingun-na may mga iya, “Lima na hamok bug'os pan-tay to kam pati' duwa agon. Aruyag ba' kaw nga palangngan kami' pagballi karakanon para sito mga a'a dimu'an?” ¹⁴ Bisan i mga lalla hamok magtambong ari anakka si mga singko mil.

Pero agmandaran-na dina i mga inadalan-na, “Pamalumpagi'u-bi i mga a'a sasurusingkwinta.”

¹⁵ Anunod i mga inadalan-na sanglit agpanlumpagi' i dimu'an mga a'a. ¹⁶ Katapos, ag'ala'-na si Jesus i lima bug'os pan pati' i duwa agon. Anhangad iya ngan agpasalamat si Diyos. Mangno agpanurutabbi'-na ngan agpumwan-nay to si mga inadalan-na pagtaltag si mga a'a.

¹⁷ Agpakakakan i dimu'an ngan agpakagustuhan.

Katapos akatipon pa dina i mga inadalan dusi sagad nga puro panno' si mga tinurutabbi' la'a.

I Pagkakilala-na si Pedro

si Jesus

Mateo 16:13-16; Markos 8:27-29

¹⁸ Sin adda, akapangadyi' si Jesus atubang si mga inadalan-na hamok tungod kay ga'i ari i kalabbatan nga agsob magpamungyod. Mangno amatilaw iya, “Si mga burubaragaw-na si mga a'a, say may kuno' ako?”

¹⁹ Anaruman may mga iya, “Aniya' magpaminugad nga ka'aw kuno' si Juan Paragbunyag, ngan i ditangnga' may, ka'aw kuno' si Elias. Pero aniya' liwat magpaminugad nga tingali addangan pa kaw kuno' si mga paragsumat-na si Diyos siray nga abanhaw.”

²⁰ Amatilaw gihapon iya, “Pero para si ka'am, say may i pagkakilala-bi si ako?”

Anaruman may si Pedro, “Ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas nga nagpabawa-na si Diyos.”

²¹ Bali gayod katutugun-na si mga iya si Jesus nga ga'i pagsumat sito si bisan say.

I Pag'ambit-na si Kada Inadalan

si mga Pag'antus-na si Jesus

Mateo 16:21-28; Markos 8:31-9:1

²² Agpadayon si Jesus pag'isturya si mga iya, “Kinahanglan ag'agi pala'in-la'in kasakitan i Pinili' A'a ngan diriri'on iya si mga mata'o kamabu'utan, si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od. Pwira pa sinan, maratayon iya, pero abanhaw si katallo allaw.”

23 Kata'ud-ta'uran, agsumatan-na mga iya dimu'an, "Kon aniya' maruyag pagbaya' si ako, kinahanglan limut-na i mga kalugaringun-na katuyu'an, ngan agsunod si ako. Padayun-na si allaw-allaw i pag'ako' si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo' kamatayon si kudos. 24 Kay bisan say i magpasiguro si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako, iya dina i aniya' ungod kasiguruhan-na. 25 Ay i kapulsanan-na kon satawa'-na si a'a i bug'os kalibutan pero agrungay-na o ma'in ngani' agkaragan-na dina i kinabuhi' nga gana' katapusan-na? Gana! 26 Sanglit kon aniya' nga agkasipugan-na ako o ma'in ngani' i mga allingun-ko, karasipugan-na may liwat iya si Pinili' A'a si pagpada'itu-na nga nagsigahan na palibot si maka'angayan danta'-na hasta i tawa'-na si Tata' pati' si mga sagrado anghel. 27 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, aniya' si mga satu'oy to ina'anto nga ga'i amatay tubtob nga ga'i pa mga iya sakulawan-na i paghadi'-na si Diyos."

Agla'in i Puhu'-na si Jesus

Mateo 17:1-8; Markos 9:2-8

28 Mga walo' allaw tikang si pagpinugad-na sinan si Jesus, tigbaya' iya kas Pedro, Juan pati' Santiago pasagka si adda bukid pagpangadyi'. 29 Si pagparapangadyi'-na, agla'in i itsura-na ngan masuri'aw i badu'-na pariho si kil'at. 30-31 Kata'ud-ta'uran, hintak pamaluwa' duwangan to, Moises pati' Elias. Nagsigahan mga iya si maka'angayan

danta' ngan agbararagaw mga iya kas Jesus hi'unong si kamatayun-na nga turumanun-na ari si Jerusalem. ³² Siray uras agpanyuyungka' kas Pedro pero pakamangnu-na na mga iya, sakulawan-na i maka'angayan danta'-na si Jesus pati' i duwangan magtutunggo huwang-na. ³³ Ngan tilitira nayto mga a'a, agpinugad-na si Pedro si Jesus, “Sinyor, mahalap gayod kay atiya' kita kam. Anhimo kami' tallo payag-payag para si ka'am, i adda para si ka'aw, i adda may tawa'-na si Moises, ngan i adda namay tawa'-na si Elias.” Ga'i gayod iya akatu'anan kon ay i angay pinahalling-na.

³⁴ Si pagparapahalling-na, aniya' pahulwa' madakmol panganod ngan bali gayod i mga kangarat-na si pagtatambun-na si mga iya sito. ³⁵ Mangno aniya' busis tikang si panganod nga agpinugad, “Iyay nan i Dadi'-ko* nga pinili'-ko. Amati'a kam si iya.” ³⁶ Ngan pahuway-na na si busis, samangnuhan-na mga iya nga si Jesus na hamok i sari'i. Aghilum-nay to hamok si mga inadalan ngan gana' gayod nagsumatan-na mga iya siray uras si mga sakulawan-na.

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa Dadi'

Mateo 17:14-18,22-23; Markos 9:14-27,30-32

³⁷ Si padalugdug-na mga iya ka'asumuhan tikang si bukid, bali namay labbat i magtupo' si mga iya. ³⁸ Aniya' manurakaw si magpanggubok,

---

* **9:35** Parti si kabatasanan si kada'an mga panahon pagbuwan titulo Dadi', kulawin si hawud-na si pahina 162.

“Ma'istro, kalu'uyin daw ako pagkulaw si dadi'-koy to lalla kay iya hamok i dadi'-ko. ³⁹ Nagbawabawa iya si mara'at espirito ngan balang ta'ud-ta'od nagtagbo' to ngan hintak anurakaw. Parapadusmug-nay to ngan sigi-na pa'ariwasa tubtob amura' i bawa'-na. Labbahan-nay to hamok iya kon aghatlay na gayod i puhu'-na ngan mammatayon na. ⁴⁰ Agparapakimalu'oy na ako si mga inadalan-mo nga kon ahimo papinda-nay to mga iya, pero ga'i mga sahimu-na.”

⁴¹ Anaruman si Jesus, “Ay badaw! Ga'i pa gayod anutu'o mga a'ay to ina'anto panahon ngan bali kamakasuplikado! Pira pa i kinahanglan pag'istar-ko ato pati' i irilubun-ko si ka'am basi' agpanutu'o kam? Bawahon ato dadi'-moy nan.”

⁴² Si paduguk-na si dadi', agpadusmug-nay to iya si mara'at espirito ngan tinakka si buntug-na. Pero ag'isugan-na si Jesus i mara'at espirito, ngan agpahalap-na i dadi'. Mangno agpa'intriga-nay to ari si tatay-na. ⁴³ Ag'usa gayod i dimu'an mga a'a si pagkaharangdun-na si Diyos.

Si pagpara'usa-na si mga a'a si dimu'an nagbuhat-na si Jesus, aminugad to ari si mga inadalan-na, ⁴⁴ “Amati'a kam pahalap si mga papahallingun-koy to si ka'am: Trarayduran i Pinili' A'a ngan papa'intrigahon iya si pagdalum-na si mga a'a.” ⁴⁵ Pero ga'i mga iya agpakasabot si karuyag sidngun-na sinan. Agpadayon payto nga tinago' si mga iya sanglit ga'i mga sasantup-na ngan agkataralaw liwat pagpatilaw mahi'unong sinan.

I Pinakabantugan A'a

Mateo 18:1-5; Markos 9:33-40

⁴⁶ Aniya' nagkadiriskusyunan-na si mga in-adalan parti si kon say i mahimo pinakabantugan si mga iya. ⁴⁷ Tungod kay sakatu'anan-na si Jesus i mga inisipan-na, aniya' dadi' nagban'u-na ngan agpatunggu-nay to si kagiliran-na. ⁴⁸ Mangno agpinugad-na mga iya, “Bisan say i magpanginano pahalap si a'a nga ga'i mismo aka'allom si kalugaringun-na pariho sito dadi' tungod si gugma'-na si ako, agpanginano gayod si ako. Ngan bisan say i magpanginano si ako, ma'in hamok ako i nagpanginanu-na, pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako. Sapinugad-koy to kay bisan say si ka'am i pinakaminos si pangulawan-bi, iya dina i pinakabantugan.”

⁴⁹ Agsumatan-na si Juan si Jesus, “Sinyor, aniya' lalla sakulawan kami' magparapapinda si mga mara'at espirito pina'agi si paggamit si arun-mo. Agsumatan kami' nga kinahanglan iya pahuway kay ma'in iya huwang si kita kam.”

⁵⁰ Anaruman may si Jesus, “Dakam nan a'a agsimulu-bi, kay bisan say i ga'i manguntra si ka'am, huwang may iya si ka'am.”

Nagdiri' si Jesus

si mga Samaritano

⁵¹ Ngan agtikatapit na gayod i allaw nga aralsahon na si Jesus pan langit, agpapirmanintina i disisyun-na pagpada'iray si Jerusalem.

⁵² Aniya' nagpanangpiti-na mga a'a pagdahulo si iya ngan agpakatakkay to si adda bungto si Samaria. Ag'andam kunta' mga iya ari si dimu'an

nagkinahanglan-na si Jesus, ⁵³ pero si panakka-na ari, ga'i iya nagpanginano kay kinatu'anan nga pan Jerusalem i arup-na. ⁵⁴ Pakasabut-na sinan si duwangan inadalan-na nga kas Santiago pati' Juan, aminugad mga iya, “Paragdalom, aruyag ba' kaw nga tigtaktak kami' api man langit basi' agkasurunog mga iya dimu'an?”[†] ⁵⁵ Pero tili'-na dina mga iya si Jesus ngan agpangisugan-na.[‡] ⁵⁶ Mangno agdiritso mga iya si manunod bungto.

I mga Kinahanglanon

si Adda Inadalan-na si Jesus

Mateo 8:19-22

⁵⁷ Si pagparapamaktas-na na mga iya, aniya' addangan lalla maminugad si Jesus, “Amungyod ako si ka'aw bisan singnga kaw pa'arop.”

⁵⁸ Anaruman si Jesus, “Mahalap pa i mga singgarong kay aniya' mga panluluku'an-na, pati' i mga kamanuk-manukan kay aniya' pannanapunan-na, pero i Pinili' A'a, gana' ngani' lugod panlibbakan-na nga akadiskanso iya.”

⁵⁹ Mangno agmando' si Jesus si la'in namay a'a, “Amaya'a ngan agsunura si ako.”

Pero anaruman dina i a'a, “Sinyor, tugutin ako dahulo pagbalik hasta si pakamatay-na si tatay-ko.”

[†] **9:54** Ma'in malabbat si mga kada'an kupyua si Kasuratan nga agtamba: pariho si nagbuhat-na si Elias. [‡] **9:55** Ma'in malabbat si mga kada'an kupyua si Kasuratan nga agtamba: Aminugad iya, “Ga'i kam bali' agpakatu'anan kon ay klasiha espirito i mag'ayop si ka'am, kay pada'ito i Pinili' A'a ma'in pagpara'at si mga kinabuhi'-na si mga a'a, kundi' pagsalbar dina si mga iya.”

⁶⁰ Aminugad si Jesus si iya, “Pata'anin na hamok nga i mga minatay i mamalabbong si mga minatay-na,§ pero ka'aw, palangngana ari ngan pasamwakon kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos.”

⁶¹ Aniya' gihapon addangan maminugad, “Sinyor, aruyag ako pagsunod si ka'aw, pero agbalik ako dahulo pagsarit si pamilya-ko.”

⁶² Anaruman si Jesus, “I mag'arado nga sigi pa dina titili' si damurihan-na, ma'in angay nga huwang iya si pagsirbi-na si mga nagpanhadi'an-na si Diyos.”

10

Aglihug-na si Jesus

i Sitintay Dos Inadalan

Mateo 10:9-15; 11:21-23; Lukas 9:3-5

¹ Kahuman sinan, agtu'in i Ginu'o sitintay dos* la'in inadalan nga papadahulu'un-na saduwang-duwangan pada'iray si mga pala'in-la'in lugar aragihan-na. ² Agsumatan-nay to mga iya, “Malabbat kunta' i aranihon pero diki'it hamok i mangngangani. Aniya' paragdalom si aranihon nga iya i pinalakuhi-bi pagpabawa pa mga trabahanti si nagpa'anihan-na. ³ Pada'iraya na kam! Agmatuha kam kay ari si papabawahan-ko si ka'am, akapariho kam hamok si mga nati karniro nga akasalakot si mga ma'isog hayop. ⁴ Dakam

---

§ **9:60** I nagtukoy mamalabbong si mga minatay-na, iya i mga a'a nga gana' gayod pagtu'u-na si Diyos. * **10:1** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: sitinta.

agbawa pitaka, bag, pati' adda pa sandalyas, ngan dakam agkarag si uras pagpakibagaw kon aniya' satupu'-bi si lalan.

⁵ “Kon tipanahik kam si adda ruma', aminugara kam dahulo, ‘Pumwan-na kunta' i kamurayaw-na si Diyos si dimu'an mag'istar sito ruma.’ ⁶ Kon i tata' anan sinan ruma' aghandom si kamurayaw, sakarawat-na i kamurayaw nagpalaku-bi para si iya. Pero kon ga'i iya aghandom si kamurayaw, pabwiltay nan gihapon si ka'am. ⁷ Si paka'anda'-bi si ruma' nga angarawat, angistara kam anan ngan aku'u-bi i bisan ay pinumwan-na mga iya si ka'am karakanon pati' irinumon, kay angay hamok nagsuhulan i trabahanti. Dakam paralalin-lalin si pala'in-la'in ruma'.

⁸ “Kon akapada'iray kam si adda bungto ngan mahalap si ka'am i pagkapanginano, amangana kam bisan ay i nagpatulud-na mga iya si ka'am. ⁹ Pahalapu-bi i mga maburong sabagatan-bi, ngan panumati-bi nga anakka na i uras nga agpakasakop na mga iya si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. ¹⁰ Pero kon akapada'iray kam si adda bungto nga gana' si ka'am magpanginano, pankalsadaha kam ngan pinugaru-bi, ¹¹ ‘Bisan i alpog nga tikang si bungtu-bi to nga andukot si mga kitid kami', paspas kami' pagpakatu'an nga anggana' na baratunon kami' si ka'am. Pero tigamani-bi to: Anakka na i uras nga agpakasakop na kam kunta' si nagpanhadi'an-na si Diyos.’ ¹² Sanglit sumatan-ta kam, mas maningkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si syudad Sodom si damuri allaw kuntra si

arabatun-na sinan bungto mismo liwat sinan allaw.

¹³ “Mga papabidu'on kam mga taga Corasin! Mga papabidu'on liwat kam mga taga Betsaida! Kon nagbuhat siray ari si mga syudad Tiro pati' Sidon i mga makagagahom binuhatan nagpakulaw si ka'am, maliyat na kunta' panahon i pagbasul-na mga iya huwang si pagbag'o, pina'agi kunta' si pagpanlipag'ak-na, nga mga makatol sako i mga badu'-na, panno' agbon i mga takuluk-na. ¹⁴ Sanglit mas maningkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si Tiro pati' Sidon si allaw si paghusgar kuntra si ka'am. ¹⁵ Ngan ka'am may mga taga Capernaum nan, gasi-bi ba' nga darayawon kam hasta si pagtakka-bi ari si langit? Ma'in, lugod agpakapada'iray kam dina si dilalom pitak.†

¹⁶ “Bisan say i magpamati' si ka'am, agpamati' si ako, ngan bisan say i mandiri' si ka'am, andiri' may si ako. I mandiri' si ako, ma'in hamok ako i nagdiri'-na pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako.”

¹⁷ Palangngan i sitintay dos ngan agbwilta gi-hapon si tama' uras. Bali i mga kalipayan-na ngan agpaminugad mga iya, “Paragdalom, bisan i mga mara'at espirito agpatubyan si kami' pina'agi si paggamit kami' si arun-mo.”

¹⁸ Anaruman si Jesus, “Sakulawan-ko i pagluyana si Satanas nga hintak alaho' man langit pariho si linti'. ¹⁹ Agbuwanan-ta na kam gahom

---

† **10:15** Si Grikuhanon: Hades, ngan iya i lugar-na si mga magkamaratay na myintras nga ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran. Kulawin si Pgpk 9:1; 20:11-15.

nga agpakatumban kam sawa ngan agpakapigis sipit-sipit, ngan salupig-bi i dimu'an gahum-na si kuntra-ta. Gana' gayod si ka'am makalabot. ²⁰ Pero dakam agkarilipay tungod hamok kay agpatubyan si ka'am i mga espirito, kundi' aglipaya kam tungod kay akahuwang i mga arun-bi si listahan ari si langit.”

Agdayaw-na si Jesus i Tata'

Mateo 11:25-27; 13:16-17

²¹ Mismo siray uras, bali i kalipayan-na si Jesus nagpumwan-na si Espirito Santo, ngan akapinugad, “Tay, ka'aw nga Paragdalum-na si kalangitan pati' si kalibutan, agdayaw ako si ka'aw kay agtagu'-mo i sarabutan hi'unong si pagkahadi-mo. Agtagu'-moy nan si mga madunong pati' malanga idukasyun-na ngan agpakatu'an-moy nan si mga makapariho si mga dadi'-dadi' nga mapa'inubsanon. Tay, ka'angayan nga ahinabo' nan, kay iyay nan i makapalipay si ka'aw.”

²² Mangno agpadayon iya pagbagaw si magpanggurubok, “Agpatubyan-na na si ako si Tatay-ko i dimu'an kata'o pati' pagdalom. Gana' ni addangan makatu'anang kon say i Dadi' kon ma'in hamok i Tata', ngan gana' ni addangan makatu'anang kon say i Tata' kon ma'in hamok i Dadi' pati' i mga nagpamili'-na si Dadi' pagpakilala kon say iya.”

²³ Angatubang si Jesus si mga inadalan-na ngan aminugad si mga iya hamok, “Mga malipayon gayod i mga magpakakulaw si mga sakulawan-bi.

²⁴ Kay sumatan-ta kam, siray mga panahon aniya' malabbat mga paragsumat-na si Diyos pati' mga

hadi' nga agparapanhandom pag'ikukulaw si mga sakulawan-bi, pero gana' si mga iya magpakakulaw. Malabbat magpanhandom nga agpakapakali si mga sapakalihan-bi, pero ga'i mga iya agpakapakali.”

I Isturya Hi'unong

si Maluluy'on Samaritano

Mateo 22:34-40; Markos 12:28-31

²⁵ Sin adda, aniya' manunggo atubang si Jesus nga addangan si mga kunusido si bala'od. I tuyu'na hamok sito pagpurbar kon anala' si Jesus si mga allingun-na, sanglit amatilaw iya, “Ma'istro, ay i kinahanglan buruhatun-ko basi' sakarawat-ko i kinabuhi' nga gana' katapusan-na?”

²⁶ Anaruman si Jesus, “Ay i maka'anna' si Bala'ud-na si Moises? Ay i pagkasabut-mo si sabasa-mo ari?”

²⁷ Aminugad may iya, “Higugma'u-bi i Paragdalom Diyus-bi si bug'os kasing-kasing-bi, si bug'os kina'iya-bi, si bug'os kusug-bi pati' si bug'os paminsada-bi,‡ ngan higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi.”§

²⁸ “Tama' gayod i mga saruman-mo. Sabuhat-mo ngani' nan, sigurado nga a'allom kaw hasta si kahastahan,” lingun-na may si Jesus.

²⁹ Pero aruyag iya pagpaklaro nga matadong i kalugaringun-na, sanglit amatilaw iya gihapon si Jesus, “Oho' gad, ngan kas say may i igkasi a'a-ko?”

³⁰ Yayto isturya i nagpasaruman-na si Jesus: “Aniya' addangan man Jerusalem nga padalugdog

---

‡ 10:27 Deut 6:5   § 10:27 Lev 19:18

pan syudad Jerico. Ngan ari na iya si tinampo, atupo' to si mga tulisan ngan naghugkasan iya si mga gamit-na ngan bali i pagkakastigo. Pagkat-apos nag'ambanan iya nga day minatay na i kamutangan-na. ³¹ Siray uras, aniya' paraghalad nga akatuman padalugdog si pariho tinampo. Pakapantaw-na si nagtulis, pabalidbid to nga salihisan-na. ³² Mangno aniya' liwat addangan tilabay nga huwang si grupu-na si mga paraghalad Levita. Si panakka-na liwat siray lugar ngan sapantawan-na i a'a, pabalidbid to nga salihisan-na. ³³ Kundi' si katapus-tapusan aniya' Samaritano nga agbiyahi. Ngan aragihan-na na i lugar-na siray a'a, sapantawan-nay to ngan angabat dayon mahaya kalu'oy. ³⁴ Agduguk-nay to dayon ngan agpanampusan-na i mga kasamaran-na ngan agta'ta'an-na liwat lana pati' bino. Mangno agpasakrang-nay to si asnu-na ngan agbawa-na si adda ruma' pandidiskansuhan ngan iya mismo i mag'ataman. ³⁵ Ngan titaliwan na iya ka'asumuhan, agparu'du'an-na duwa dinari* diplata i tinapuran si ruma' pandidiskansuhan. Agtugon iya, 'Atamanin ako pahalap si iya, kay bayaran-ta may kaw kon pira pa i sagastu-mo si pagbwilta-ko.'

³⁶ "Tara', say may si tallungan ray si pag'abat-mo i magpakulaw nga adda iya igkasi-na si a'ay ray nga atupo' si mga tulisan?"

³⁷ Anaruman may i kunusido si bala'od, "I ad-dangan nga alu'oy si iya."

---

* **10:35** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 178.

Agpinugad-na iya si Jesus, “Hala, irugon i nagbuhat-na.”

Padayon si Jesus

si Ruma'-na

kas Marta pati' Maria

³⁸ Si pagparalalangngan-na na gihapon kas Jesus pati' si mga inadalan-na, akahapit iya si adda baryo ngan akahawiran si addangan taga sun-sari'i danda. Marta i arun-na ngan ³⁹ aniya' liwat sito sirari-na nag'arunan Maria. Pamanahik-na si Paragdalom, palumpagi' dagos i sirari atubang si iya pagpakali si mga allingun-na. ⁴⁰ Pero sibot dina si Marta si katitima si dimu'an papasirbihun-na. Padugok iya si Jesus ngan aminugad, “Paragdalom, gana' ba' hamok si ka'aw bisan kon agpata'an-an-na ako si sirari-ko pagtrabaho ato sulu-sulo? Pinugaron iya nga buligan-na ako!”

⁴¹ Anaruman i Paragdalom, “Marta, Ni', panno' kaw si kabaraka ngan kasamok si huna'-huna' parti si pala'in-la'in. ⁴² Aniya' hamok adda nga kinahanglanon gayod.† Mahaya i kahalapan-na si sapili'-na si Maria, ngan ga'i nayto abawi' pa tikang si iya.”

11

Agturo' si Jesus Pagpangadyi'

Mateo 6:9-13; 7:7-11

¹ Adda allaw agpangadyi' si Jesus si adda lugar. Si pakatapus-na, addangan si mga inadalan-na

---

† **10:42** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: pero diki'it hamok i kinahanglanon.

i maminugad si iya, “Paragdalom, turu'in daw kami' pagpangadyi' basi' akapariho kami' si mga inadalan-na si Juan nga agturu'an-na pagpangadyi'.”

² Agsarumanan-na mga iya, “Mangadyi' ngani' kam, pinugaru-bi:

Tatay,

pakulawon ato si kinabuhi' kami' i kasagradu-na si arun-mo, dalumin kami' nga kinakulawan i paghadi-mo ato.

³ Buwanin kami' si karakanon kami' nga tama' si ina'anto allaw.

⁴ Pasayluhon kami' si mga sala' kami', kay agpasaylo kami' na i dimu'an makasala' si kami',

ngan patuttuton kami' nga ga'i kami' agsala' kon nagtintar kami'.”

⁵ Mangno agpinugad-na mga iya, “Baga-baga addangan si ka'am mamukaw si kumpaniya-mo si magkatutnga' kay makibagaw kaw, ‘Sangkay, pa'indamon daw kita dahulo tallo bug'os pan, ⁶ kay aniya' kumpaniya-ko liwat nga awiray agdayon si ruma' tikang si matala biyahi. Gana' gayod sapatulud-ko si iya.’

⁷ “Anaruman may i sari'i si sallod, ‘Dakaw na ako agpuyaton. Trangkado na i pwirtahan ngan atiya' na liwat pama'ubay si ako i mga dadi'-ko. Ga'i na ako pwidi pabangon pagbuwan si ka'aw si bisan ay.’ ⁸ Sumatan-ta kam, maski kaw kumpaniya-na gayod, ga'i iya pabangon pagbuwan si pan nagpalaku-mo,

kundi' i nagbangunan-na sito iya i ga'i paghuway-mo si kapapakibagaw, ngan buwanan-na kaw si dimu'an nagkinahanglan-mo.

⁹ “Sanglit yayto i sumat-ko si ka'am: Amalakuha kam basi' binuwanan kam. Mamuraw-purawa kam basi' aniya' sa'anda'an-bi. Aman'uha kam basi' pinadayon kam. ¹⁰ Buhatu-bi nan kay bisan say i mamalako akabuwanan, ngan bisan say i mamuraw-puraw aka'anda', ngan bisan say i man'o agpakadayon.

¹¹ “Say si ka'am mga tatay, nga kon amalako daying i dadi'-mo, buwanan-mo dina sawa? ¹² O ma'in ngani', kon amalako iya antallo, buwanan-mo dina sipit-sipit? ¹³ Pa'anna'-ta si ka'am may, bisan kon mga mara'at i kina'iya-bi dimu'an, ag-buwan kam mga mahalap rigalo si mga dadi'-bi. Iya pa ba' i Tatay-bi ari si langit, i ga'i mamuwan si Espirito Santo si magpamalako sinan si iya!”

Si Jesus pati' si Beelsebul

Mateo 12:22,24-29,43-45; Markos 3:23-27

¹⁴ Aniya' nagpapindahan-na si Jesus mara'at espirito nga kapangula. Papinda-na si mara'at espirito, akapahalling dayon i mangula, sanglit bali i pag'usa-na si magpanggubok. ¹⁵ Pero aniya' si mga iya i maminugad dina, “Akapapinda iya si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-na si Beelsebul, i prinsipi-na si dimu'an mara'at espirito.” ¹⁶ I ditangnga' may sigi dina pamalako si Jesus pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pagpasiguro kon say gayod iya.

¹⁷ Akatu'an an si Jesus si mga inisipan-na hi'unong si Beelsebul, sanglit agpaminugad-na

mga iya, “Kon aniya' nasyon nga ag'urunay i mga a'a-na, sigurado nga tulos to abungkag. Ngan da'inan may si pamilya, kon ag'urunay i mga sakup-na sito, sigurado nga ga'i to akatunggo. ¹⁸ Kon ag'urunay mismo i mga kahuruwangan-na si Satanas, pinapa'i-na may pakatunggo si ginhadi'an-na? Agsumatan-ta kam sito kay agpaminugad kam nga agpapinda ako si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-na si Beelsebul. ¹⁹ Sanglit kon i gahum-na si Beelsebul i naggamit-ko pagpapinda si mga mara'at espirito, say may tawa' gahom i naggamit-na si mga mannurunud-bi pagpapinda si mga iya? Kon sugad, mismo bali' mga iya i maghusgar pagpamatu'od nga sala' i mga isip-bi. ²⁰ Pero kon i pagpapinda-ko si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-na si Diyos, sigurado nga aghadi' na i Diyos si lugar-bi to.

²¹ “Kon aniya' addangan nga makusog, ma'armas ngan agbantay si ruma'-na, sigurado nga gana' makatangkaw si mga inanna'-na. ²² Pero kon naglusob iya si mas makusog pa nga salupig-na iya, sigurado nga siyuhan-nay to si mga armas nagtapuran-na ngan puruparti-na i mga inanna'-na.

²³ “Bisan say i ga'i mamungyod si ako, anguntra si ako, ngan da'inan may liwat, bisan say i ga'i pahuwang si ako pag'agda a'a nga anutu'o, iya dina i magpawararak si mga aragdahun-ko.

²⁴ “Si papinda-na si mara'at espirito si adda a'a, ag'agi to si mga matuho' gayod lugar ngan sigi anda' si pandidiskansuhan-na. Tungod kay ga'i may aka'anda', aminugad to si kalugaringun-na,

'Agbalik ako si inambanan-koy ray.' ²⁵ Si panakka-na ari, sakatu'anan-na nga day sinilhigan gayod ngan mahamis i dimu'an. ²⁶ Mangno agbwilta iya pag'agda pa pito' kahuruwangan-na mara'at espirito nga mas mara'at pa kuntra si iya. Pa'ayop to mga iya ari basi' mga sabawa-bawa-na. Sanglit i kamutangan-na si a'a si damuri to mas mara'at pa dina kuntra si primiro."

²⁷ Si pagparapahalling-na sinan si Jesus, aniya' danda mamahalling makusog tikang si magpanggubok, "Malipayon i nanay magburod ngan magpasuso si ka'aw."

²⁸ Anaruman iya, "Mas malipayon dina i mga magpakapakali si allingun-na si Diyos ngan agpansunod sito."

I Pangngilalahan si Kasiguruhan

Nagbuhat si Jonas

Mateo 12:39-42

²⁹ Si pagtatamba-na si magpanggubok, aminugad si Jesus, "Kinakulawan gayod i kara'at-na si mga a'a ina'anto panahon kay sigi hamok paralakuhay si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. Pero gana' na purumwanon pa si mga iya pwira si pangngilalahan siray nga nagbuhat si Jonas.* ³⁰ Si Jonas mismo i naghimo pangngilalahan para si magpangistar si syudad Ninibe, ngan pariho si iya, i Pinili' A'a may liwat i

---

* **11:29** Aniya' maka'anna' si Mateo 12:40 nga yaynan pangngilalahan, iya i mahinabo' si Jonas ngan tallo allaw iya ari si batang-na si mahaya daying. Aka'anna' liwat ari kon ay i makapariho sinan si tihinabo' si Jesus nga akabulig pagkilala kon say iya.

papakulawon pangngilalahan si langitnon kasiguruhan sito panahon. ³¹ Aniya' titakka allaw nga abanhaw i mga allom pa ina'anto basi' agpakahusgaran. Sinan allaw, abanhaw may liwat i Rayna si Sur.† Iya i magparabiyahi siray tikang si matala lugar pagpamati' si madunong pinahallingan-na si Solomon. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan, nagpatukan i dimu'an magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Solomon nga angay lugod dina durugukon.

³² “Si pariho pa'agi, kon anak kay nan allaw, abanhaw may liwat i magpangistar siray si syudad Ninibe pagtistigos kuntra si mga allom pa ina'anto kay agpamasol mga iya siray huwang si pagbag'o si pakapakali-na mga iya si nagpasamwak-na si Jonas. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan nagpatukan i mga magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Jonas nga angay lugod dina parakalihan.”

I Suga'-na si Puho'

Mateo 6:22-23

³³ Gana' ato magsulsol lampara, mangno agpa'anna'-na dina si lugar nga ga'i kinakulawan, o ma'in ngani' nagtambunan dina si batiya'. Lugod, agpa'anna'-nay to si tama' pamma'anna'an basi' sakulawan-na dayon i danta' si pasallod. ³⁴ I mga mata-bi akapariho si lampara anan si puhu'-bi. Kon mahalap i mata-bi, panno' may si danta'

---

† **11:31** I Rayna si Sur, iya i mag'inantan siray si nasyon banda timugan si Israel.

i bug'os puhu'-bi. Pero kon mara'at to, bali may liwat lu'om i puhu'-bi. ³⁵ Pasiguruha kam nga i kadanta'an-na si puhu'-bi ma'in dina kalu'uman. ³⁶ Kon sugad, kon panno' si danta' i bug'os puhu'-bi, ngan gana' parti sito nga malu'om, akadanta'an gayod i puhu'-bi pariho kon akasana'agan kam si danta'-na si lampara.

I mga Mabidun'on

Mateo 23:1-36

³⁷ Pakahuman-na si Jesus pagpahalling, aniya' Parisiyo mag'imbitar si iya pagkakan ari si mga ruma'-na. Sanglit amaya' iya ngan agtarangka' mga iya si pagkakanan, ³⁸ pero apa'usa i Parisiyo kay ga'i agtuman si Jesus si tama' pa'agi pagkuso' myintras amangan.

³⁹ Mangno agpinugad-na iya si Ginu'o, "Mga mahalap kam gayod mga Parisiyoy nan agpan-hugas si gawas-na si mga tasa-bi pati' si mga mangku'-bi, pero i mga huna'-huna'-bi panno' si kabintahuso pati' si dimu'an klasi karat'an. ⁴⁰ Mga kapay kam gayod kay ga'i kam manginano si titakka! Ma'in ba' pariho i kamutangan-na si garamiton pati' si a'a, kon say i maghimo si gawas, iya gihapon i maghimo si sallod? ⁴¹ Kunta' agda'itu-bi, pumwan-bi i isi-na si mga mangku'-bi si mga anggana', ngan ahimo limpyado i dimu'an sana'an si ka'am.

⁴² "Mga papabidu'on kam gayod mga Parisiyoy nan kay bisan kon agsunud-bi i bala'ud-na si Diyos pagbuwan dyis pursyinto si iya si dimu'an inanda'an-bi hasta nga agtukib-bi pa liwat i dyis pursyintu-na si mga tinanum-bi panakot, bisan i

mga mamamis, malassom hasta pa i mga maharang, pero ga'i may lugod dina agpanginanu-bi i tama' pagtratar si a'a pati' i paghigugma' si Diyos. Yayto kunta' dina damurihan to i kinahanglan nagbuhat-bi si pagparapanganu-bi si dahulo.

⁴³ “Mga papabidu'on kam mga Parisiyoy nan, kay i mga printi pirmi panningkulu'an ari si sinaguga i mga nag'anduy-bi, ngan agkararuyag liwat kam si mga talahuron pangumusta-na si mga a'a ari si mirkado.

⁴⁴ “Mga papabidu'on kam, kay agpakapariho kam si labbong nga gana' na sinyal-na nga nagparaturutum'akan na dina si mga a'a nga ga'i agpakatu'an-tu'anan.”

⁴⁵ Addangan si mga kunusido si bala'od ari i manaruman si iya, “Ma'istro, kami' may liwat i nagparapabati'-bati'-mo si mga nagparapahalling-moy nan.”

⁴⁶ Anaruman si Jesus, “Hasta ka'am mga kunusidoy nan si bala'od, papabidu'on liwat kam gayod kay agparapanhimo kam mga rilihuso kabatasanan ngan agparapapalangkit-bi to nga mga mabuwat gayod nagda'og si mga a'a, ngan ga'i ngani' kam amikyaw pagbulig bisan diki'it.

⁴⁷ “Mga papabidu'on kam, kay agparapamantyunan-bi i mga paragsumat-na si Diyos siray, bisan kon i mga kapapu'an-bi i magpanmatay si mga iya. ⁴⁸ Kon sugad kinakulawan mismo si ka'am nga ag'alagad kam si mga binuhatan-na si mga kapapu'an-bi. Agpanmatay-na mga iya i mga paragsumat-na si Diyos, ngan ka'am may i magparapamantyon si

mga iya. ⁴⁹ Tungod sinan paluwa' na i kadunungan si Diyos nga dati agpinugad, 'Amabawa ako si mga iya mga paragsumat-ko pati' mga apostol. I ditangnga' si mga iya nagpanmatay ngan i ditangnga' may nagparapamasakitan tungod si mga pagtutu'u-na.' ⁵⁰ Kon sugad mga a'ay to ina'anto panahon i mga papasarumanon si mga laha'-na si dimu'an paragsumat-na si Diyos nga nagpamaturu' tikang pa gayod si paghimo si kalibutan. ⁵¹ I primiro, iya i pagmatay-na mga iya si Abel ngan si Sacarias i pangultimo, nga nagmatay si pagkagul'atan-na si altar‡ pati' si templo. Sumatan-ta kam, ungod to nga i mga a'a sito panahon i papasarumanon sito dimu'an.

⁵² “Mga papabidu'on kam mga kunusidoy nan si bala'od, kay agsiyu-bi i lyabi si pwirtahan nag'inala'an si kata'o si Kasuratan. Mismo ka'am, ga'i agpakasallod sinan ngan ag'ulang-bi i mga tisallod.”

⁵³ Si paduwa'i-na si Jesus tikang siray ruma' agkuntra-na dayon iya si mga Parisiyo pati' si mga paragturo' bala'od ngan pirmi na iya nagparapasunud-sunuran si mga pala'in-la'in patilaw, ⁵⁴ paglipat-lipat basi' sadakup-nay to mga iya kon anala' si mga saruman-na.

12

I mga Pagpa'andam

---

‡ **11:51** I nagtukoy altar, iya i altar pammamar'ugan si nagpamuno' hayop nga aka'anna' atubang si templo. Kulawin si pahina 610 kay i mga garamiton ari si templo akapariho si kina'anda'an siray si panggangampu'an tulda.

pati' i mga Pag'aghat
Mateo 10:26-33

¹ Si pariho uras, aggurubok i niyukut-yukot mga a'a tubtob nga agsituruturum'akay i balang addangan. Agpadahulu-na si Jesus agsumat i mga inadalan-na sito mga allingon: "Agpanlikaya kam si pammatubu'-na si mga Parisiyo nga iya i mga kina'iya-na pagparapamakunu-kuno nga mga rilihuso. ² Gana' ato nagtambunan nga ga'i gihapon akabukasan, o ma'in ngani' nagtago' nga ga'i kinatu'anan. ³ Bisan ay i nagsumat-mo si kalu'uman, kinapakalihan gihapon si kadanta'an, ngan bisan ay i nagguru-guru-mo si sallud-na si kwarto, nagbandilyo gihapon si mga kaku-rukalsadahan.

⁴ "Mga amigu-ko, sumatan-ta kam, dakam agkataralaw si mga magkatara'o pagmatay si puho', nga si pakatapus-na sinan gana' na la'in sahimu-na. ⁵ Lugod sumat-ko si ka'am kon say i angay satalawan-bi: Atalawa kam si aniya' gahum-na pagtapok si ka'am pan impyirno kahuman si pagmatay-na si puho'! Sumatan-ta kam, ungod nan, atalawa kam si iya. ⁶ Ma'in ba' duwa hamok tumbaga diplata i kantidad-na si lima bug'os maya ari si mirkado? Pero gana' si mga iya naglimut-na si Diyos. ⁷ Bisan ngani' i barahibo si takuluk-bi ag'isip-na na. Sanglit dakam agkataralaw, kay mas mahaya i balur-bi kuntra si malabbat maya.

⁸ "Sumatan-ta kam, bisan say i magpahayag nga huwang iya si ako, pahayag-na may liwat iya si Pinili' A'a atubang si mga anghel-na si Diyos.

⁹ Pero bisan say i magdidiwaray nga sakilala-na

ako, diriwarayan may liwat iya atubang si mga anghel-na si Diyos. ¹⁰ Bisan say i mamahalling kuntra si Pinili' A'a, apasaylo iya, pero i mag-parapakara'at si arun-na si Espirito Santo, ga'i apasaylo.

¹¹ “Kon nagpandagnas kam pag'atubang si mga manhuhusgar para si Diyos kuno' ari si mga sinaguga, o ma'in ngani' atubang si mga huwis pati' si mga magtinagal si gubyirno, dakam abaraka kon papa'i-bi pagpamatu'od si pagkamatadung-bi, ngan kon ay i mga papahallingun-bi, ¹² kay i Espirito Santo i manuro' si mga papahallingun-bi sinan uras.”

I Isturya Hi'unong

si Kapay Mayaman

¹³ Aniya' addangan si magpanggubok i maminugad si Jesus, “Ma'istro, pinugarin kita si siyaka-ko nga tunga' kami' na i binilin-na si tatay kami'.”

¹⁴ Anaruman may iya, “Say si ako i magtu'in nga akadalom si pagparti para si ka'am?” ¹⁵ Mangno agpinugad-na i magtiriripon ari, “Agbantaya kam! Aglikaya kam si pagkabintahuso. I kinabuhi'-na si a'a ga'i agbasar si ka'abunda-na si mga inanna'-na.”

¹⁶ Katapos agsumatan-na mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Aniya' pitak-na si adda mayaman a'a nga mahalap i kutsitsa-na.

¹⁷ Anakka si isip-na, ‘Ay daw sito i hinimu-ko kay gana' na pangnganna'an-ko si mga baha'o inani-ko?’

¹⁸ “Mangno aminugad iya, ‘Da'ito sito i hinimu-ko. Bungkag-ko kamalig-koy to ngan amatindog

ako mas mahaya sito basi' sabiyu'-ko pagpa'anna' i dimu'an inani-ko hasta i mga ipiktus-ko. ¹⁹ Kahuman sinan sapinugad-ko i kalugaringun-ko, "Agsangya kaw si mga mahalap inanna' nga subra-subra si kinahanglanun-mo si mga titakka pira ta'on. Pahuwaya agpaka'allom, amangana, ag'inuma ngan aglipaya."

²⁰ "Pero aminugad si iya i Diyos, 'Kapay kaw! Mismo ina'anto sangom binawi' si ka'aw i kinabuhi'-mo. Tara', say may i binilinan-mo si dimu'an mga sa'angkun-mo?'

²¹ "Da'inan sinan i manakka si bisan say nga agparatipon inanna' para si kalugaringun-na pero ma'in mayaman si pangulawan-na si Diyos."

Dakam Abaraka
Mateo 6:25-33

²² Agpadayon si Jesus pagpahalling si mga inadalan-na, "Sanglit sumatan-ta kam, dakam abaraka mahi'unong si pagpanginabuhi'-bi kon ay i karakanun-bi, o bisan mahi'unong si mga puhu'-bi kon ay i mga papabadu'un-bi. ²³ Ma'in hamok parti si pagkakan i kinabuhi' ngan ma'in hamok parti si pamado' i puho'. ²⁴ Kulawi-bi i mga wakwak: Ga'i mga iya agsaburak ngan ga'i ag'ani. Gana' budiga-na mga iya o ma'in ngani' kamalig, pero agtubungan-na mga iya si Diyos. Mas mahaya i balur-bi kuntra si kamanuk-manukan! ²⁵ Say si ka'am i makapalanga bisan adda hamok uras si kinabuhi'-na* pina'agi si kabaraka-na? ²⁶ Tungod kay ga'i may nan sabuhat-bi, bisan

---

* **12:25** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i makatamba adda pyi si kalanga-na.

kon bali nan kadiki'-diki' buruhaton, dakam na abaraka hi'unong si ditangnga' pa.

²⁷ “Kulawi-bi daw i ka'angayan-na si mga lalag burak. Ga'i mga iya agballi ngan ga'i aghimo. Kundi' sumatan-ta kam, bisan si bug'os kayamanan-na si Hadi' Solomon gana' sapasul'ut-na pariho kahalap si adda sinan mga burak.

²⁸ Agpamanaptunan-na ngani' mahalap si Diyos i mga gabon si katahuk-tahukan, nga allom ina'anto pero papabar'ugon asumo, ka'am pa ba' i ga'i pinanaptunan-na mahalap? Kulang pa kam si pagtapod!

²⁹ Sanglit dakam agkasiribot pag'anda' kon ay i karakanun-bi pati' i irinumun-bi. Dakam abaraka mahi'unong sinan, ³⁰ kay iyay nan i kahuruwangan-na si nagparapanhingyap-na si mga a'a-na si dimu'an nasyon ngan sakatu'anana na si Tatay-bi i nagkinahanglanan-bi sinan.

³¹ Lugod, anda'u-bi i pa'agi nga agpakasakop kam si mga nagpanhadi'an-na si Diyos ngan pinumwan nan liwat mga inanna' si ka'am.

³² “Dakam abaraka, ka'am nga day adda madiki' grupu-na si mga karniro nagparaliwat-ko, kay malipayon i Tatay-bi pagpa'ambit si ka'am si paghadi'-na huwang si ginhadi'an-na. ³³ Baligya'i-bi i mga inanna'-bi ngan amuwana kam si mga anggana' kay pina'agi si pagpumwan-bi agpakati-gayon kam si mga kaban nga ga'i arangka ngan ga'i liwat nagbaruki'.

O ma'in ngani', agpakati-gayon kam kayamanan ari si langit nga gana' katitibusun-na ngan gana' liwat makatangkaw.

³⁴ Buhatu-bi nan kay maski singnga kina'anda'an i kayamanan-bi, awiray may liwat ari i kabaraw-bi.”

*I Ma'ikmat Rilihugon**Mateo 24:43-51; 25:1-13; Markos 13:33-37*

³⁵ Agpadayon si Jesus si mga allingun-na, “Pasiguruha kam nga pirmi kam andang disalin pagsirbi ngan pirmi andang nagsulsulan i mga suga'-bi, ³⁶ pariho si mga mutsatso magparapangantahak si pagbalik-na si amu-na tikang si pagkasalan. Irugu-bi mga iya nga agpaka'abri dayon si pwirtahan si panuktuk-na si mga amu-na. ³⁷ Agpaka'angkon kahalapan i mga rilihugon nga ag'ikmat si panakka-na si mga amu-na. Sumatan-ta kam si kamatu'uran, tungod sinan, agsalin i amo basi' iya i manulod. Mangno, pamatarangka'-na mga iya si lamisa ngan iya i manirbi si pagpamangan-na si mga rilihugon. ³⁸ Agpaka'angkon kahalapan i mga rilihugon nga ag'ikmat si panakka-na si mga amu-na bisan kon anak kay to mga alas nwibi na dina si kasangumon o ma'in ngani' alas tris si kanalungon. ³⁹ Pero intumu-bi to: Pariho kon akatu'anan hamok i tagruma' kon ay urasa anakka i mannangkaw, sigurado ga'i iya agpata'an nga pwinirsa pagsallod i ruma'-na. ⁴⁰ Si pariho kamutangan, kinahanglan may kam liwat ag'ikmat, kay titakka i Pinili' A'a si uras nga ga'i kam anggasi.”

⁴¹ Mangno amatilaw si Pedro, “Paragdalom, kami' ba' i nagsumatan-mo sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran o paray to si balang addangan?”

⁴² Anaruman may i Paragdalom, “I tangkod pati' madunong tinapuran, iya i nagtu'inan-na si

amo pagpamuno' si mga rilihugun-na basi' agpakabuwanan mga iya si mga kunsumu-na si tama' uras. ⁴³ Mangno si pagbalik-na si amo, kon satakkahan-na i tinapuran nga agparabuhat pa si katungdanan-na, sigurado aka'angkon iya kahalapan. ⁴⁴ Sumatan-ta kam si kamatu'uran, tungod sinan, iya i nagtu'inan-na si amo pag'inantan si dimu'an mga inanna'-na. ⁴⁵ Pero pananglit agpinsar dina i tinapuran, 'Maliyat pa may agbalik i amu-ko.' Mangno, agtikang iya pagpandabal si nagpamunu'an-na mga rilihugon, bisan lalla o danda. Pagusto iya si pagkakan ngan sigi palangu-lango. ⁴⁶ Sigurado nga anakka i amuna sinan tinapuran si allaw nga ga'i iya anggasi ngan ga'i iya akatu'anan si uras. Agtagutad-na iya si amu-na basi' sapatig'ub-nay to si mga ga'i magpanutu'o.

⁴⁷ "I tinapuran nga sayod si katuyu'an-na si amu-na pero ga'i ag'ikmat o ma'in ngani' ga'i agbuhat si katuyu'an-na, iya i makakarawat malabbat dabal. ⁴⁸ Pero diki'it hamok i sakarawat-na dabal si ma'in sayod si katuyu'an-na si amuna bisan pa kon angay karastiguhon i sabuhat-na. Ada'nan nan kay bisan say i nagbuwanan malabbat, malabbat may liwat i baratunun-ngan bisan say i makatapurang mahaya, mahaya may liwat i aranda'on si iya.

Aniya' Magkuruntra

Tungod si Jesus
Mateo 10:34-36

⁴⁹ “Pada'ito ako paghusgar si kalibutan pina'agi si api ngan bali haya i pag'anduy-ko nga akasulsulan nayto! ⁵⁰ Pero kinahanglan ako dahulo nagpalublob si mga pag'antos huwang i kamatayon nga akapariho si malilimbuhon. Ga'i gayod ako ahimutang hasta nga ga'i pa akumplito! ⁵¹ Gasi-bi ba' nga pada'ito ako pagbawa kamurayaw si kalibutan? Sumatan-ta kam, ma'in nan iya, pero aniya' dina magkuruntra tungod si ako. ⁵² Tikang ina'anto, kon aniya' limangan si adda pamilya, agkuruntray nan supak i tallungan si duwangan ngan i duwangan may makihiran si tallungan. ⁵³ Anguntra i tata' si dadi'-na lalla ngan anguntra may i dadi' si iya. I nana, anguntra si dadi'-na danda ngan anguntra may liwat i dadi' si iya. Agkuntra-na pa liwat si umagad danda i nana, ngan i nana may anguntra si iya.”

I Pagkilala si mga Panahon

Mateo 5:25-26

⁵⁴ Mangno agpinugad-na si Jesus i magpang-gubok, “Si pakakulaw-bi si dampog nga pahulwa' si katundan, aminugad kam dayon, ‘Ti'uran to,’ ngan ungod may anguran. ⁵⁵ Si panrumbu-na si habagat, aminugad kam, ‘Tigpanason to,’ ngan ungod may. ⁵⁶ Mga mahalap kam hamok agtigo kon ay i titakka karat'an-na si la'in, pero ga'i kam agpakalikay sinan. Ata'o lugod kam pagkilala si kamutangan-na si kalangitan pati' si kalibutan, pero ga'i kam agpakatu'anan si kamutangan-na si ina'anto panahon.

⁵⁷ “Ay kay ga'i kam ata'o paghusgar si tama' para si kalugaringun-bi? ⁵⁸ Halimbawa', aniya'

addangan si ka'am maghuwang si ka'asuntu-na pada'iray si huwis. Kunta' paniguru-na mismo sinan uras nga agkahalap mga iya myintras ga'i pa anakka ari, basi' ma'in iya i saguyud-na pada'iray si huwis. Mangno i huwis na si iya i mama'intriga si wardin ngan i wardin i manpriso si iya. ⁵⁹ Sumatan-ta kam, sigurado ga'i iya akagawas ari si prisuhan, hasta nga ga'i sabayaran-na bisan i ultimo na hamok sintabo si multa-na.”

13

I Ka'impurtantihan-na

si Pagbasol

¹ Sinan mismo uras ngan pagparapahalling-na si Jesus, aniya' si mga magpamakali magsumat si iya mahi'unong si mahinabo' pa hamok si pirangan mga taga Galilea. Agpamatay-nay to si Pilato ngan makigpasalakut-na i mga laha'-na mga iya si laha'-na si nagpamahalad-na hayop. ² Anaruman si Jesus, “Gasi-bi ba' nga mas makasasala' mga iya kuntra si dimu'an mga taga Galilea kay da'iray pa'agi i mga pagsakit-na? ³ Sumatan-ta kam, ma'in nan iya! Lugod, hasta nga ga'i kam agpamasol huwang si pagbag'o, intiro kam liwat agkamaratay nga bulag si Diyos. ⁴ Pariho kamutangan si disi'utso magkamaratay ari si Siloe, Jerusalem, nga agpakatur'ugan si turri. Gasi-bi ba' nga mas sala'an mga iya kuntra si dimu'an a'a mag'istar si bug'os Jerusalem? ⁵ Parariho hamok mga iya. Sumatan-ta kam, hasta nga ga'i kam agpamasol huwang si pagbag'o, ka'am liwat dimu'an agkamaratay nga bulag si Diyos.”

⁶ Mangno agpadayun-na si Jesus i mga allingun-na sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Aniya' a'a nga agtanom kayo igos si ubasan-na nga sigi anda' kon aniya' sito buwa'-na, pero gana' sa'anda'an-na. ⁷ Sanglit agpinugad-na i mag'ataman si ubasan-na, ‘I katallo ta'on nayto ako si ka'a'anda' kon aniya' buwa'-na sito igos, pero bisan adda gana' gayod sa'anda'an-ko. Tabbungon nayto hamok kayo! Kakarag-karag to dina si pitak.’

⁸ “Aminugad dina i mag'ataman, ‘Ay daw kon pata'anan-ta nayto hamok dahulo mga adda ta'on pa kay purbaran-ko dahulo ag'ukad palibot ngan anna'an-ko abuno. ⁹ Kon amuwa' si utro tig-buwa'on, di' mahalap! Kon ga'i pa, di' iya na dina tabbung-ta.’”

Agpatisu-na si Jesus

i Mag'uba'ob Danda

si Allaw Pandidiskanso

¹⁰ Adda sinan Allaw Pandidiskanso, agparaturo' si Jesus si adda sinaguga. ¹¹ Aniya' ari danda magparapamati' nga disi'utso na anyos i pag'antus-na si pag'uba'uban-na tungod kay nagbawa-bawa iya si mara'at espirito. ¹² Si pakakulaw-na sinan si Jesus, agban'u-nay to pagdugok si iya si dahulu'an ngan agpinugad-na, “Mana, tikang ina'anto akalibri na kaw si nag'abat-mo.” ¹³ Mangno agdu'unan-na si mga palat-na i danda. Akatisoy to dayon ngan diritso agparadayaw-na i Diyos.

¹⁴ Bali i kasina-na si punu'-na si sinaguga kay agpahalap si Jesus si Allaw Pandidiskanso. Agpinugad-na i mga a'a, “Kinahanglan nga an-nom allaw hamok i pagtrabahu-bi. Sanglit pama-mada'ituha kam pagpabulong sinan mga allaw nga ga'i kam akasupak si Allaw Pandidiskanso.”

¹⁵ Agsupla-na iya si Paragdalom, “Klarado si isip-bi nga mahalap kam agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam kay kada addangan si ka'am anliwat si butakal-bi baka o ma'in ngani' si asnu-bi tikang si kamalig pammasabsaban pada'iray si pammasurupan-bi bisan kon Allaw Pandidiskanso. ¹⁶ Pero atiya' lugod addangan danda nga kapararihu-ta dadi'-na si Abraham, ngan day ag'ingkatan-na iya si Satanas tungod si pagpa'uba'ub-na si iya. Ma'in ba' to angay nag-bak'aran liwat si gapus-na si Allaw Pandidiskanso nga disi'utso na anyos i pag'antus-na?”

¹⁷ Pakapinugad-na sinan, akamalu'an i dimu'an kuntra-na, pero bali i mga kalipayan-na si mga a'a tungod si mga urusahon nagparahimu-na.

I mga Isturya Hi'unong

si Lisu-na si Mustad

pati' si Pammatubo'

Mateo 13:31-33; Markos 4:30-32

¹⁸ Mangno amatilaw si Jesus, “Ay i makapariho si paghadi'-na si Diyos? Singnga ba' to patanding-ko? ¹⁹ Akaparihoy to si lisu-na si tinanom mustad, nga satanum-na si a'a si hawan-na. Bisin madiki' to, kon anubo' na, akaparihoy to kahaya si kayo, nga pwidi i sanga-na sa'ansalahan-na si mga manuk-manok.”

²⁰ Katapos, amatilaw gihapon iya, “Singnga ba' sapatanding-ko i paghadi'-na si Diyos?
²¹ Akaparihoy to si pammatubo' nga nagpasakut-na si parakaran'on danda ari si malabbat harrina hasta nga agsarama si bug'os minasa.”

I Madiki' Pwirtahan

²² Mangno, agpadayon si Jesus si langngan-na pan Jerusalem. Pa'agi iya si mga kaburubung-tuhan pati' si mga kaburubaryuhan ngan ag-paraturo' si mga a'a. ²³ Aniya' mamatilaw si iya, “Sinyor, diki'it ba' hamok mga a'a i magkasaral-bar?”

Aminugad to si mga iya, ²⁴ “Maniguruha kam gayod nga agpaka'agi kam dayon si madiki' nan pwirtahan, kay sumatan-ta kam, malabbat i mag'i'a'agi kunta' si damuri allaw nga ga'i na ag-pakadiritso. ²⁵ Si pakatunggu-na na si tagruma' pagsirra si pwirtahan, gana' na sahimu-bi, kundi' i pagtutunggo na hamok si gawas pagtuktok ngan pagpakimalu'oy si pagpinugad, ‘Amo, abrihin may kami.’

“Pero i papasarumanun-na dina, ‘Ga'i kam sakilala-ko o kon mga taga singnga kam.’

²⁶ “Mangno surumatan-bi may iya, ‘Ma'in ba' agtararangka' kita kam pirmi si pagkakan, ngan agturo' kaw yungod si mga kalsada kami?’

²⁷ “Pero sarumanan-na gihapon, ‘Ga'i kam sakilala-ko o kon mga taga singnga kam. Patalaha kam si ako kay puro kam paragbuhat si karat'an!’

²⁸ “Sigurado papahuwangon kam si mga sapamati'an-bi magpangaraba pati' magpanrigot ari kay sakulawan-bi kas Abraham, Isaac, Jacob

pati' i dimu'an paragsumat-na si Diyos ari si ginhadi'an-na, pero ka'am may, nagtapukan dina pan gawas. ²⁹ Katapos, bali labbat i magpanakka man sirangan, man katundan, man norte pati' man timugan ngan papasintaron mga iya si mga panningkulu'an-na si pakan ari si ginhadi'an-na si Diyos. ³⁰ Si kamatu'uran aniya' si mga nagpanhangad kuno' ina'anto nga si damuri allaw agpaka'ubos dina, ngan aniya' liwat si mga magpama'ubos ina'anto nga si damuri allaw nagpanhangad dina.”

I Paghigugma'-na si Jesus

si mga taga Jerusalem

Mateo 23:37-39; Lukas 19:41

³¹ Siray mismo uras, aniya' mga Parisiyo nga pamadugok si Jesus ngan agpaminugad, “Ambanin to lugar ngan pada'iraya si bisan singnga na hamok lugara, kay papamatayun-na kaw si gubirnador Herodes.”

³² Anaruman iya, “Sumati-bi aro listoy ro si pagdaya', ‘Agpamapinda ako ina'anto si mga mara'at espirito tubtob asumo ngan huwang na sinan i pagpahalap si mga maburong. Katapos si sa'adday ro allaw, takka na ako si katuyu'an-ko. ³³ Pero kinahanglan nga agpadayon ako ina'anto, asumo hasta si sa'addallaw, kay sigurado gayod nga gana' mamatay si mga paragsumat-na si Diyos gawas si Jerusalem!’

³⁴ “Mga taga Jerusalem, ka'am gayod i mga hinigugma'-ko. Kunta' ga'i agpanmatay-bi i mga paragsumat-na si Diyos. Kunta' ga'i agpanalutugan-bi i mga a'a nagpamabawa-na si

ka'am. Simpira na ako ag'andoy nga pamadugok kam si ako basi' ag'aradda kita kam pariho si umagak kon aglu'uban-na i mga siyu'-siyu'-na. Pero ga'i kam gayod agkararuyag! ³⁵ Tigamani-bi, burungkagon ngan arambanan i syudad-bi huwang i mga kaparyintihan-bi. Sumatan-ta kam, ga'i na ako sakulawan-bi hasta nga ga'i kam agpakapinugad, 'Malipayon i a'a nga akapada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom.'*"

14

Agkakan si Jesus

si Ruma'-na si Parisiyo

¹ Adda sinan Allaw Pandidiskanso, aniya' kilala Parisiyo mag'imbitar si Jesus. Pero si pagkakan-na si Jesus, nagparatigamanan iya ² kay sinan uras, aniya' addangan lalla ari atubang si Jesus nga maliyat na agpanhubag i mga langngun-na pati' i mga pa'a-na. ³ Sanglit, agtilaw-na si Jesus i mga Parisiyo pati' i mga kunusido si bala'od, "Nagpatugot ba' si bala'od pagbulong kon Allaw Pandidiskanso o ga'i?" ⁴ Ga'i mga iya agpakasibo', sanglit ag'antanan-na i lalla ngan agbulung-na. Kahuman sinan, agpabalik-nay to.

⁵ Mangno agpatilawan-na gihapon mga iya, "Kon addangan si ka'am i aniya' dadi'-na lalla o aniya' butakal-na baka* nga alaho' si buhon si Allaw Pandidiskanso, ga'i ba' to dayon isa-bi pagawas?" ⁶ Pero gana' makasibo' si mga iya.

* **13:35** Salmo 118:26   * **14:5** Ma'in malabbat si mga kada'an kupa si Kasuratan nga i maka'anna' dina: aniya' asnu-na.

⁷ Ngan pakakulaw-na si Jesus nga agpamili'-na si mga imbitado i mga pwisto ari si lamisa makabuwan unra, agsumatan-nay to mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: ⁸ “Kon aniya' mag'imbitar si ka'aw si pagkasalan, dakaw aningkulo' si pwisto nga akabuwan unra, kay tingali aniya' a'a nag'imbitaran nga mas dungganan pa si ka'aw. ⁹ Kon da'inan sinan, padugok si ka'aw i mag'imbitar si ka'am duwangan ngan pinugad-na kaw, 'Patingkulu'on iya anan si panningkulu'an-moy nan.' Sanglit akamalu'an kaw, kay kinahanglan na kaw hamok aningkulo' si pinaka'ubos pwisto. ¹⁰ Lugod, kon nag'imbitaran kaw, aningkulo'a si pinaka'ubos pwisto, basi' padugok si ka'aw i magpapakan ngan aminugad, 'Sangkay, palalina si mas dungganan panningkulu'an.' Mangno aka'unrahan kaw atubang si dimu'an kapararihu-mo imbitado. ¹¹ Sanglit agpa'ubusa kay bisan say i magpalabaw si kalugaringun-na, iya dina i pina'ubus-na si Diyos; pero i magpa'ubos si kalugaringun-na, iya lugod i pinalabaw.”

¹² Mangno, agpinugad-na si Jesus i magpapakan, “Kon agpakan kaw paningudto o ma'in ngani' panigab'i, dakaw ag'imbitarin i mga kumpanya-mo, i mga bugtu'-mo, i mga paryinti-mo o ma'in ngani' i mga mayaman katiringpid-mo. Kon imbitaran-mo mga iya, tingali imbitaran-na may kaw, ngan kon da'inan sinan agbayaran-na kaw mga iya. ¹³ Pero, si pagpakumbiti-mo, imbitarin i mga anggana', i mga punggol, i mga lulid pati' i mga buta, ¹⁴ basi' akabuwanan kaw si kabubuwasan-mo. Bisn

kon ga'i mga iya akabulos si ka'aw, buruluson kaw si kabanhaw-na si mga matadong.”

I Isturya Hi'unong

si Mahaya Kumbiti

Mateo 22:2-14

¹⁵ Si pakapakali-na sinan si mga katarangka'-na si Jesus, aniya' addangan maminugad si iya, “Malipayon i a'a nga papatangka'on ari si ginhadi'an-na si Diyos.”

¹⁶ Anaruman si Jesus, “Aniya' addangan lalla nga agtima mahaya kumbiti, ngan malabbat i nag'imbitaran-na. ¹⁷ Ngan uras na si kumbiti, aglihug-na i rilihugun-na pagsumat si mga dati nag'imbitaran-na, “Tuwa na kam kay andam na i dimu'an.’

¹⁸ “Pero agpanhimo dina mga iya dimu'an pasangilan nga ga'i agpakatambong. Aminugad i primiro, ‘Makigdispinsaron dahulo ako. Akaballi pa hamok ako pitak ngan kinahanglan ako pada'iray pagkulaw sito.’

¹⁹ “Aniya' may maminugad, ‘Makigdispinsaron dahulo ako. Akaballi pa hamok ako awatong butakal baka basi' saduwa-duway to pagguyod si lima arado, ngan tipada'iray na ako pagpurbar kon mahalap nagpama'arado.’

²⁰ “Aniya' liwat maminugad, ‘Ga'i ako akapada'iro kay pakakasal pa hamok si ako.’

²¹ “Agbalik i rilihugon ngan agsumat-nay to si amu-na. Mangno asina i amo ngan agmandaran-na i rilihugun-na, ‘Dagmita, pada'iraya si kakalsadahan pati' kasipi'-sipi'an si bungto ngan

papada'ituhon i mga anggana', i mga punggol, i mga buta pati' i mga lulid.'

²² “Si pagbalik-na si rilihugon aminugad iya, ‘Amo, tapos na i panlihugan-mo pero ma'in pa gayod ma'a'a.’

²³ “Mangno aglihug-na gihapon si amo i rilihugon, ‘Pada'iraya si katurutinampuhan, pati' si katahuk-tahukan ngan sagdahon i mga a'a pagsalod ato si ruma'-ko basi' ma'a'a. ²⁴ Sumatan-ta kaw, gana' makakinda si kumbiti nagtima-ko bisan addangan si mga dahuloy ray nag'imbitaran mga lalla.’ ”

I Arantusun-na

si Addangan Inadalan

²⁵ Siray uras bali labbat i mamaya' si Jesus pagbaktas. Mangno angatubang to si mga iya ngan aminugad, ²⁶ “Kon aniya' padugok si ako, kinahanglan iya agsikway si tatay-na pati' si nanay-na. Sikway-na liwat kunta' i alla-na, i mga dadi'-na, i mga kadingsirarian-na. Kon ga'i nan panikway-na, hasta pa i kalugaringun-na, ga'i iya pwidi nga magin inadalan-ko. ²⁷ Bisan say aha'a nga ga'i agti'os si mga aragihun-na pag'antos pariho si makamamalo' kamatayon si kudos ngan ga'i agsunod si ako, ga'i liwat iya pwidi nga magin inadalan-ko.

²⁸ “Pananglit addangan si ka'am i maruyag manindog turri. Ga'i ba' dahulo iya mamin-sar ngan karkular-na i kantidad pagsiguro nga ahusto i kwarta-na pagpatapos? Sigurado da'inan i hinimu-na ²⁹ kay kon ga'i satapus-na i turri kahu-man si pag'usuk-na, anunggod si iya i dimu'an

makakulaw ³⁰ si pagpinugad, 'Agtikang to a'a pagpatindog pero ga'i akapatapos.'

³¹ "Pananglit liwat aniya' hadi' tipakigirra kuntra si la'in hadi'. Ga'i ba' iya maminsar dahulo kon akagahos i dyis mil mga kasundaluhan-na pagpakigirra si baynti mil magdadara'on kuntra si iya? ³² Kon ga'i iya akagahos, anlihog iya mga tinu'inan pagpalako nga agsiharalapay mga iya si mga kuntra-na myintras mamatala pa. ³³ Si pariho pa'agi, bisan say si ka'am i ga'i mag'amban si dimu'an tawa'-na pati' si dimu'an katuyu'an-na, ga'i iya pwidi nga magin inadalan-ko.

³⁴ "Aniya' mahalap kagamitan-na si asiya pariho may si ka'am. Sanglit dakam agpata'an. Pariho halimbawa' kon a'ala' na i kasira'-na si asiya, ga'i na apabwila i kasira'-na. ³⁵ Gana' na sito pulus-na bisan kon pinasalakot si pitak o hinimo abuno. Angay nayto hamok nagtapukan.

"Si mga a'a makapamati', kunta' amati'!"

15

I Isturya Hi'unong

si Marungay Karniro

Mateo 18:12-14

¹ Adda sinan allaw, agtiripunan-na si Jesus si mga paragsukot buhis pati' si mga nagpaminugad makasasala'* pagpamati' si iya. ² Pero agparapanngurub-ngurob dina i mga Parisiyo pati' i mga paragturo' bala'od, "Agpakihuwang to

---

* **15:1** Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 169.

a'a si mga makasasala' ngan agpakitangka' si mga iya.”

³ Sanglit agsumatan-na mga iya si Jesus sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: ⁴ “Pananglit addangan si ka'am i aniya' addahatos karniruna. Mangno akarungayan iya adda. Sigurado ambanan-na i nubintay nwibi ari si pammasabsaban ngan sunud-na i marungay karniro tubtob nga sa'anda'an-nay to. ⁵ Malipayon gayod iya si paka'anda'-na, ngan agpalangkit-nay to, ⁶ agbalik. Mangno, ag'agda-na i mga kumpaniya-na pati' i mga katiringpid-na. Agpinugad iya, ‘Agkalipay kita kam kay sa'anda'an-ko na i marungay karniru-ko.’ ⁷ Da'inan may liwat, malipayon i mga sari'i si langit tungod kay aniya' nubintay nwibi ato nga matadong bisan kon si mga pagkagasi-na, ga'i mga iya kinahanglan agbasol huwang si pagbag'o. Pero sumatan-ta kam nga pariho si kamutangan-na si makarungayan, urog pa gayod i kalipayan ari tungod si addangan makasasala' nga agbasol.

I Isturya Hi'unong

si Marungay Kwarta

⁸ “Pananglit liwat aniya' addangan danda nga akarungayan adda si awatong salapi'-na diplata.† Sigurado anda'-nay to pahalap. Anulsol iya suga' ngan silhigan-na i baklag tubtob nga sa'anda'an-nay to. ⁹ Si paka'anda'-na sinan, ag'agda-na i

---

† **15:8** Si Grikuhanon: drakma, ngan i balur-na akapariho si ampat allaw swildo.

mga kumpaniya-na pati' i mga katiringpid-na. Agpinugad iya, 'Agkalipay kita kam kay sa'anda'anko na i marungay kwarta-ko.' ¹⁰ Sumatan-ta kam nga da'inan sinan i kalipayan-na si mga ginsakupan-na anghel si Diyos tungod si addangan makasasala' nga agbasol huwang si pagbag'o."

I Isturya Hi'unong

si Palalag Dadi'

¹¹ Agpadayon si Jesus pagsumat si mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran, "Aniya' addangan lalla, ngan puro lalla i duwangan dadi'-na. ¹² Agpinugad i sirari si tatay-na, 'Tay, pumwanon na si ako i kapartihan-ko tikang si dimu'an tawa'mo.' Sanglit agparti-na si tata' i dimu'an tawa'-na para si duwangan dadi'-na.

¹³ "Kapirahan allow, ag'ala'-na si sirari i dimu'an tawa'-na ngan agbiyahi iya pan la'in nasyon. Ari agparapawandas-wandas-na i kayamanan-na ¹⁴ tubtob nga atibos i dimu'an kwarta-na. Mangno aniya' mahaya gutom ari siray nasyon ngan ag'abat iya si ka'anggana'on. ¹⁵ Sanglit agpabinata' iya si addangan taga sunsari'i ngan naglihog iya pada'iray si mga uma-na pagtubong baktin. ¹⁶ Pero gana' si iya mamuwan ni addangan maski ay, hasta si kaliyatliwatan asindak iya si pagkakan-na si mga baktin para iya abagtok.

¹⁷ "Si paka'alimagmag-na, akapaminsar iya, 'Pagkalabbat mga trabahantis-na si tatay-ko nga bastanti si pagkakan, pero atiya' lugod ako ato mammatayon si kalingantuhan! ¹⁸ Pa'amban ako

ato ngan pabwilta si tatay-ko. Pinugad-ko iya: Tay, akasala' ako si langit pati' si ka'aw. ¹⁹ Ma'in na ako angay kilala-mo nga dadi'-mo. Alayon himu'on ako addangan si mga trabahantis-mo.' ²⁰ Sanglit pataliwan dayon iya pagbalik si tatay-na.

“Pero ngan matala pa iya, sakulawan-na na iya si tatay-na ngan bali gayod i kalu'uy-na. Aglalahi iya pagtupo' si dadi'-na, agkukupan-na ngan ag'uruk-na.

²¹ “Aminugad i dadi' si iya, ‘Tay, akasala' ako si langit pati' si ka'aw. Ma'in na ako angay kilala-mo nga dadi'-mo.’‡

²² “Pero aminugad dina i tata' si mga rilihugun-na, ‘Dagmita kam! Bawahu-bi pada'ito i pinakamahalap bado' ngan makigpasalinu-bi iya. Singsingi-bi iya ngan sapatusi-bi. ²³ Ala'u-bi i nagpalammukan nati-nati baka ngan bunu'u-bi. Agpa'uwak ngan agkalipay kita kam. ²⁴ Akapariho dadi'-koy to si mamatay na ngan a'allom gihapon. Akapariho liwat iya si marungay tungod si paglagataw-na nga kina'anda'an na.' Sanglit agtikang mga iya pagkalipay.

²⁵ “Siray ka'urason, ari pa i siyaka si uma. Si pagbalik-na, sapakalihan-na i tukar ngan sakulawan-na i sarayaw. ²⁶ Sanglit agban'o iya addangan si mga rilihugon ngan agpatilawan-na kon ay ba' ray. ²⁷ Anaruman i rilihugon, ‘Anakka i sirari-mo, ngan agbunu'-na si tatay-mo i nagpalammukan nati-nati baka kay agbalik iya nga ga'i apa'i.’

---

‡ **15:21** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: Himu'on na hamok ako adda swildadu-mo.

²⁸ “Asina i siyaka ngan andiri' iya pagsallod. Sanglit pagawas i tatay-na ngan ag'aguy-aguy-na iya. ²⁹ Pero agsarumanan-na dina i tatay-na, 'Pin-saron! Malabbat ta'on day uripon ako pagsirbi si ka'aw ngan ga'i ako agsupak bisan adda si mga panlihugan-mo. Pero ga'i ako agbuwanan-mo bisan adda nati kanding basi' salipay-ko may i mga kumpanya-ko. ³⁰ Lugod, agbunu'-mo i nagpalamlukan nati-nati baka para sinan dadi'-moy nan, kay agbalik iya si katibus-na paggasto si pinaka'alluman-mo si pagpawandas-wandas pati' paghuwang si mga magpamabayad danda!’

³¹ “Anaruman i tata', 'No', aghuwang kita pirmi ngan tawa'-mo i dimu'an tawa'-ko. ³² Pero kina-hanglan agpa'uwak ngan agkalipay na kita, kay akaparihoy nan sirari-moy nan si mamatay na ngan a'allom gihapon. Akapariho liwat iya si marungay nga kina'anda'an na.’ ”

16

I Isturya Hi'unong

si Daya'on Tinapuran

¹ Mangno agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na, “Aniya' addangan mayaman nga nagsumbungan hi'unong si tinapuran-na magparapawandas-wandas si manggad-na. ² Sanglit agpa'ala'-nay to ngan agtilaw-na, ‘Ay ba' to sapakalihan-koy to mahi'unong si ka'aw? Pa'intrigahon si ako i lista-mo si dimu'an inanda'an-na si kwarta-ko pati' i mga sagastu-mo, kay arala'on na kaw si katungdanan-mo.’

3 “Mangno maminsar i tinapuran, ‘Papapindahun-na na ako si amu-ko si trabahu-koy to. Ay daw sito i binuhat-ko tikang ina'anto? Ma'in ako gara' si mabuwat trabaho ngan asipog ako pagpalimos. 4 Aw, aniya' bali' pa'agi-ko basi' si pakapinda-ko si trabahu-koy to ato, akasangpot ako si la'in a'a.’

5 “Sanglit agpa'ala'-na sa'uru'addangan i mga magpaka'utang si amu-na. Agpatilawan-na i primiro, ‘Pira i utang-mo si amu-ko?’

6 “Anaruman to, ‘Utso syintos galunis si lana-na si prutas olibo.’

“Agsumatan-na iya si tinapuran, ‘Atiya' i listahan si baraydan-mo, listuhin pagsalli' ngan himu'on na hamok kwatro syintos.’

7 “Mangno agpatilawan-na i kaduwangan, ‘Pira may i utang-mo?’

“Anaruman may to, ‘Kinyintos sako trigo.’

“Agsumatan-na iya si tinapuran, ‘Atiya' i listahan si baraydan-mo, listuhin pagsalli' ngan himu'on na hamok kwatro syintos,’ ngan agda'inan-na i mga ditangnga' pa.

8 “Akadayaw i amo si kalistuhan-na si daya'on tinapuran. Mas listo pag'asikaso si kaparihu-na i mga magpanunod si kalibutanon, kuntra si magpanunod si kadanta'an. 9 Sumatan-ta kam, gamitu-bi i kalibutanon manggad pagpakikumpuniya malabbat, basi' si katibus-na sinan, pinanginano kam si pasallud-bi si gana' katapusan-na panggistarang.

10 “Bisan say i makatapuran si diki'it, akatapuran may si malabbat, ngan bisan say i daya'on si diki'it, daya'on may liwat si malabbat. 11 Sanglit

kon ma'in kam tarapuran pag'antan si kalibutanon manggad, gana' may magtapod si ka'am pagpa'antan si ungod kayamanan. ¹² Kon ma'in kam tarapuran pag'ataman si inanna'-na si la'in, gana' may mamuwang si ka'am basi' tawa'-bi na gayod.

¹³ “Gana' rilihugon makasirbi duwangan amo kay sigurado nga addangan hamok i naghigugma'-na ngan addangan may i nagsikway-na. Ma'in ngani', unungan-na i kaduwangan ngan sikway-na i primiro. Gana' si ka'am makapadungan pagsirbi si Diyos pati' si manggad.”

¹⁴ Sapakalihan-nay nan dimu'an si mga Parisiyo. Pina'ura-na mga iya i kwarta sanglit agpanabri' mga iya si Jesus. ¹⁵ Aminugad may si Jesus si mga iya, “Ka'am i magpatadong si mga kalugaringun-bi si pangulawan-na si mga a'a pero katu'anan i Diyos si sallud-na si inisipan-bi. I nagdayaw-na si mga a'a huwang i mabalor si pangulawan-na mga iya, iya dina i day nagkasulya'an-na pati' i sasinahan-na si Diyos.

¹⁶ “Nagparawali na i Bala'od pati' i Nagpanurat-na si mga Paragsumat tubtob si paluwa'-na si Juan Paragbunyag. Mangno iya na i pagtikang pagparawali si mahalap sumat hi'unong si paghadi'-na si Diyos ngan maniguro i balang addangan pag'isasallod. ¹⁷ Bali kuri i pagpara' si kalangitan pati' si kalibutan pero mas makuri pa i pagpara' bisan ay litraha si Bala'od.

18 “I lalla nga pabulag* si alla-na mangno pakasal si la'in danda, si kamatu'uran agsala' iya tungod si pagtig'ub-na si la'in, ngan i lalla nga pakasal si nagbulagan danda, si kamatu'uran agsala' liwat iya tungod si pagtig'ub-na si dati allahan.”

*I Isturya Hi'unong
si Mayaman Lalla*

pati' si Lazaro

19 Agpadayon si Jesus pagpahalling, “Aniya' mayaman lalla nga pirmi parasul'ot si mga mama-halap sida panapton pati' mga hadi'anon hiniro nga kulor igot. Balang allaw, pagusto hamok iya si kinabuhi'-na. 20 Aniya' liwat addangan kasam-danon a'a nag'arunan Lazaro. Nagparahulid to si pwirtahan-na si padir-na si mayaman kay para-palimos iya. 21 Asindak pirmi iya pag'ikakakan kunta' si mga karag magkataraktak tikang si lamisa-na si mayaman lalla. Bisan i mga ido' padugok si iya ngan agdilat-na i mga kasamaran-na.

22 “Mangno anakka i uras nga amatay si Lazaro. Agbawa-na iya si mga anghel basi' agkahuwang mga iya si Abraham. Amatay liwat i mayaman ngan naglabbungan. 23 Nagpasakitan iya ari si dilalom pitak.† Akahangad iya ngan si bali tala lugar, sakulawan-na si Abraham nga agtingpid mga iya si Lazaro. 24 Sanglit aman'o iya, ‘Tay

---

* **16:18** Si kabatasanan-na si mga Hebro, i nagtukoy pagbulag si alla, iya i nagpatugot si bala'ud-na mga iya nga i lalla pwidi agbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan. † **16:23** Parti si dilalom pitak, kulawin si hawud-na si pahina 190.

Abraham, kalu'uyin ako. Papada'ituhon si Lazaro ngan tigpatugnubon tutturu'-nay nan si buwahi' basi' anugnaw dalla'-koy to, kay bali pagsakit-koy to si kapanas-na sito api.'

²⁵ “Pero anaruman dina si Abraham, ‘No’, intumon nga si bug'os kinabuhi'-mo siray, mamahalap mga inanna' i sakarawat-mo, ngan mamara'at i mga sakarawat-na si Lazaro. Pero ina'anto nagli'aw iya ato ngan awinan may kaw agsakit.

²⁶ Pwira sinan dimu'an, aniya' nagpatangnga' si ka'aw pati' si kami' luwang nga i kalalum-na pati' kahaway-na gana' katapusan-na. Naghimoy to basi' ga'i akapada'iro i satu'o nga aruyag pada'iro si ka'am, ngan basi' ga'i akapada'ito i saru'o nga aruyag pada'ito si kami'.

²⁷ “Anaruman iya, ‘Kon da'inan sinan, maki-malu'oy ako si ka'aw, Tay, papada'irayon si Lazaro si ruma'-na si tatay-ko, ²⁸ kay aniya' limangan pa mga sirari-ko lalla. Makigpinahin mga iya pagbuhat si nagbuhat-ko, basi' ga'i mga iya akapada'ito sito lugar nga pammasakitan.’

²⁹ “Anaruman si Abraham, ‘Pwidi mga iya amakali si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.’

³⁰ “Aminugad iya, ‘Tay Abraham, ga'i mga iya amakali sinan, pero tibasol mga iya huwang si pagbag'o kon aniya' magbwilta tikang si mga minatay nga pada'iray si mga iya.’

³¹ “Aminugad si Abraham si iya, ‘Kon ga'i mga iya amakali si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, ga'i may mga iya apatutu'o bisan kon aniya' mabanhaw.’ ”

17

I Rilikayan

pati' i Gahum-na si Magpanutu'o

¹ Agpadayon si Jesus pagpahalling si mga inadalan-na, “Sigurado nga aniya' buhat-na si a'a nga akapa'amban si pagtutu'u-na si la'in. Pero papabidu'on i a'a magbuhat sinan. ² Mara'at gayod si a'a kon nagpa'ingkatan i kallung-na gilingan bato ngan nagtunura si kalawot. Pero bisan kon mara'at to, mas mahalap payto kuntra kon akapa'amban iya si la'in nga baha'o pa hamok magtutu'o.* ³ Sanglit bantayi-bi i mga kalugaringun-bi.

“Kon sakatu'anan-mo nga agsala' i bugtu'-mo si pagtu'o, tin'uhon. Kon agbasol iya huwang si pagbag'o, pasayluhon. ⁴ Kon akasala' iya si ka'aw sin pito' si adda allaw, ngan sin pito' liwat iya pabwilta si ka'aw pagpinugad, ‘Agbasol ako,’ kinahanglan pasaylu-mo iya.”

⁵ Agpinugad-na si mga apostol i Paragdalom, “Tambahin i mga pagtutu'o kami!”

⁶ Anaruman iya, “Kon aniya' may dina pagtutu'u-bi pariho kadiki'-diki' si lisu-na si tinanom mustad, pwidi kam akapinugad sito kayo sikamuro, ‘Tigrabnuta anan ngan tiglalina pan kalawot,’ ngan atuman to.”

I Katungdanan-na si Rilihugon

---

* **17:2** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: kon sa'aghat-na sinan a'a pagpakasala' i la'in.

⁷ Mangno aminugad si Jesus, “Pananglit ad-dangan si ka'am i aniya' rilihugun-na mangn-garado, o ma'in ngani' manliliwat karniro. Si panakka-na si rilihugon tikang si nagtrabahu'ana, pinugad-mo ba' to, ‘Tuwa, amangana dahulo ato?’ ⁸ Sigurado ga'i, pero aminugad kaw dina, ‘Timahon i panigab'i-ko, agsalina ngan sirbi-hin ako si pagkakan-ko hasta si pakatapus-ko. Mangno iya na kaw dina amangan.’ ⁹ Ga'i kaw ag-pasalamat si rilihugun-mo tungod kay agtuman-na hamok sito i panlihugan-mo. ¹⁰ Sanglit da'inan may liwat i hinimu'u-bi. Si pakabuhat-bi si dimu'an panlihugan, angay kam hamok aminu-gad, ‘Ma'in kami' angay nagpa'unrahan kay agtu-man kami' hamok i mga panlihugan si kami'.”

Agbulung-na si Jesus

i Awatong Liprusuhon

¹¹ Mangno, si pagparabaktas-na kas Jesus pan Jerusalem, ag'agi iya si pagkatunga'an-na si Samaria pati' Galilea. ¹² Si pagdadara'un-na si adda baryo, aniya' manupo' si iya awatong liprusuhon lalla. Ga'i gayod mga iya patapit si Jesus pero ¹³ agpaman'o makusog, “Jesus, Sinyor, kalu'uyin kami'!”

¹⁴ Si pakakulaw-na si mga iya, aminugad iya, “Pada'iraya kam si mga paraghalad ngan pakulawu-bi puhu'-bi nan.” Si palangngan-na mga iya, agpanhalap to dayon.

¹⁵ Aniya' addangan si awatong ray nga pabwilta tungod kay anhalap iya ngan sigi turakaw maku-sog pagdayaw si Diyos. ¹⁶ Agluhod iya atubang

si Jesus ngan agpasalamat bisan kon Samaritano dina iya.

¹⁷ Amatilaw si Jesus si mga inadalan-na, “Puro agpanhalap i awatong pero singnga na i siya-mangan? ¹⁸ Gana' ba' la'in magbwilta pagdayaw si Diyos pwira si dayuhan to?” ¹⁹ Mangno agpinugad-na si Jesus i lalla, “Anungguha ngan pada'iraya na. I pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw.”

I Pagtakka-na

si Paghadi'-na si Diyos

Mateo 24:37-39

²⁰ Adda bisis sinan, nagpatilawan si Jesus si mga Parisiyo kon sumiran anakka i paghadi'-na si Diyos. Anaruman iya, “Ga'i kinakulawan i pagtakka-na si paghadi'-na si Diyos. ²¹ Gana' makapinugad nga atiya' ato o awiray ari, kay awinan si kasing-kasing-bi† i paghadi'-na si Diyos.”

²² Mangno aminugad iya si mga inadalan-na, “Titakka i panahon si pag'anduy-bi nga akahuwang kam gihapon si Pinili' A'a bisan adda allaw hamok. Pero ga'i nan sakulawan-bi. ²³ Aniya' mga a'a manumat si ka'am, ‘Awiray iya ari!’ o ma'in ngani', ‘Atiya' iya ato!’ Dakam pada'iray ngan anunod si mga iya ²⁴ kay si allaw si pagpada'itu-na,‡ akapariho i Pinili' A'a si kil'at magsana'ag si bug'os kalangitan. ²⁵ Pero si ina'anto panahon kinahanglan agsakit dahulo iya pala'in-la'in ngan diriri'on si ka'aha'an.

---

† **17:21** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: awinan si ka'am. ‡ **17:24** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga nag'ala': si allaw si pagpada'itu-na.

26 “Kon ay i nagparabuhat-na si mga a'a siray ngan panahun-na kas Noe, iya may liwat gihapon si pagpada'itu-na si Pinili' A'a.

27 Agparapamangan mga iya, agparapangirinom ngan agparakasalay tubtob si allaw si pasallud-na kas Noe si arka. Mangno anakka i unop ngan agkamaratay mga iya dimu'an nga bulag si Diyos.

28 “Pariho liwat siray ngan panahun-na kas Lot. Agparapamangan may gihapon i mga a'a, agparapangirinom, agparapamalli, agparapamali-gya', agparapananom ngan agparapanindog mga ruma'. 29 Pero si allaw si pataliwan-na kas Lot si syudad Sodom, ag'uran ari api pati' asupri ngan agkamaratay mga iya dimu'an nga bulag si Diyos.

30 “Da'inan sinan i titakka allaw si pagpakulaw-na si Pinili' A'a. 31 Sinan allaw, kon awiray i addangan si pammalahayan ari si binubungan, paduwa'i iya pero ga'i na kunta' pasallod si ruma'-na pag'addo' si mga inanna'-na. Da'inan may liwat, kon ari iya si uma, ga'i na kunta' iya padulhog. 32 Intumu-bi i mahinabo' si alla-na si Lot nga makibabalikon ngan ahimo asiya si pagkastigo.

33 “Bisan say i ma'awil si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi', iya dina i aniya' ungod kasiguruhan-na. 34 Sumatan-ta kam, sinan sangom, aniya' duwangan lalla maghuwang agpaturi pero addangan hamok i inala' paghuwang si Diyos ngan bilin i addangan. 35 Aniya' liwat duwangan danda maghuwang aggiling pero addangan hamok i inala' ngan bilin i

addangan.”§

³⁷ Agpatilaw mga iya, “Paragdalom, singngay nan ahinabo?”

Anaruman iya, “Agpakatu'anan gad kam sinan gihapon pariho kon aniya' magtiriripon mga wak-wak si adda lugar, akatu'anan kam nga aniya' minatay anan.”

18

I Isturya Hi'unong

si Ma'ulit-ukit Balo Danda

¹ Mangno agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na si isturya nga agtukoy si kamatu'uran pagpakatu'an nga kinahanglan pirmi mga iya agpangadyi' ngan ga'i abudlay. ² Aminugad iya, “Ari si adda bungto, aniya' huwis nga ga'i agtahod si Diyos ngan ga'i manginano si bisan say. ³ Aniya' liwat balo danda ari siray bungto nga agparaburubwilta pada'iray si iya pagpakimalu'oy, ‘Pumwanon si ako i pantay paghusgar kuntra si ka'asuntu-ko.’

⁴ “Si pira bisis agbaribad iya. Pero si katapus-tapusan akapaminsar iya, ‘Bisan kon ga'i ako agtahod si Diyos o manginano si bisan say, ⁵ paniguru-ko nga sakarawat-na sito balo i pantay paghusgar kay sigi-na ako samok. Himu-koy to, basi' ga'i na ako a'uayam si pagparapada'itu-na!’ ”

⁶ Mangno ag'isplikaran-na mga iya si Ginu'o, “Tuninungi-bi i allingun-na si huwis nga ma'in

---

§ 17:35 Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (36) Aniya' pa liwat duwangan lalla maghuwang ag'uma pero addangan hamok i inala' ngan bilin i addangan.

matadong. ⁷ Kon agda'ingan iya, ma'in ba' buruwanan-na si Diyos pantay paghusgar i mga pinili'-na nga agparapaman'o si iya allaw sangom? Atrasu-na ba' i pagpanginano si mga iya? Sigurado ga'i. ⁸ Sumatan-ta kam nga panginanu-nay to dayon si Diyos basi' kakarawat mga iya pantay paghusgar. Pero si pagbwilta-na si Pinili' A'a si kalibutan, aniya' ba' sabagatan-na nga mga tangkod pagtutu'o si iya?"

I Pagpangadyi'-na si Parisiyo

pati' si Paragsukot Buhis

⁹ Aniya' mga a'a nga agtapod si mga kalugaringun-na pagkamatadong ngan agda'ug-da'og si ditangnga' mga a'a. Agpanumatan-nay to si Jesus si isturya nga agtukoy si kamatu'uran, ¹⁰ "Aniya' duwangan lalla nga pasagka pada'iray si templo basi' mangadyi'. Parisiyo i addangan ngan i addangan may paragsukot buhis. ¹¹ Anunggo i Parisiyo ngan agpangadyi' hi'unong mismo si kalugaringun-na si pagpinugad, 'Diyus-ko, agpasalamatan-ta kaw kay ma'in ako pariho si ditangnga' mga a'a nga mga tulisan, mga mara'at binuhatan-na pati' agparapanbisyo si pagdangallahan.* Salamat liwat kay ma'in ako pariho si daya'on ray paragsukot buhis. ¹² Agpu'asa ako sin duwa si kada duminggo ngan agpahalad-ko i dyis pursyinto si dimu'an inanda'an-ko.'

---

* **18:11** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na.

13 “Pero agtutunggo ari si damurihan i parag-sukot buhis. Ga'i ngani' iya anhangad si langit kundi' agdugmuk-na dina i darakan-na ngan aminugad, ‘Diyus-ko, kalu'uyin ako nga adda makasasala.’

14 “Sumatan-ta kam, yaynan lugod lalla i mag-balik nga matadong si pangulawan-na si Diyos, ma'in i addangan. Bisan say i magpalabaw si kalugaringun-na, iya dina i pina'ubus-na si Diyos pero i magpa'ubos si kalugaringun-na, iya lugod i pinalabaw.”

Si Jesus

pati' i Kadadi'-dadi'an

Mateo 19:13-15; Markos 10:13-16

15 Siray uras aniya' magpankugos si mga dadi'-na pada'iray si Jesus. I karuyag-na kunta' mga iya nga sadu'unan-na si palat-na si Jesus i mga dadi'-na. Si pakakulaw-na si mga inadalan, agsimul-na mga iya i mga a'a ¹⁶ pero makigpatapit-na dina si Jesus i kadadi'-dadi'an ngan aminugad, “Tuguti-bi i kadadi'-dadi'an† pagdugok si ako ngan dakam ag'ulangu-bi mga iya, kay i da'inan mga a'a i papasakupon si nagpanhadi'an-na si Diyos. ¹⁷ Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say i ga'i mangarawat si paghadi'-na si Diyos pariho pa'agi si pagkarawat-na si adda dadi'-dadi', sigurado ga'i gayod akasakop si mga nagpanhadi'an-na.”

---

† **18:16** I kina'iyana si kadadi'-dadi'an, nga ga'i agpanruha-duha pag'ako' si magdalom si mga iya o ma'in ngani' i hul'os pagtapud-na mga iya, iya i irirugon kina'iya para akasakop i a'a si nagpanhadi'an-na si Diyos.

*I Mayaman Puno'**Mateo 19:16-29; Markos 10:17-30*

¹⁸ Aniya' puno' mamatilaw si Jesus, “Ma'istro, sayod ako nga mahalap kaw. Ay i kinahanglan buruhatun-ko pagpasiguro nga sa'angkun-ko i kinabuhi' nga gana' katapusan-na?”

¹⁹ Anaruman dina si Jesus, “Ay kay akapinugad kaw nga mahalap ako? Ma'in ba' nga i Diyos hamok i mahalap? ²⁰ Sigurado akatu'anaw kaw si mga kasugu'an: 'Dakam agbisyo si pagdangallahan,‡ dakam agmatay, dakam agtangkaw, dakam agbullo' si pagtistigos, agtahura kam si tatay-bi pati' si nanay-bi.'§”

²¹ Aminugad may iya, “Tikang ngan aniya' na sarabutan-ko, agsunud-ko naynan mga kasugu'an.”

²² Si pakabati'-na sinan si Jesus, agpinugad-na iya, “Yayto pa i kulang-mo buruhaton. Baligya'in i dimu'an inanna'-mo. Pumwanon si mga anggana' i balli-na basi' aniya' kayamanan-mo ari si langit. Katapos pada'ituha basi' akabaya' kaw ngan agsunod si ako.”

²³ Ngan pakabati'-na sinan si lalla, masurub'on gayod iya kay iya i a'a nga bali yaman. ²⁴ Si patalikut-na, agbuslung-na iya si Jesus ngan akapinugad, “Makuri gayod nga akasakop i mga mayaman a'a si nagpanhadi'an-na si Diyos. ²⁵ Mas makuri payto kuntra si pag'agi-na si adda kamel si tanugan-na si dagom!”

---

‡ **18:20** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 215. § **18:20** Exo 20:12-16; Deut 5:16-20

²⁶ Agpamatilaw i mga magpakabati' sinan, “Kon sugad, say i masalbar?”

²⁷ Anaruman may si Jesus, “Sahimu-na si Diyos i impusibli nga sahimu-na si a'a.”

²⁸ Mangno amahalling si Pedro, “Tara', kay ag'ambanan kami' i dimu'an tawa' kami' pag-sunod si ka'aw!”

²⁹ “Tama', ungod nan,” lingun-na may si Jesus. “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say i pa'amban si ruma'-na, si alla-na, si mga kadingsirarihan-na, si mga mahanak-na o si mga dadi'-na para agsara i paghadi'-na si Diyos, ³⁰ iya i tikarawat anmas pa kalabbat sito si ina'anto panahon ngan si titakka, aka'angkon pa liwat iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-na.”

Agtigu-na Gihapon si Jesus

i Kamatayun-na

Mateo 20:17-19; Markos 10:32-34

³¹ Agpamabulag-na si Jesus i Dusi ngan agpaminugad-nay to, “Pasagka kita kam pan Jerusalem ngan ari turumanon i dimu'an nagsurat-na siray si mga paragsumat mahi'unong si Pinili' A'a. ³² Papa'intrigahon iya si mga ma'in Hebro. Ralangkagan-na iya sito mga a'a, saramyangan, rurukda'an, ralapduson ngan si katapus-tapusan maratayon ³³ pero abanhaw si katallo allaw.”

³⁴ Gana' mga sasabutan-na sito si mga inadalan ngan ga'i mga iya katu'anan si karuyag sidngun-na si nagparapahalling-na si Jesus kay laparap pa si mga iya i kahulugan-na.

Akakulaw i Buta

Magparapalimos

Mateo 20:29-34; Markos 10:46-52

³⁵ Si pagdadara'un-na si Jesus si syudad Jerico, aniya' buta lalla magparatingkulo' ngan agparapalimos si bihing-na si tinampo. ³⁶ Si pakabati'-na nga aniya' kalabbatan tilabay, agpatilaw iya si magpakadahulu'an kon ay i mahinabo'. ³⁷ Anaruman may mga iya, "Tilabay si Jesus taga Nasaret."

³⁸ Mangno aman'o iya, "Jesus nga Dadi'-na si David, kalu'uyin ako!"

³⁹ Nagsimol iya si mga magpandahulo nga ga'i agpararibok. Pero agkukusog dina i pagparaban'u-na, "Dadi'-na si David, kalu'uyin ako!"

⁴⁰ Pahuway si Jesus ngan anlihog pagsagubay si lalla pada'iray si iya. Si pakatapit-na na sito, amatilaw si Jesus, ⁴¹ "Ay i saruyagan-mo nga sahimuko si ka'aw?"

Anaruman may iya, "Paragdalom, i karuyag-ko kunta' nga akakulaw ako gihapon."

⁴² Aminugad may si Jesus, "Akakulaw na kaw. I pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw."

⁴³ Akakulaw dayon iya. Amaya' iya si Jesus ngan agparadayaw-na i Diyos. Si pakakulaw-na sinan si dimu'an mga a'a, agparapandayaw liwat mga iya.

19

I Paragsukot Buhis

Nag'arunan Saqueo

¹ Si panakka-na kas Jesus si kuta' magpalibot si syudad Jerico, pasallod mga iya ngan durudiritso

hamok i mga langngan-na. ² Aniya' addangan lalla ari nag'arunan Saqueo nga puno' si mga paragsukot buhis ngan mayaman. ³ Agtalinguha iya pag'ikukulaw kon say si Jesus, pero tungod kay mapundok iya, ga'i iya akakulaw tungod kay naggurubukan si Jesus. ⁴ Sanglit palahi iya pan dahulu'an ngan amanahik si kayo sikamuro basi' akakulaw iya kay ari ti'agi si Jesus.

⁵ Panyungud-na si Jesus ari, anhangad iya ngan agpinugad-na, "Saqueo, parusdusa anan. Kinahanglan ari ako gayod agdayon si ruma'-mo ina'anto." ⁶ Ag'usa iya pero ginarapan gihapon parusdos ngan bali i kalipayan-na si pagpara'istimar-na si Jesus.

⁷ Agpakakulaw sinan i dimu'an mga a'a ngan agtikang pagpanngurub-ngurob, "Awiray iya ag'istimar-na si adda makasasala'."*

⁸ Si pagkakanan anunggo si Saqueo ngan agpinugad-na i Paragdalom, "Sinyor, aniya' kunta' papasumatun-ko si ka'am. Pumwan-ko i katunga'-na si mga inanna'-ko si mga anggana'. Bisan ay sadaya'-ko si igkasi a'a-ko, bayaran-ko i kantidad ampat dubli."

⁹ Mangno amahalling si Jesus atubang si iya, "Sa'istimar-na sito panimalay i magsalbar si mga iya mismo ina'anto allaw, kay klarado tungod si pagtutu'u-na nga addangan liwat to iya si ka'ampu-ampuhan-na si Abraham. ¹⁰ I tuyu'-na si Pinili' A'a pagpada'ito, iya i pag'anda' pati' pagsalbar si mga magkararungay."

---

* **19:7** Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 169.

I Isturya Hi'unong

si Awatong Tinapuran

Mateo 25:14-30

¹¹ Gasi-na si mga a'a nga titikang na i paghadi'-na si Diyos kay agtatapit na mga iya si Jerusalem. Sanglit si pagparapakali-na mga iya, agtambahan-na si Jesus adda pa isturya nga agtukoy si kamatu'uran. ¹² Amahalling iya, “Aniya' dungganan a'a nga tibiyahi si matala nasyon basi' agpatu'in pagkahadi' ngan tibwilta iya gihapon. ¹³ Sanglit agban'o iya awatong si mga tinapuran-na ngan agpa'intrigahan-na sa'aradda bulawan kwarta diplata nag'arunan mina.† Agtugon iya, ‘Panigusyuhu-bi to kwarta tubtob si pagbwilta-ko.’

¹⁴ “Pero agpanguntra dina si iya i mga ginsakupan-na ngan aniya' nagpanlihug-na paglanat ngan pagtuli si mga riklamu-na, ‘Ga'i kami' aruyag nga iyay ray a'a i hadi' kami.’

¹⁵ “Pero bisan pa, nagpahadi' gihapon iya. Si pagbalik-na, agpatawag-na i mga tinapuran nagpamuwanan-na kwarta, basi' sakatu'anan-na kon pira i ganansya-na mga iya.

¹⁶ “Anakka i primiro ngan aminugad, ‘Sinyor, agtubo' i mina-mo ngan ahimo awatong.’

¹⁷ “Anaruman i amo, ‘Mahalap i nagbuhat-mo. Ka'angayan kaw tinapuran. Tungod kay akata-puran kaw si diki'it nag'antanan, tu'inan-ta kaw pagpuno' si awatong syudad.’

¹⁸ “Anakka i kaduwangan ngan aminugad, ‘Sinyor, agtubo' i mina-mo ngan ahimo lima.’

---

† **19:13** I balur-na si mina akapariho si tallo bulan swildo.

19 “Anaruman may i amu-na, ‘Ka'aw i tipuno' si lima syudad.’

20 “Agda'inan liwat i ditangnga' tubtob anakka i tinapuran nga agpinugad, ‘Sinyor, atiya' i minamo. Agputus-koy to dugnit ngan aghimus-ko.

21 Atalaw ako si ka'aw kay bali kaw ka'istrikto. Agparaprubitso kaw si ma'in hinimus-mo ngan agparapa'ani si ma'in pinatanuman-mo.’

22 “Anaruman gihapon i amo, ‘Gamit-ko i kalugaringun-mo mga allingon paghusgar si ka'aw. Bali kaw ra'at tinapuran! Kon da'inan sinan i pagkakilala-mo nga bali ako ka'istrikto ngan agparaprubitso si ma'in hinimus-ko ngan agparapa'ani si ma'in pinatanuman-ko, 23 kon sugad, kapa'i may kay ga'i agpadipusitu-mo si bangko i kwarta-ko basi' kunta' si pagbalik-ko, sakubra-koy nan nga aniya' na dina tubu'-na.’

24 “Mangno agpinugad-na i magpanunggo ari, ‘Bawi'u-bi minay nan si iya ngan pumwanu-bi si addangan to nga aniya' awatung-na mina.’

25 “Aniya' maminugad, ‘Sinyor, ay kay si iya? Awatong na tawa'-nay nan!’

26 “Anaruman iya, ‘Sumatan-ta kam nga bisan say i aniya', iya i binuwanan pa; pero bisan say i gana', hasta pa i diki'it tawa'-na, inala' pa tikang si iya. 27 Pero bawahu-bi pada'ito i mga magpanguntra si ako siray nga ga'i ag'ako' si pagkahadi'-ko. Matayu-bi mga iya ato atubang si ako.’ ”

Pasallod si Jesus

si Jerusalem

Mateo 21:1-9; Markos 11:1-10; Juan 12:12-15

²⁸ Kahuman-na si Jesus pagpahalling sinan, agpadayon mga iya pagbaktas ngan agdahulo iya pasagka pan Jerusalem. ²⁹ Aniya' mga baryo nag'arunan Betpahe pati' Betania nga aka'anna' si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. Si pagdadara'un-na mga iya sito mga baryo, agpadahulo si Jesus duwangan si mga inadalan-na ngan agpanmandu'an-na mga iya sito: ³⁰ “Pada'iraya kam si dahulu'an-tay ro kam baryo. Si panakka-bi aro, aniya' sa'anda'an-bi nagpa'ingkot putro asno nga ga'i pa gayod akakabayuhan. Bak'aru-bi ngan guyuru-bi pada'ito. ³¹ Kon aniya' si ka'am mamatilaw, ‘Ay kay agbak'ad-bi nan?’ sumati-bi na hamok nga, ‘Agkinahanglan-nay to si Paragdalom.’”

³² Pamalangngan i nagpanlihog pagdahulo ngan sa'anda'an-na mga iya i asno sigon si nagsumat si mga iya. ³³ Si pamak'ad-na mga iya, amatilaw i mga tagtawa', “Ay kay agbak'ad-bi nan?”

³⁴ Anaruman mga iya, “Agkinahanglan-nay to si Paragdalom.”

³⁵ Agguyud-nay to mga iya pada'iray si Jesus ngan agpamakamadiru-na i mga pammakurumbut-na ngan agpasakrang-na mga iya si Jesus. ³⁶ Si pagkabayu-na na, agpamuklad-na si mga a'a i mga pammakurumbut-na ari si tinampo.

³⁷ Agdadara'on na kas Jesus si pagdadalugdugan-na si tinampo man Bukid-na si Ka'ulibuhan. Mangno, agtikang pagkalipay i dimu'an mga inadalan. Makusog i mga busis-na pagdayaw si Diyos tungod si dimu'an mga

makagagahom binuhatan nga sakulawan-na mga iya:

³⁸ Malipayon gayod i Hadi' nga pada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom.‡

Aniya' kamurayaw ari si langit ngan maka'angayan gayod i kina'iya-na si Gilalabawi!

³⁹ Aniya' si mga Parisiyo nga huwang si kalab-batan ari i maminugad si Jesus, “Ma'istro, simulon mga inadalan-moy nan!”

⁴⁰ Anaruman iya, “Sumatan-ta kam, kon ga'i mga iya agpanibu'-sibo', agpanggasod may i mga bato.”

⁴¹ Si pagra'un-da'un-na si Jesus si Jerusalem, anuro' i luha'-na si pakapantaw-na si syudad tungod si ura-ura kalu'uy-na. ⁴² Agpahalling iya, “Ka'am mga taga Jerusalem, kon katu'anang kam hamok ina'anto mga allaw kon ay kunta' i makapamurayaw si ka'am pero palihis na i uras kay agpakangbuta kam hamok. ⁴³ Titakka i panahon nga nagpalibutan i syudad-bi si mga kuntra-bi. Tampungan-na mga iya i mga pangngagihan-bi ngan panulung-na kam. ⁴⁴ Paratagun-na mga iya i dimu'an nagtindug-bi ngan manhumpilad kam hasta i mga dadi'-bi nga awinan sallod si kuta'-bi. Gana' binilin-na mga iya bato bisan namay hamok adda si mga nagpanungtungan-nay nan. Buruhaton to dimu'an kay ga'i kam manginano ngan pada'itu-na si Diyus-bi pagtalwas si ka'am.”

Ag'isugan-na si Jesus

i Magparapanginanda' Kwarta

---

‡ 19:38 Salmo 118:26

*ari si Templo**Mateo 21:12-16; Markos 11:15-18; Juan 2:13-16*

⁴⁵ Pasallod si Jesus si hawan-na si templo ngan diritso agtikang pagpanabrog si mga magparapamaligya' ari. ⁴⁶ Agpaminugad-na mga iya, "Aka'anna' na siray pa si Kasuratan nga agpinugad i Diyos, 'Pammangadyi'an i ruma'-ko,'§ kundi aghimu-bi to dina 'pangngingistaran-na si mga tulisan.'*,"

⁴⁷ Mangno allaw-allaw na iya agparaturu' ari si templo. Ag'aradda i mga puno' paraghalad huwang si mga paragturo' bala'od pati' si mga punu'-na si mga a'a pagmamamatay kunta' si iya, ⁴⁸ pero ga'i mga iya aka'anda' pa'agi kay agtuni-nong gayod i dimu'an mga a'a si mga allingun-na.

20*Nagpatilawan Kon Say**Maglihog si Jesus**Mateo 21:23-27; Markos 11:27-33*

¹ Agpadayon si Jesus si pagparaturu'-na si mga a'a ari si mga hawan-na si templo, ngan i mahalap sumat i nagparawali-na. Adda sinan mga allaw, pamadugok si iya i mga puno' paraghalad pati' i mga paragturo' bala'od huwang i mga mata'o kamabu'utan ngan agpamatilaw, ² "Sumatin kami', singnga kaw agsarit si mga nagparabuhatmo? Say i magtugot si ka'aw sinan?"

³ Anaruman dina si Jesus, "Patilawan-ta may kam liwat. Sumati-bi daw ako, ⁴ say i magtugot pagbunyag si Juan, Diyos o a'a?"

---

§ 19:46 Isa 56:7 * 19:46 Jer 7:11

⁵ Agpandiriskusyon dahulo mga iya, “Tara, ay sito i pinasumat-ta kam? Kon anaruman kita kam, ‘I Diyos,’ sigurado amatilaw nan iya, ‘Kon sugad, kapa’i may kay ga’i kam agtutu’o si mga allingun-na si Juan?” ⁶ Pero kon anaruman may liwat kita kam, ‘I a’a,’ aniya’ kadilikaduhan-ta kam kay sigurado nga tinalutugan kita kam si mga a’a kay i mga pagtu’u-na gayod nga paragsumat-na si Diyos si Juan.” ⁷ Sanglit anaruman dina mga iya, “Ga’i kami’ akatu’anan kon say magtugot si iya.”

⁸ Anaruman gihapon si Jesus, “Kon sugad, ga’i may liwat ako anumat si ka’am kon say i magtugot si ako nga sabuhat-koy to.”

I Isturya Hi’unong

si mga Mangngataman

si Ubasan

Mateo 21:33-46; Markos 12:1-12

⁹ Agpadayon si Jesus pagpahalling si mga a’a sito isturya nga agtukoy si kamatu’uran: “Aniya’ lalla magtanom ubasan. Agpa’ataman-nay to si mga mangngataman ngan pataliwan iya. Maliyat iya ag’istar si la’in lugar. ¹⁰ Ngan panakka-na si tigpangku’on si ubas, agpabawa iya addangan rilihugon pada’iray si mga mangngataman-na basi’ pumwan-na mga iya i kapartihan-na si mga pinangku’-na. Pero agpuniti-na dina mga iya i rilihugon, ngan agpabalik-na mga iya nga gana’ gayod sabawa-na. ¹¹ Agpabawa gihapon i tagtawa’ addangan rilihugon pero nagparapuniti to liwat. Nagparapakamalu’an to ngan nagpabalik nga gana’ sabawa-na. ¹² Agpabawa-na pa liwat

i katallungan rilihugon. Agsamad-nay to mga iya ngan agpasurhub-na si gawas-na si ubasan.

¹³ “Mangno akapinugad i tagtawa' si kalugaringun-na, ‘Ay daw i binuhat-ko? Pabawa-ko dadi'-koy to lalla nga hinigugma'-ko. Tingali rispitaran-nay to mga iya.’

¹⁴ “Pero si pakakulaw-na si mga mangngataman si dadi', agsarabut-sabot mga iya, ‘Awira' i iridiro. Matay-ta kam iya basi' kita kam i makabawa si kayamanan-na.’ ¹⁵ Sanglit agdagnas-nay to mga iya pagawas si ubasan ngan agmatay-na.”

Amatilaw si Jesus pagpaklaro si isturya-na, “Kon sugad, ay may i binuhat-na si tagtawa' si ubasan kuntra si mga iya?” ¹⁶ Iya mismo manaruman si pagpinugad, “Yayto i binuhat-na: Pada'iray iya ngan matay-na i mga mangngataman. Katapos, pa'intriga-na si la'in i ubasan-na.”

Si pakapakali-na sinan si mga a'a, agpaminugad mga iya, “Ga'i nan kunta' ahinabo'!”

¹⁷ Agpapuntuk-na si Jesus i pangulawan-na si mga iya ngan aminugad, “Kon ma'in nan iya i karuyag-bi mahinabo', ay may i pagkasabut-bi si nagsurat siray si Kasuratan? Kon ma'in i nagpabawa-na dadi', say may bali' i nagpinugad bato nga maka'anna' ari?

I bato nga nagdiri'-na si mga panday

iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.*

¹⁸ Bisan say i makapangkol sinan bato, sigurado nga akadusmog iya ngan gana' na pulus-na si kinabuhi'-na. Pwira sinan, titakka liwat i uras

---

* **20:17** Salmo 118:22

nga alaho' nan bato ngan i maka'untugan ga'i na gayod nag'arim-ariman.”

¹⁹ Akatu'anan i mga paragturo' bala'od pati' mga puno' paraghalad nga mga iya i nagpatama'an sito isturya. Sanglit ag'anda' dayon mga iya pa'agi pagdakop si Jesus pero ga'i to mga sahimu-na kay atalaw mga iya si mga a'a.

I Pagbayad Buhis

si Emperador si Roma

Mateo 22:15-22; Markos 12:13-17

²⁰ Agparatigamanan-na mga iya pahalap si Jesus sanglit agpanlihog mga iya ispiya nga agpamakunu-kuno nga mga tangkod a'a. Agla'om mga iya nga mga sadakup-na si Jesus kon anala' si pagpahalling-na, basi' sapa'intriga-nay to mga iya si pudir-na si gubirnadador. ²¹ Agpamatilaw i mga ispiya si Jesus, “Ma'istro, katu'anan kami' nga pirmi tama' i mga pinahallingan-mo pati' pagturu'-mo. Gana' pina'urug-mo si bisan say kundi' agturo' kaw hamok i pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si kamatu'uran. ²² Sumatin ngani' kami', tama' ba' para si kita kam i pagbayad buhis si Emperador si Roma o ma'in?”

²³ Kundi' sayod si Jesus si mga kalistuhan-na, sanglit aminugad iya, ²⁴ “Pakulawu-bi daw ako adda dinari† diplata.” Mangno amatilaw iya, “Say nan tawa' bayhon pati' aron maka'anna' nan anan?”

²⁵ Anaruman mga iya, “Tawa'-na si Emperador.”

---

† **20:24** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 178.

Sanglit amahalling may si Jesus, “Kon sugad, bayari-bi i Emperador si mga hinimo nga irog si iya kay tawa'-nay nan ngan bayari-bi may i Diyos si mga hinimo nga irog may liwat si iya kay tawa'-nay nan.”

²⁶ Ga'i mga iya sadakup-na si Jesus si mga allingun-na ari si publiko, ngan ga'i liwat mga iya agpakasibo' kay bali i pag'usa-na mga iya si saruman-na si Jesus.

Agpatilaw i mga Sadusiyo

Mahi'unong si Pagkabanhaw

Mateo 22:23-33; Markos 12:18-27

²⁷ Aniya' pamadugok si Jesus mga Sadusiyo basi' agpakapatilaw. I mga Sadusiyo, iya i magparapanumat nga ga'i na abanhaw i mga a'a si damuri allaw. ²⁸ Aminugad mga iya, “Ma'istro, aniya' mando' nagsurat-na si Moises para si kita kam nga kinahanglan pakasalan-na si sirari i bayaw-na kon amatay i siyaka-na nga gana' pa dadi'-na, basi' akadadi' mga iya nga akwinta bilang dadi'-na si siyaka-na. ²⁹ Aniya' siray pitungan lalla magdingsirarihan. Inallahan i siyaka, pero amatay iya nga gana' pa dadi'-na. ³⁰ Mangno, agpakasalan-na si kaduwangan ³¹ ngan da'inan may liwat si katallungan hasta nga agbuhat-nay nan si mga magkabirilin pa mga sirari. Agpakasalan-nay ray danda mga iya pitungan ngan agkamaratay mga iya nga ga'i agpakadadi'. ³² Si katapus-tapusan, amatay liwat i danda. ³³ Tara', si pagkabanhaw, say may i tag'alla si danda, kay sapakasalan-na iya si pitungan?”

³⁴ Anaruman si Jesus, “Agpamakasal i mga a'a ina'anto panahon. ³⁵ Pero la'in i kamutangan si mga a'a nga angay papasakupon si titakka panahon, si uras nga abanhaw mga iya, kay gana' na uru'allahay ari. ³⁶ Ga'i na mga iya agkamaratay kay akapariho na mga iya si mga anghel. Mga dadi'-na na mga iya si Diyos ngan agdiringsirarihan tungod si kabanhaw-na mga iya. ³⁷ Pero mahi'unong si mga duda-bi kon aniya' ba' mabanhaw, agpamatu'uran-na nayto si Moises si nagsurat-na mahi'unong si hinabo' siray si magpakayat tanaman kon singnga ag'arunan-na i Paragdalom 'I Diyos nagtutu'u-na kas Abraham, Isaac pati' si Jacob hasta pa ina'anto.’‡ ³⁸ Kon sugad, pariho si kamutangan-na mga iya, ma'in minatay i magpadayon pagtutu'o kundi' allom dina, ngan tungod sinan, akasayuran kita nga agpadayon pa i kinabuhi'-na si dimu'an nga matatay na.”

³⁹ Aniya' mga paragturo' bala'od ari i manaruman dina, “Ma'istro, mahalap i saruman-mo!”
⁴⁰ Gana' na ni addangan mamuso' pagpatilaw si iya.

Agpaklaro si Jesus

Kon Say i Tinu'inan Mannanalwas

Mateo 22:41-23:7; Markos 12:35-40; Buhat 2:34-35; Hebro 1:13

⁴¹ Mangno amatilaw si Jesus si mga iya, “Pinapa'i akapinugad i mga paragturo' bala'od nga gi'uru'ampuhi-na hamok si David i Tinu'inan

---

‡ **20:37** Exo 3:6

Mannanalwas? ⁴² Mismo si David agpakatu'an ari si Libro si mga Salmo:

Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si Paragdalum-ko,

‘Aningkulu'a ato si kawanan-ko,

⁴³ tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa nga day pannungtungan-mo.’§

⁴⁴ Kon sugad, ‘Paragdalom’ i pagban'u-na si David si gi'uru'ampuhi-na. Sanglit pinapa'i kam akapinugad nga gi'uru'ampuhi-na hamok si David i Tinu'inan Mannanalwas?”

⁴⁵ Si pagparapakali-na si mga a'a, agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, ⁴⁶ “Agmatuha kam si mga paragturo' bala'od kay agkararuyag mga iya paglalangngan nga mga dikalsa pagpada-dayaw ngan agkararuyag liwat si mga talahuron pangumusta-na si mga a'a ari si mirkado. Iyay nan i mga magparapamily' si mga printi paningkulu'an si mga sinaguga pati' si mga pwistoy nan nga akabuwan unra si mga kumbitihan. ⁴⁷ Mga iya i magparapandaya' si mga balo danda pag'ala' si mga inanna'-na, ngan katapos agparapangadyi' to mga a'a maliyat para hamok si pangulawan-na si la'in. Sanglit tungod sinan, mas mara'at i kastigo si mga iya kuntra si ditangnga.”

21

I Nagpahalad-na si Balo

Markos 12:41-44

¹ Si panili'-na si Jesus, sakulawan-na i pagparalahu'-na si mga mayaman si mga

---

§ 20:43 Salmo 110:1

panhahalad-na ari si kahon pangnganna'an kwarta si templo. ² Mangno aniya' pubri balo danda manlaho' duwa hamok tumbaga diplata. ³ Aminugad si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, mas urog i naglahu'-na si pubri nan balo kuntra si tawa'-na mga iya dimu'an. ⁴ Kay i nagpadunar-na mga iya, subra hamok si mga kayamanan-na; pero yaynan balo bisan kon anggana' iya, aglahu'-na i dimu'an pankunsumu-na."

I mga Pangngilalahan

si Pagtakka-na

si Katapusan Panahon

Mateo 10:17-22; 24:1-25; Markos 13:1-23

⁵ Aniya' magparapamahalling mahi'unong si templo nga mahalap i pagkadikurasyon sito si mga kinurthian bato pati' si mga ka'angayan inanna' nagpamahalad si Diyos. Pero aminugad si Jesus, ⁶ "Titakka i allaw nga gana' sinan mabilin si mga sakulawan-bi nan bato si nagpanungtungana. Tirimpagon nan dimu'an."

⁷ Agpamatilaw mga iya, "Ma'istro, sumatin daw kami' kon sumiran nan ahinabo'. Ay i pangngilalahan nga matapit na i uras?"

⁸ Anaruman si Jesus, "Agbantaya kam, ngan dakam agpatugot nga akadaya'an kam si bisan say, kay malabbat i tipada'ito nga aggamit si arun-ko si pagpinugad, 'Ako i Tinu'inan Mananalwas,' ngan agpanumat liwat, 'Matapit na i uras.' Dakam anunod si mga iya. ⁹ Dakam atalaw si pakapamati'-bi nga aniya' mga girra pati' magpangato si gubyirno. Kinahanglan ahinabo'

dahulo i mga da'ito sito pero ga'i dayon anakka i pagtapos si panahon.”

¹⁰ Mangno agpadayon si Jesus pagsumat si mga iya, “Agparapanggirirra i mga nasyon ngan sigi panhiriran i mga ginhadi'an. ¹¹ Aniya' mga maku-sog gayod linog, mga gutom pati' pisti si pala'in-la'in lugar ngan ari may si langit aniya' mga makangingirhat hinabo' pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.

¹² “Pero antis nan ahinabo', darakupun-na kam si mga a'a ngan papasakitan-na kam tungod si pagtu'u-bi. Barawahun-na kam mga iya si mga sinaguga pati' si mga prisuhan ngan papa'atubangun-na kam si mga hadi' pati' mga gubirnadador tungod si ako. ¹³ Tungod sinan, akatistigos kam si mga iya si ungod mahinabo'. ¹⁴ Pero pasarigu-bi i mga inisipan-bi ina'anto nga ga'i kam abaraka kon pinapa'i pagdipinsa si mga kalugaringun-bi antis sinan allaw ¹⁵ kay pumwan-ko si ka'am i kadunong si pagpahalling basi' gana' na gayod pa'agi-na si mga ka'asuntu-bi pagpakidiskusyon si ka'am. ¹⁶ Bisan ngani' i mga mahanak-bi, mga kadingsirarihan-bi, mga paryinti-bi pati' i mga kumpaniya-bi titraydor si ka'am. Aniya' si ka'am nagpanmatay-na mga iya. ¹⁷ Aghumot si ka'am i dimu'an mga a'a tungod si ako. ¹⁸ Pero akatapod kam nga kumplito i katalwasan-bi nga gana' ni adda marungay si mga barahibu-bi. ¹⁹ Pina'agi si pag'ilub-bi sa'angkun-bi i ungod kinabuhi'.

²⁰ “Pero si pakakulaw-bi nga nagpalibutan na i Jerusalem si mga sundalo, katu'anan kam nga

matapit na i pakabungkag-na. ²¹ Kinahanglan agrarabunos pan tagudtod i mga magpangistar ari si Judea. I mga sari'i si sallud-na si syudad kinahanglan pamagawas ngan i mga sari'i si uma, ga'i na pamadulhog. ²² Iyay nan i panahon si kastigo pagtuman si dimu'an nagpansurat siray. ²³ Ka'asi' gayod sinan mga allaw i mga burod pati' i mga nana nga aniya' nagpasusu-na! Bali gayod i kakurihan sito lugar ngan bali i pagkakastigo sito mga a'a. ²⁴ Maratayon mga iya si ispada o ma'in ngani' barawahon mga iya bilang priso si dimu'an mga nasyon. Padayon agturutum'ak i mga ma'in Hebro si Jerusalem hasta nga ga'i akumplito i katuyu'an-na si Diyos hi'unong si mga iya.

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Pinili' A'a

Mateo 24:26-35; Markos 13:24-31

²⁵ “Aniya' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga kinakulawan si allaw, si bulan pati' si mga bitu'on. Ato si kalibutan, agsakit i mga nasyon ngan agkabururong tungod si hinagashas-na pati' binuk'ay-na si mamahaya alon. ²⁶ Agkadirismayo i mga a'a pag'antahak kon ay i manakka si kalibutan kay agpamalisa i dimu'an gamhanan ari si mga ararupan-na. ²⁷ Sinan uras, sakulawan-na si mga a'a i Pinili' A'a ari si panganod. Agdadara'on iya panno' si gahom ngan nagpalibutan si maka'angayan gayod danta'. ²⁸ Si pagtikang-na sito mga hinabo', anungguha kam ngan anhangara kay agtatapit na i katalwasan-bi.”

²⁹ Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Kulawi-bi daw i kayo igos o bisan ay kayuha. ³⁰ Kon aniya' na sito buraksa'-na, akatu'anan kam nga ma'in na pira i tigpangku'on bisan kon ga'i kam nagsumatan. ³¹ Pariho sinan, si pakakulaw-bi nga ahinabo' nan dimu'an, akatu'anan kam nga matapit na gayod i paghadi'-na si Diyos.

³² “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ahinabo' nan dimu'an antis ahuman i kapanahunan-na si mga a'ay to ina'anto.* ³³ Aniya' titakka katapusan-na si kalangitan pati' si kalibutan, pero gana' gayod katapusan-na si mga allingun-ko hasta si kahastahan.

³⁴ “Agmatuha kam basi' ga'i abaraw i mga inisipan-bi si pagpaka'allom tungod si kabaraka o ma'in ngani' pag'atindir si pala'in-la'in kalipayan hasta nga agkaralango kam. Tungod si kabaraw-bi, agpakahintakan kam kon anakay nan allaw pariho si pagbugkas-na si padlong si uras nga ga'i kam anggasi. ³⁵ Sigurado nga gana' makalibri si dimu'an magpangistar ato si bug'os kalibutan. ³⁶ Lugod, agbantaya kam pirmi huwang i pagpangadyi' nga aniya' kusug-bi paglahos si dimu'an titakkay ro hinabo' ngan basi' akatunggo kam atubang si Pinili' A'a.”

³⁷ Allaw-allaw agparaturo' si Jesus si templo ngan sangum-sangom iya pagawas basi' amaturi ari si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. ³⁸ Nalung-nalong pa, pada'iray na si templo i mga a'a pagpakali si iya.

---

* **21:32** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: antis atibos i mga Hebro.

22

I Pag'abuyun-na si Judas

Pagtraydor si Jesus

Mateo 26:2-5; Markos 14:1-2,10-11

¹ Agtatapit na i Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na nga nag'arunan liwat Pyista si Paglabay. ² Agkataralaw i mga puno' paraghalad pati' i mga paragturo' bala'od si mga a'a sanglit agparapanganda' mga iya pa'agi nga sapamatay-na mga iya si Jesus nga gana' makatu'an-tu'anan. ³ Siray uras akatumanan na si Satanas pagdalom si Judas Iscariote, nga addangan si Dusi. ⁴ Agpada'iray-na si Judas i mga puno' paraghalad pati' i mga puno' si mga bantay si templo. Makikunsaboy to si mga iya kon pa'i-na agtraydor si Jesus. ⁵ Agkaralipay i mga puno' ngan ag'aradda mga iya pagsuhol kwarta si Judas si pagtangdu'-na. ⁶ Sanglit angabuyon iya ngan agtikang pag'anda' si tama' uras nga sapa'intrigana si Jesus si mga iya kon ma'in ma'a'a.

I Katapusan Panihapon

Mateo 20:25-28; 26:17-29,33-35

Markos 10:42-45; 14:12-25,29-31; Juan 13:21-30,37-38; 1Cor 11:23-25

⁷ Mangno anakka i nagtala'an allaw sallod si Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na pagbuno' si mga papahalaron nati pa karniro para si pakan pagpa'intom si Paglabay. ⁸ Sanglit agtugunan-na si Jesus si Pedro pati' si Juan, "Padulhuga kam ari ngan timahu-bi i karakanunta kam para si pakan."

⁹ Agpamatilaw mga iya, “Singnga may karuyag-mo nga agtima kami?”

¹⁰ Anaruman si Jesus, “Si pasallud-bi si syudad, aniya' sakulawan-bi aro lalla nga agsuknong adda biso' buwahi'. Amungyura kam si iya si ruma' nagpanahikan-na, ¹¹ ngan sumati-bi i tagruma', ‘Agpatilaw i Ma'istro si ka'aw kon singnga i kwarto pammanganan-na basi' akapamangan iya huwang si mga inadalan-na pagpa'intom si Paglabay.’ ¹² Mangno, pakulaw-na kam adda mahaya kwarto ari si dyata' nga hamis na i dimu'an. Timahi-bi ari.”

¹³ Pa'amban mga iya ngan sa'anda'an-na i dimu'an nagsumat-na si Jesus. Mangno agtima mga iya para si pakan.

¹⁴ Ngan panakka-na si uras, agtarangka' kas Jesus pati' i mga apostul-na. ¹⁵ Agpinugad-na mga iya, “Agtalinguha gayod ako nga agkatarangka' kita kam pagpa'intom si Paglabay ina'anto my-intras ako agsakit, ¹⁶ kay sumatan-ta kam, ga'i na ako angutro agkakan sito tubtob atuman i katuyu'an-na sito pakan ari si ginhadi'an-na si Diyos.”

¹⁷ Katapos, angaddo' iya kupa ngan agpasalamat si Diyos dungan si pagpinugad, “Karawatu-bi to ngan agpa'uru'arambitaya kam, ¹⁸ kay sumatan-ta kam, tikang ina'anto ga'i na ako anginom si bino tubtob anakka i paghadi'-na si Diyos.”

¹⁹ Mangno angaddo' iya adda bug'os pan ngan agpasalamat si Diyos. Agturutabbi'-nay to ngan agpumwan-na si mga iya dungan si pagpinugad,

“Iyay to i puhu'-ko nga nagpatubyan para si ka'am. Irugu-bi to buhat basi' pirmi ako sa'intuman-bi.”

²⁰ Kahuman si panihapon, ag'addu'-na utro i kupa ngan pariho gihapon i nagbuhat-na. Aminugad iya, “Iyay to kupa i kasarigan si baha'o pa'agina si Diyos pagtapit si iya ngan ahimoy to pina'agi si laha'-ko nga pa'awas para si ka'am. ²¹ Pero i titraydor si ako, atiya' agtangka' sito lamisa. ²² Maratayon i Pinili' A'a sigon si dati planu-na si Diyos, pero papabidu'on gayod i titraydor si iya.” ²³ Mangno agsipuruparatilaway mga iya kon say si mga iya i makabuhat sito.

²⁴ Katapos, agparasusuhay mga iya kon say i bantugan si mga iya. ²⁵ Agwaydong si mga iya si Jesus, “Agpanggamit pinirit pagdalom i mga hadi'-na si mga nasyon ngan i mga aniya' gahum-na aglugaring pagpangaron 'Paragbuhat Mahalap' si mga kalugaringun-na. ²⁶ Pero ma'in da'inan sinan i pa'agi-bi pagdalom si kapararihu-bi. Lugod, kon say si ka'am i pinakabantugan, kunta' aglugaring iya nga magin gisirarihi ngan i magpuno' may kinahanglan agpakangrilihugon. ²⁷ Kay singnga si duway to i labaw, i nagtuluran o i magtulod? Ma'in ba' i nagtuluran? Pero si paghuwang-ko si ka'am, agpakangrilihugon ako dina. ²⁸ Ka'am i mag'unong si mga kakurihan-ko. ²⁹ Sanglit papatu'inun-ko si ka'am i gahom pagpamuno' pariho si nagpatu'in-na na si Tatay-ko si ako, ³⁰ basi' agkatarangka' kam si lamisa-ko ari si ginhadi'an-ko ngan basi' nagpamatingkulo' kam si mga truno si uras nga husgaran-bi i dusi pamilya si mga a'-na si Israel.

³¹ “Simon, amati'a Simon. Tugot na si Satanas pagpurbar kon ungod i mga pagtutu'u-bi ngan pina'agi sito abulag i tangkod pati' i ma'in nga day nag'ag'ag trigo. ³² Pero ag'ampu'an-ta kaw nga ga'i arungay i pagtutu'u-mo. Si pagsarig-na gihapon si pagtutu'u-mo, pakusugon i mga pagtutu'u-na si mga kabugtu'an-mo.”

³³ Aminugad may iya, “Paragdalom, andam ako pagpakihuwang si ka'aw bisan pa si kaprisuhan pati' si kamatayon.”

³⁴ Anaruman may si Jesus, “Pedro, sumatan-ta kaw, antis anutturuk i manok ina'anto, agdidi-waray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilalamo.”

³⁵ Mangno amatilaw si Jesus, “Aniya' ba pangulangan-bi ngan pagpalangngan-ko si ka'am nga gana' bawa-bawahay pitaka, bag pati' adda pa sandalyas?”

Agpanaruman mga iya, “Gana'.”

³⁶ Agpinugad-na mga iya si Jesus, “Pero ina'anto, bawahu-bi kon aniya' pitaka-bi pati' bag-bi, ngan kon say i gana' ispada-na, kinahanglan baligya'an-na i pammakurumbut-na basi' akaballi iya. ³⁷ Kinahanglan atuman si kinabuhiko i maka'anna' si Kasuratan: ‘Trarataron iya pariho si makasasala.’* Sumatan-ta kam nga ma'in na pira i pagtuman sito.”

³⁸ Mangno agpaminugad i mga inadalan, “Paragdalom, kulawin, aniya' ato duwa ispada.”

Anaruman si Jesus, “Tama' naynan.”

I Pag'ampu'-na si Jesus

---

* **22:37** Isa 53:12

ari si Bukid-na si Ka'ulibuhan
Mateo 26:36-46; Markos 14:32-42

³⁹ Kahuman sinan pamatakod kas Jesus pati' i mga inadalan-na pada'iray si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan kay iya may i kabatasanan-na mga iya. ⁴⁰ Si panakka-na mga iya ari agpaminugad-nay to, “Ag'ampu'a kam basi' sa'agwanta-bi i mga pagpurbar si mga pagtutu'u-bi.” ⁴¹ Mangno padahulo iya si mga inadalan-na nga tu'ig hamok takka-na si balitok i katala-na. Anluhod iya ngan agpangadyi', ⁴² “Tatay-ko, kon katuyu'an-mo, ala'on to kupa si kasakitan tikang si ako, pero dakaw agtumanon i katuyu'an-ko hamok, kundi' i katuyu'an-mo gayod.” ⁴³ Katapos, aniya' anghel man langit pakulaw si iya ngan agpabaskug-na i pagtutu'u-na. ⁴⁴ Mangno day mabuka i kasing-kasing-na si kasakitan. Maniguro pa gayod iya agpangadyi' ngan manarabigay i dangga-na day laha' nga sigi matak.†

⁴⁵ Kahuman-na ag'ampo', pabwiltay to si mga iya ngan satakkahan-na nga agparapamaturi na dina tungod si mga kabidu'an-na. ⁴⁶ Agtilaw-na mga iya si Jesus, “Ay kay agparapamaturi kam? Banguna kam anan ngan ag'ampu'a kam basi' agpaka'agwanta kam.”

I Pagdakop si Jesus
Mateo 26:47-56; Markos 14:43-50; Juan 18:3-11

⁴⁷ Si pagparapahalling-na pa si Jesus, aniya' kalabbatan manakka ngan i magbaya' si mga iya, iya

† **22:44** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga ma'in huwang i birsikulo 43 pati' 44.

si Judas nga addangan si Dusi. Agduguk-na sito si Jesus basi' angurok. ⁴⁸ Pero amatilaw si Jesus, “I pag'uruk-mo ba' i pa'agi-mo pagtukoy si Pinili' A'a pagtraydor si iya?”

⁴⁹ Ngan pakasabut-na na si mga magpalibot si Jesus si tihinabo', amatilaw mga iya, “Paragdalom, gamit kami' ba' mga ispaday to?”
⁵⁰ Ngan addangan si mga iya i manigbas dayon si rilihugun-na si gilalabawi paraghalad, ngan akapalungan i kawananan talinga-na.

⁵¹ Pero agsimul-na mga iya si Jesus, “Tama' naynan!” Mangno, ag'addu'-na i talinga-na si lalla ngan agpasulit-na gihapon.

⁵² Mangno amahalling si Jesus ari si mga puno' paraghalad, si mga puno' si mga gwardya si templo pati' si mga mata'o kamabu'utan nga agpamada'iray pagdakop si iya, “Ribildi ba' ako nga kinahanglan kam gayod agbawa si mga ispada-bi pati' si mga batuta-bi? ⁵³ Balang allaw aghuru-ruwang kita kam ari si mga hawan-na si templo ngan ga'i may ako agdakup-bi. Pero iya nayto i uras nagpatugut-na si ka'am si Diyos, i uras nga i kalu'uman i magdalom.”

Agdidiwarayan-na si Pedro

si Jesus

Mateo 26:69-75; Markos 14:66-72; Juan 18:16-18,25-27

⁵⁴ Mangno, agpugulan-na mga iya si Jesus ngan agbawa-nay to mga iya pada'iray si ruma'-na si gilalabawi paraghalad. Amungyod si Pedro nga apartado si mga iya. ⁵⁵ Si panakka-na mga iya, aniya' magpaparuktan ari si hawan

nga pangngangarung-arungan ngan pahuwang si Pedro si mga magpaningkarag ari. ⁵⁶ Si pagparalumpagi'-na ari, aniya' kabulig danda makakulaw si iya. Agparahiling-hiling-na iya pahalap ngan aminugad, “Huwang-nay to liwat sinan!”

⁵⁷ Pero agdidiwarayan-na iya si pagpinugad, “Ni', ga'i ako angilala sinan.”

⁵⁸ Kata'ud-ta'uran, aniya' liwat maminugad si iya, “Addangan liwat kaw si mga kahuruwangan-na.”

Anaruman si Pedro, “Mano, ga'i kami' aghuwang sinan.”

⁵⁹ Mga un'ura i palihis, aniya' gihapon maminugad, “Sigurado ako nga huwang-nay to liwat sinan, kay taga Galilea liwat iya.”

⁶⁰ Anaruman si Pedro, “Ambot Mano, gana' sa'urup-urupan-ko si nagparayawit-moy nan!” Mismo si pagparapahalling-na, anutturu'ok i manok. ⁶¹ Anili' i Paragdalom ngan diritso agbuslung-na si Pedro. Tungod sinan, sa'intuman-na dayon si Pedro i pinahallingan-na si Paragdalom: “Antis anutturu'ok i manok ina'anto, agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo.” ⁶² Mangno pagawas iya ngan ari agparadinamag makusog.

⁶³ Siray uras, nagparalangkagan si Jesus ngan nagparapuniti si mga gwardya magpamantay si iya. ⁶⁴ Nagtambunan i mga mata-na ngan nagparapinugad, “Tiguhon daw! Say di' i mamuniti si ka'aw?” ⁶⁵ Ngan agparapamahalling pa mga iya mga pala'in-la'in pagtamay si Jesus.

Si Jesus Atubang si Pilato

pati' si Gubirnadador Herodes

Mateo 26:63-66; 27:11-26; Markos 14:61-63; 15:2-15; Juan 18:19-21,29-37,39-19:16

⁶⁶ Kanalungan, agtiripon i kungsihu-na si mga mata'o kamabu'utan si mga Hebro, nga aghuru-ruwang i mga puno' paraghalad pati' i mga parag-turo' bala'od. Agpa'atubang-na mga iya si Jesus ngan ⁶⁷ agmandaran-na, “Sumatin ngani' kami': Ka'aw ba' i Tinu'inan Mannanalwas?”

Anaruman si Jesus, “Kon sumatan-ta kam, ga'i kam anutu'o, ⁶⁸ ngan kon ako namay i mamatilaw si ka'am, ga'i kam anaruman. ⁶⁹ Pero tikang si ina'anto, papatingkulu'on i Pinili' A'a si kawanan-na si Makagagahom Diyos.”

⁷⁰ Agpamatilaw mga iya dimu'an, “Kon sugad, ka'aw bali' i Dadi'-na si Diyos?”

Anaruman si Jesus, “Tama' gayod i pagkapinugad-bi nga ako.”

⁷¹ Mangisog dayon mga iya, “Ga'i na kita kam agkinahanglan pa mga ibidinsya! Mismo iya i magyawit si mga mara'at allingon nga sapamati'an-ta na kam.”

23

¹ Pamatunggo i bug'os kungsiho ngan nagbawa dayon iya atubang si Pilato. ² Agtikangan-nay to mga iya pagpasumbong si pagpinugad, “Sadiskubrihan kami' nga agparapamasamuk-na sito a'a i nasyun-ta kam. Agdiri'-na i pagbayad buhis si Emperador ngan agparapinugad nga ad-dangan iya hadi', i Tinu'inan Mannanalwas.”

³ Sanglit agtilaw-na si Pilato si Jesus, “Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?”

Anaruman may si Jesus, “Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan.”

⁴ Mangno agpinugad-na si Pilato i mga puno' paraghalad pati' i magpanggubok ari, “Gana' sa'anda'an-ko sala' sito a'a nga angay paratukan.”

⁵ Pero agpamirit gayod mga iya si pagpinugad, “Iyay nan i a'a magparapasaramulyo si mga a'a si bug'os Judea pina'agi si mga turu'-na. Agtikang iya ari si Galilea ngan agparaharushus-na pada'ito.”

⁶ Si pakabati'-na sinan si Pilato, amatilaw iya kon taga Galilea ba' si Jesus. ⁷ Si pakakatu'-ana nga taga sunsari'i si Jesus si nagpamunu'-ana si Herodes, agpapada'iray-nay to si nag'istaran-na kay siray uras ari liwat mismo si Jerusalem si Herodes.

⁸ Si pakakulaw-na si Herodes si Jesus, bali gayod i kalipay-na. Maliyat na panahon aghandom iya pag'ikukulaw tungod si mga sapamati'-ana mahi'unong si iya ngan agla'om iya nga aniya' mga makagagahom binuhatan sapakulaw-na si iya si Jesus. ⁹ Sanglit malabbat i mga patilaw-na si Herodes pero ga'i gayod iya anaruman.

¹⁰ Agparapantutunggo ari i mga puno' paraghalad pati' i mga paragturo' bala'od ngan maniguroy to gayod mga iya paghimu-himo kasal'anan kuntra si Jesus. ¹¹ Mangno nagparapakamalu'an liwat iya si kas Herodes pati' si mga sundalu-na. Agparapanlangkagan-nay to mga iya ngan agbistihan-na si mabulangga'ak gayod. Pagkatapos agpabwilita-na mga iya pada'iray si Pilato.

¹² Tikang siray allaw, agkakumpaniya na kas Herodes pati' Pilato nga dati bali pagkuntrahan.

13 Agpaman'u-na si Pilato i mga puno' paraghad, i mga la'in pa punu'an pati' i mga a'a 14 ngan agpaminugad-na, “Agbawa-bi to a'a ato ngan agpaminugad kam nga agparadagka-na i mga a'a pagribildi. Ag'usisa-ko na iya atubang si ka'am ngan gana' sa'anda'an-ko sala' sito a'a nga angay paratukan sigon si mga sumbung-bi. 15 Da'inan may si Herodes, gana' liwat sa'anda'an-na si iya sala', sanglit agpabwilita-na iya ato si kita kam. Mismo ka'am akakulaw nga gana' binuhatan-na nga angay paratukan kamatayon. 16 Sanglit, palibri-ko iya kahuman-ko si iya agpalapnit.”*

18 Agdurungan i mga a'a agpanurakaw, “Matayon nan a'a! Palibrihon si Barabas!”
19 Apriso si Barabas tungod kay iya i magtikang si saramok ari si syudad pati' akamatay.

20 Aruyag gayod si Pilato nga akalibri si Jesus, sanglit, makibagaw gihapon iya si mga a'a. 21 Pero sigi hamok mga iya panurakaw, “Papaku'on iya si kudos, papaku'on iya si kudos!”

22 Si katallo bisis aminugad gihapon si Pilato si mga iya, “Apa'i may kay agda'inana kam sinan? Ay i mara'at binuhatan-na sito a'a? Gana' may sa'anda'an-ko si iya sala' nga angay paratukan kamatayon. Sanglit, palapnit-ko hamok iya ngan palibri-ko.”

23 Pero sigi hamok mga iya panurakaw nga pinapako' si kudos si Jesus, ngan abawa iya si mga

---

* **23:16** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (17) Agpinugad-nay to tungod si kabatasan-na nga balang Pyista si Paglabay agpalibri iya addangan si mga priso.

tinurakaw-na. ²⁴ Sanglit, akapinsar si Pilato pagtugot na hamok si mga karuyag-na. ²⁵ Agpalibri-na si Pilato i a'a nagpapalibri-na mga iya nga mapriso tungod si saramok pati' pagmatay ngan agpa'intriga-na si Jesus basi' atuman i katuyu'ana si mga a'a.

Nagpapako' si Jesus si Kudos

Mateo 27:33-44; Markos 15:22-32; Juan 19:17-24,29

²⁶ Aniya' lalla taga sunsari'i si syudad Cirene nag'arunan Simon nga padulhog siray uras. Si pagbawa-na na si mga sundalo si Jesus si pamamatayan, satupu'-na mga iya si Simon ngan agpabalyu-na mga iya i kudos pagpapalangkit si iya si damurihan-na si Jesus. ²⁷ Bali na labbat i magparapamurubungyod si iya, ngan aniya' mga danda magparapandinamag. ²⁸ Anili' si mga iya si Jesus ngan aminugad, "Ka'am mga danday nan nga mga taga Jerusalem, dakam ako agparapanangisi-bi, lugod panangisi-bi i mga kalugaringun-bi pati' i mga kadadi'an-bi, ²⁹ kay titakka i uras nga agpaminugad kam, 'Malipayon i mga danda nga ga'i pwidi agdadi' pati' ga'i nag-susuhan!' ³⁰ Sinan uras malabbat makapinugad, 'Mas mahalap kon akatimpagan kami' si mga kabubukiran, o ma'in ngani' akatambunan si mga katagud-turan!'[†]

³¹ I mga binuhatan-na si mga a'a si ako ina'anto, akapariho si pagpirit si mamata' kayo pagpatukon. Kon agda'ito sito mga iya ina'anto, iya pa ba' kon uga na i ga'i mga pinatukun-na."

[†] **23:30** Oseas 10:8

³² Aniya' liwat duwangan kriminal nagbawana si mga sundalo nga paratukan kamatayon. ³³ Si panakka-na mga iya si tagudtod nag'arunan Takuluk-na si Minatay, agpapaku'-na mga iya si Jesus. Nagpapako' liwat i mga kriminal si mga kudos-na, i addangan ari si kawanan-na ngan i addangan may ari si kawiri-na. ³⁴ Aminugad si Jesus, "Tatay-ko, pasayluhon mga iya kay ga'i agpakatu'anan si mga sabuhat-na."‡ Mangno, agpararti-na mga iya i mga sul'ut-na si Jesus pina'agi si ripa.

³⁵ Agparapangulaw i mga a'a pero sigi dina panabri' i mga puno' si iya. Agparapaminugad mga iya, "Sasalbar-na lugod i la'in a'a. Pata'ananta kon sasalar-na i kalugaringun-na, kon ungod nga iya i Tinu'inan Mannanalwas nagpabawana si Diyos, i Addangan Pinili'-na."

³⁶ Pamadugok liwat i mga sundalo ngan nagparalangkagan iya. Ag'agda-na mga iya pagpaki'inom si malassom na bino ³⁷ ngan agpaminugad, "Kon ungod nga ka'aw i hadi'-na si mga Hebro, salbaron kalugaringun-moy nan."

³⁸ Aniya' makasurat ari si takulukan-na nga da'ito sito: *I HADI'-NA SI MGA HEBRO*

³⁹ Addangan liwat si mga kriminal nga kahuruwangan-na nagpapako', agparatamay si pagpinugad, "Ma'in ba' ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas? Salbaron kalugaringun-moy nan pati' kami'!"

---

‡ **23:34** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga ma'in huwang i primiro sintinsya si birsikulo 34.

⁴⁰ Pero agsimul-na iya si huwang-na kriminal, “Gana' ba' katahap-mo si Diyos? Pariho may hamok i patuk-ta pati' si tawa'-na? ⁴¹ Si kita, tama' i sakarawat-ta para si sabuhat-ta. Pero yayto a'a gana' binuhatan-na mara'at.”

⁴² Mangno aminugad iya, “Jesus, intumon may ako kon agtikang na i paghadi'-mo.”

⁴³ Anaruman si Jesus si iya, “Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, mismo ina'anto allaw aghuwang na kita ari si para'iso.”

I Kamatayun-na si Jesus

Mateo 27:45-56; Markos 15:33-41

⁴⁴ Ngan ka'amudtuhan, anlu'om i bug'os pitak palibot ari mga tallo uras, ⁴⁵ tungod kay aniya' maka'ulang si pagsirak-na si allaw. Mangno ari si templo, hintak agisi' si duwa parti i pannal-ingkop kurtina. ⁴⁶ Amahalling makusog si Jesus, “Tatay-ko, agpatubyan-ko si ka'aw i espiritu-ko.” Si pakapinugad-na sinan, pahuway na dayon i paghingasung-na.

⁴⁷ Ngan pakakulaw-na si sari'i sinturyon§ si mahinabo', agdayaw iya si Diyos si pagpinugad, “Sigurado nga matadong to a'a.” ⁴⁸ Kundi' pakakulaw-na si kalabbatan mangngungusisa ari si kamatayun-na, pamalitiray to nga sigi pandugmok si mga darakan-na ngan sigi panagutsot. ⁴⁹ Pero i dimu'an magpakakilala si iya agparapanunggo hamok si katalahan pagkulaw sito dimu'an huwang na i mga danda nga magparapamaya'-baya' tikang pa si Galilea.

---

§ 23:47 Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 175.

*I Paglabdong si Jesus**Mateo 27:57-61; Markos 15:42-47; Juan 19:38-*

42

⁵⁰⁻⁵¹ Aniya' matadong ngan bali kadaluman a'a nga nag'arunan Jose. Taga sunsari'i iya si Ari-matea, Judea nga agparapanimulat si paghadi'-na si Diyos. Bisan kon myimbros iya si kungsiho, ga'i to angalagad si mga disisyun-na mga iya pati' si mga buhat-na. ⁵² Sanglit padugok iya si Pilato pagpalako si bangkay-na si Jesus. ⁵³ Katapos, aghaw'as-na i bangkay ari si kudos ngan agputus-nay to si katsa. Mangno aghulid-na si adda kwiba panlalabbungan nga naghimo si pangpang ari, nga gana' pa gayod makalabbungan.

⁵⁴ Siray allaw, Bispira na si Allaw Pandidiskanso ngan agtikalu'om na. ⁵⁵ Agpamungyod si Jose i mga danda nga magpamaya' si Jesus tikang si Galilea ngan sakulawan-na mga iya kon pinapa'i paghulid si Jesus si kwiba panlalabbungan. ⁵⁶ Mangno agpamalik mga iya pag'andam si pasangngit pati' i mga la'in gamit pammabu'bo' si puhu'-na pero agdiskanso mga iya dahulo si Allaw Pandidiskanso sigon si kasugu'an.

24*I Pakabanhaw-na si Jesus**Mateo 28:1-8; Markos 16:1-8; Juan 20:1-8*

¹ Kadumingguhan, nalung-nalong pa gayod i mga danda agpamada'iray si naglabdungan ngan agpamawa-na i nagpangandam-na pasangngit. ² Si panakka-na mga iya ari, sa'usisahan-na mga iya nga nagpaligid na dina i bato, ³ pero si pasallud-na mga iya, ga'i na mga iya sa'anda'an-na

ari i bangkay-na si Ginu'o Jesus. ⁴ Si pagpara'usa-na mga iya mahi'unong sito, hintak mga iya agpakakulaw duwangan lalla magtutunggo si mga kagiliran-na nga akapariho si kil'at i kadanta'-na si mga sutana-na. ⁵ Tungod si kangarat-na si mga danda agpakaduko' mga iya, pero agpaminugad i mga lalla, “Ay kay ato kam si lugar-nay to si mga minatay agpara'anda' si addangan nga alom? ⁶ Ga'i na iya ato; abanhaw iya! Ga'i na ba' sa'intuman-bi i nagsumat-na si ka'am ngan paghuruwang-bi ari si Galilea? ⁷ Agpinugad iya, ‘Papa'intrigahon i Pinili' A'a si pagdalum-na si mga makasasala'. Papapaku'on iya si kudos ngan si katallo allaw abanhaw iya.’” ⁸ Sa'intuman-na dayon mga iya i mga pinahallingan-na si Jesus.

⁹ Si pagpamalik-na na mga iya man kwiba, agdiritso mga iya si panniripunan-na si Unsi pati' si ditangnga' pa mga inadalan ngan agsumatan-nay to si dimu'an mahinabo' si mga iya. ¹⁰ I mga danda magpanumat sito si mga apostol, iya kas Maria Magdalena, Joana, Maria nga nanay-na si Santiago pati' i mga la'in pa mga kahuruwangan-na. ¹¹ Pero ga'i mga iya agpanutu'o si mga danda tungod kay para si mga iya day surusurumaton to hamok isturya. ¹² Bisan kon da'inan sinan, paduwa'i gihapon si Pedro ngan aglalahi pan kwiba. Si pangubu'-na, gana' la'in sakulawan-na kon ma'in na hamok i tampi' nagpaputos si Jesus. Mangno agbalik iya, nga agpara'usa-na kon ay kay da'iray i mahinabo'.

I mga Hinabo'

si Lalan pan Emmaus

¹³ Mismo siray allaw, aniya' duwangan si mga inadalan nga agbaktas pada'iray si bungto Emmaus. Mga unsi kilumitro i katalahan-na sito tikang si Jerusalem. ¹⁴ Sigi mga iya isturya mahi'unong si dimu'an mga mahinabo' pa hamok. ¹⁵ Si pagparabagaw-na mga iya, patapit si Jesus si mga iya ngan makibungyod aglalangngan, ¹⁶ pero aniya' maka'ulang nga ga'i mga iya samayu'-mayu'an-na gayod.

¹⁷ Amatilaw to si mga iya, “Ay i nagparabagaw-bi si pagparalalangngan-bi?”

Pahuway mga iya nga mga masurub'on.

¹⁸ Addangan si mga iya nga nag'arunan Cleopas i manaruman, “Ka'aw daw hamok siguro i addangan mamyista si Jerusalem nga ma'in sayod si mga mahinabo' ari si pa'agi ray mga allaw?”

¹⁹ “Ay hinabu'a?” lingun-na may si Jesus.

“I mahi'unong si Jesus nga taga Nasaret,” i saruman-na mga iya. “Paragsumat-na iya si Diyos, nga bali kagamhanan i mga allingun-na pati' i mga buhat-na si pangulawan-na si Diyos pati' si dimu'an mga a'a. ²⁰ Agpa'intriga-na iya si mga puno' paraghalad pati' si mga punu'anta kam nga akapatukan kamatayon, ngan nagpapako' to si kudos. ²¹ Tara' kay agla'om kami' nga iya i tilukat si mga a'a-na si Israel nga agpakalibri. Pwira pa liwat sinan, i katallo nayto allaw tikang si pakahinabu'-na ngan ²² agpa'usa kami' si isturya-na si mga kahuruwangan kami' danda. Ina'an nalung-nalong pa, agpamada'iray mga iya si kwiba naglabbungan, ²³ pero ga'i mga iya sa'anda'an-na i puhu'-na. Agpamalik mga

iya ngan agsumatan-na kami' nga agpakakulaw kuno' mga iya mga anghel magpaminugad nga abanhaw iya. ²⁴ Mangno aniya' si mga kahu-ruwangan kami' magpamada'iray ngan ari kinadiskubrihan nga ungod i nagsumat-na si mga danda hi'unong si kwiba, pero ga'i mga iya sakulawan-na ari si Jesus.”

²⁵ Aminugad si Jesus si mga iya, “Day gana' mga isip-bi, mga maluya pa kam gayod pagtutu'o si dimu'an mga pinahallingan-na si mga paragsumat-na si Diyos! ²⁶ Ma'in ba' nga kinahanglan agsakit sito i Tinu'inan Mannanalwas ngan pina'agi sinan sa'angkun-na i maka'angayan pwistu-na?” ²⁷ Mangno ag'isplikaran-na mga iya si dimu'an magpaka'anna' si Kasuratan mahi'unong si iya, tikang gayod si Bala'ud-na si Moises hasta pa nga ag'agihan-na mga iya i kabug'usan-na si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.

²⁸ Si pagdadara'un-na na mga iya si papada'irayun-na bungto, a'abat si Jesus nga day ma'in pa iya tihaway. ²⁹ Sanglit maniguro gayod mga iya paghawid si pagpinugad, “Padiskansuha dahulo si kami' to kay kuhap na. Ma'in na pira i kasangumon.” Pahawid iya ngan agdayon si mga nag'istaran-na mga iya.

³⁰ Si pagtararangka'-na na mga iya si pagkakanan, angaddo' si Jesus adda bug'os pan, agpasalamat iya si Diyos, ngan agturutabbi'-na. Mangno agparu'du'-nay to si mga iya. ³¹ Siray uras ag'abrihan-na si Diyos i mga mata-na ngan agpakamayu'-mayo' nayto si iya. Diritso iya

apara' si mga pangulawan-na ³² ngan aniya' si mga iya maminugad, “Sanglit may bali' day matapit andang i kasing-kasing-ta ngan akabalikan i pagla'um-ta si pagparabagaw-na si kita ina'an ari si lalan pati' si pagparapasabut-na si kita si Kasuratan.”

³³ Patukal dayon mga iya ngan agbwilta pan Jerusalem. Ari mga iya satakka-na i Unsi pati' i ditangnga' pa mga inadalan nga agtiriripon. ³⁴ Yayto i tinakka-na mga iya allingon: “Ungod gayod nga abanhaw i Ginu'o. Agpakulaw iya si Simon.” ³⁵ Mangno agsumat may i duwangan si mga mahinabo' si mga iya ari si lalan, pati' kon pinapa'i mga iya sakilala-na si Jesus si pagturutabbi'-na si pan.

Agpakulaw si Jesus

si mga Inadalan

³⁶ Si pagparabararagaw-na mga iya mahi'unong sito, hintak pakulaw si Jesus nga agtutunggo huwang si mga iya ngan aminugad, “Karawatu-bi i kamurayaw.”

³⁷ Nginarat mga iya ngan bali i mga kulbana kay i mga pagkagasi-na nga kalag i mga sakulawan-na. ³⁸ Agpaminugad-na mga iya, “Ay kay agkabururong kam pati' aniya' pa mga pagduda-bi? ³⁹ Kulawi-bi ngani' mga tamburu'-koy to pati' mga kitid-ko. Akoy to gayod! Kapkapubi ako ngan buslungu-bi pahalap. I kalag gana' isina pati' ta'ulang-na ma'in pariho si sakulawan-bi ina'anto si ako.”

⁴⁰ Pakapinugad-na sinan, agpakulaw-na si mga iya i mga tamburu'-na pati' i mga kitid-na.

⁴¹ Myintras ga'i pa mga iya agpanutu'o tungod kay agsalakot pa si mga kasing-kasing-na i kalipayan pati' i pag'usa, amatilaw pa iya, "Aniya' ba' ato nga pwidi akakan?" ⁴² Agparu'du'an-nay to mga iya pinarilya daying ⁴³ ngan agkakan-na mismo atubang si mga iya.

⁴⁴ Aminugad to si mga iya, "Yayto i nagpinugad-ko si ka'am siray ngan paghururuwang-ta pa kam: Kinahanglan nga atuman i dimu'an maka'anna' si Kasuratan mahi'unong si ako nga kina'anda'an si Bala'ud-na si Moises, si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, pati' si Mga Salmo."

⁴⁵ Mangno, agpangabrihan-na si Jesus i mga inisipan-na basi' agpakasabot mga iya si Kasuratan ⁴⁶ ngan aminugad, "Aka'anna' si Kasuratan nga papasakiton ngan maratayon i Tinu'inan Mannanalwas pero si katallo allaw abanhaw iya. ⁴⁷ Katapos tirikangan ato si Jerusalem hasta nga anakka si dimu'an nasyon i pagpasamwak nga kinahanglan agbasol i a'a huwang si pagbag'o. Nagpasamwak liwat nga pwidi apasaylo i mga sala' pina'agi si arun-na. ⁴⁸ Ka'am i mga mag-pakatistigos sito dimu'an. ⁴⁹ Pabawa-ko si ka'am i nagsa'ad-na siray si Tatay-ko, sanglit ag'antahaka kam hamok ato si syudad hasta nga ga'i kam nag'ayupan si gahom man dyata'."

I Pag'alsa si Jesus

pan Langit

Markos 16:19-20; Buhat 1:9-11

⁵⁰ Pakapabungyud-na si mga iya pan gawas si syudad nga agdadara'on si baryo

Betania, ag'alsa-na si Jesus i mga tamburu'-na ngan agbindisyunan-na mga iya. ⁵¹ Si pagparabindisyun-na, pa'amban to si mga iya ngan a'alsa iya pan langit. ⁵² Mangno, agpanluhod i mga inadalan pag'ampo' si iya ngan katapos agpamwilta mga iya pan Jerusalem nga bali i mga kalipayan-na. ⁵³ Pirmi na hamok mga iya ari si templo pagdayaw si Diyos.

I Baha'o Kasuratan New Testament in Inabaknon

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inabaknon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Inabaknon

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
2f08cb0c-52df-5a0a-9a5b-ce756d7de2c4